

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Szerecsenmosdatás.

Budapest, július 17.

Tisza István ma nyílt levelet intézett Arad város választópolgáraihoz, melyben beszámol elnöki működéséről s igazolni igyekszik azt a merényletet, melyet az alkotmány és a parlamentarizmus ellen elkövetett. Nem előszóval mondta el Arad város piacán, mert valószínűleg úgy gondolkozott, hogy fura dolog volna magával vinni Gesztől a detektíveket és a csendőröket, akik őrzik, anélkül pedig a nagy honmentő, aki saját szavai szerint „a harcot megharcolta férfiasan”, nem mer a polgárok közé menni. Mert nem a saját igazságában bizik, hanem csakis a csendőrök bajonettjében. De meg aztán kényelmesebb is az ilyen „nyílt levél.” A papír türelmes s passzívabban viselkedik, mint ahogy a polgárok viselkednének. Sem nem tiltakozik, sem közbe nem szól s miatt kinn a dolgozó szoba előtt egy kis fegyveres hadsereg védi Tiszát, ez az íróasztala mellett ülve, a nyílt levél minden mondata után annyi tapsot és annyi éljént kaphat el a maga elvakult önhittségében, amennyi csak jól esik neki.

Farizeus képmutatással azt hangoztatja, hogy minden pártpolitikai szempontot félre tett az elnöki emelvényen s félre tesz ebben a levelében is.

Ő mondja ezt, aki a vádak, a piszkolódások, a hazugságoknak egy szennyes áradatát bocsátja az ellenzékre s amellett gloriolát fest a munkapárti praetorianus többség homloka köré. Azt mondja, hogy a koalícióval olyanok jutottak a kormányra, akik semmitől vissza nem riadó fegyverekkel küzdöttek ezt ki. De nem eralíti azt, hogy az a tábor egy becsületes, tiszta választásból került ki, míg a mostani munkapárt választási machinációkból, eltékozott közpénzekből, a hatalom terrorjából, vesztegetésből, itatásból és etetésből.

A koalíciónak volt joga a nemző nevében beszélni, mert nyílt küzdelemben gyűrte le ellenfeleit, de nincs joga a munkapártnak, amelyet egyenesen a nemzet letörésére választatott meg Bécs, azoknak az alkotmányellenes eszközöknek segítségével, melyeket egyenesen erre a célra bocsátottak Bécsből Khuennek és Tiszának rendelkezésére. És a különbséget, amely a két kormányzó párt közt nemzeti szempontból fennállt, csak a vak nem látja. Csak Tisza nem látja, mert nem akarja látni. Minden állítása oly igaz, mint az, hogy a munkapárt által törvénytelenül és alkotmányellenesen megszavazott házszabályrevízió „lényegileg teljesen egyező” azzal, melyet annak idején a koalíció elfogadott. Hisz éppen a lényegben van a különbség. A koalíció

egyenesen kijette a szigorított házszabályok hatálya alól a katonai kérdéseket s a közös ügyeket, mert tudta, hogy máskülönben a nemzet kész prédául volna dobva Bécsnek s a parlament hatalma és függetlensége árnyékká süllyedne le. Az a házszabályrevízió a nemzet és a parlament érdekében készült, míg a munkapárté egyenesen a nemzet letörésére.

Tisza mer anarchiát és nihilizmust vetni az ellenzék szemére, az a Tisza, ki egyenesen megteremtette a parlamentit nihilizmust. Mert azt a precedenst, hogy az ellenzékot rendőrökkel dobatta ki a képviselőházból, ha utóbb reparáljuk is, meg nem törtétté tenni többé nem tudjuk. Tisza példát statuált Bécs számára. Két év előtt megmutatta, hogy néhány millióval s csendőséggel olyan parlamentet lehet választani, aminő Bécsnek kell, hogy „a király és a nemzet között helyreálljon a harmonia” s az idén megmutatta, hogy ha ez sem elég s ha még mindig vannak olyanok, akik Bécsnek ellene tudnak szegülni, akkor ki kell őket rendőrökkel vezetetni és akkor megy minden, mint a karikacsapás. Ez a legteljesebb nihilizmus s ennek Tisza az apja. Mert Tisza nem az obstrukciót törte le, hanem egyenesen a parlamentet semmisítette meg. S nagyon helyesen tette, hogy az angol réldára hivatko-

Riza lelke.

Írta: Alba Nevis.

Riza a Teleki-tér közepén árult, az apja boltjában, mely egyike volt a tér legelőkelőbb és legrégebb üzleteinek, de mégis csak egy piszkos és lomos öcskősbolt volt tagadhatatlanul és nem éppen illettek bele a Riza groteszkul finom allűrjei, szalonba való, — mindennap másszínű szalaggal átkötött — frizurája, se a finyásan ápoltt keze, se a Marquise-füzője, se egy kokottnak is becsületére való, színes körömczipői. De még a szeme lágy messzenézése sem illett valahogy a homályos zugba; tér kellett volna, hogy a kék, bágyadt tekintet-lepkék elrepülhessenek messze.

A többi bolti-lány, a Teleki-tér vöröskezü, keletiesen nagymellű, fekete szaténkötös virágai néha csufolták is egymásközt Rizát, aki sose vegyült közéjük, nem mesélt az ideáljáról és nem vihogott hangosan. Csufolták és egyik-másik merészen meg is kérte:

— Mi az, hogy még nincs itt a francia?

Riza felhuzta a vállát és nem felelt. A kopott mille-fleur pamlogon hátrahajította a fejét s keresztbevetett lábacskaín, a muszlinharisnya pókhálóján átvillant a bokája meztelensége.

— És ha el nem jön? — fagatta tovább a másik; — mi lesz, ha egyáltalán nem jön el többet, hanem visszamegy Párisba, úgy, amint mondta?

— Hát akkor visszamegy! — felelte dühösen Riza.

Azért fájt volna neki, ha francia tényleg kerekét old. Emekket majd megette az irigység három hét óta, mióta a nagy szál, előkelő idegen ember idejárt hozzá, csaknem minden délután. Először a kíváncsiság hozta, tudós szemekkel válogatott a rongyos cserepek között és francziául kérdezősködött a lánytól, aki bambán és szégyenkezve intett nemet a fejével. Az idegen azután németül szólt tulságos lágy és gyors kiejtéssel, de megértették egymást. Bemutatkozott harmadnap; Petiernek hívják, professzor a párisi egyetemen és tanulmányuttra jött Magyarországra.

Pesten három hetet tölt. Nagyon érdeklő a faj, meg a régi momentumok. Egyébként is szenvedélyes gyűjtő. Összevásárolt egy csomó lim-lomot; csupa rozsdás gyertyatartót, képet, agyonsárgult könyvet és ettől fogva mindennap kijött.

Riza keveset beszélt, csak nézte a hallgatag, álmodozó szemével és francia egy napon ezt mondta neki:

— Régi dolog, hogy a magyar nő legszebb nője a világnak, de maga Riza . . . petite Riza . . . még ezek között is a legszebb!

Máskor meg ezt kérdezte:

— Mikor így hallgat és néz rám, mire gondol? . . . És mikor nem vagyok itt és maga ül ezen a régi-régi mille-fleur pamlogon s elmélázik a határon túl; mire gondol? Borzasztóul izgat engem ez a talány! Én érzem, hogy maga nem közönséges leány és fő-

képen nem idevaló e boltba, a rongyok közé. Szeretném tudni, hogyan gondolkodik és mire vágya és mire vár? Tán arra gondol, hogy jön egyszer a királyfi és elviszi innen? . . .

Riza megrázta a fejét és egy kicsit guyonosan nevetett:

— A királyfi!

— Mondja meg nekem, ma donec . . . Én úgy érzem, a maga lelkében az elnyomatás, a proletárság, a szomorú virágok egész erdeje sötétlik. Magát ki kellene emelni ebből az utálatos avult porból s egy szép, meleg, tiszta világba átvinni . . . De szóljon hát, mondja . . . mutassa meg a lelkét!

A lány csak mosolygott, talán üresen, talán butácskán, de a férfi szemében valóságos szfinksz-mosolylyal, azután a cserepek és vázák között valahogy összeért az ujjuk hegye és a tudós ijedten és kigyulladt szemmel nézett a lányra.

— Akarna-e Párisba jönni? — kérdezte később.

— Ó, az messze van! — tért ki ravaszul a lány.

— Messze van, de nem egyedül menne, elvinném magammal.

Riza hallgatott, egy fényes, ametiszt-színű szalagpánt volt a hajában, azt tüzőgette a vörös sárga szálak közé.

— Eljönne-e? — fagatta újra a férfi.

— Ah, ha tudná, milyen gyönyörű Páris! Megmutogatnék mindent; a Szajnat egy ilyen alkonyaton és egy délben a Louvret. Elvinném kecsikázni a Boisba. Még sohase látott ilyen erdőt!

zott. Arra a példára, hogyan törték le az angolok azokat az íreket, akik a parlamentben hazájuk függetlenségeért küzdöttek. De azt a hasonlóságot nem említette, pedig nagyon fontos körülmény, hogy 1800-ban Anglia épp ugy pénzzel vásárolta meg azokat az iri képviselőket, akik kimondták Írország és Anglia unióját, mint ahogy most is pénzért választották meg nálunk azt a munkapárti többséget, amely a júniusi államcsinyt végrehajtotta. Ha tehát Tisza „a világ első parlamentjének” eljárásával akarja magát igazolni, akkor tulajdonképpen csak egy hasonló korrupt és demoralizált parlamenti többség példáját idézte, aminő korrupt és immorális a magyar parlament munkapártja.

Államcsinyről beszéltünk, mert maga Tisza is beszél „államcsinyről.” Azzal a naiv védekezéssel áll elő, hogy államcsinyről már csak azért sem lehet szó, mert „államcsiny valamely közhatalomnak olyan eljárása, amelyvel tulépi hatáskörét s olyant cselekszik, amilyhez joga nincs.” De Tisza önmagát czáfolja meg. Mert ha arra helyezi a súlyt, hogy ő nem „közhatalom”, akkor reámutatunk arra, hogy levele további folyamán az ellenzék ellenkezését ismételtén hatóság ellen való ellenszegülésnek minősíti, ha pedig esetleg arra helyezné ebben a védekezésében a súlyt, hogy nem tett olyant, amihez joga nem volt, hivatkozunk levelének arra a passzusára: „a kért zárt ülést el nem rendelve, a további felszólalásra tért nem nyitva, a Házát szavazásra hívtam fel.” Joga volt ehez Tiszának? Ezt még ő maga sem állítja, sőt egyenesen megtegeti magát, miért követte el ezt a törvénysértést.

És hogy annál nyilvánvalóbb legyen czinizmusa, azzal vádolja az ellenzékét.

— Szép kalapokat kapni ott? — sóhajtott Riza.

— Igen — felelte a férfi kicsit lehülve, — szép kalapok is vannak... és hallotta már híret a Tuillériáknak?

A lány bólintott.

— Oda is elvinném! Mindenüvé!

Riza a feje fölé kulesolta a kezét és csak ennyit szolt:

— És... hogyan gondolja?

A szép, tudós ember egy kicsit dadogott:

— Hogyan?... Hát végre is nincs benne semmi! Nem szabad rosszra gondolnia... Megmenteném ebből a nem magának való környezetből! Megmenteném a lelkét, megtisztitanám, mint ahogy megtisztítják az aranyat a salaktól...

Riza felállt, egy percig a körmeit nézte, azután hidegen, szigoruan, kérlelhetetlenül csak ennyit mondott:

— Én tisztességes leány vagyok!

A tudós mehökkent. Vagy talán meg se hökkent! Talán várta is ezt. Talán jól is esett neki! Olyan nagyon benne volt már a dolgban, olyan vakon és ostobán, ahogy csak egy igen okos ember lehet...

Egy hallgatag és üreslelkű, frizurás, muszlin-strimflis libácska hálójában úgy vonaglott, mint egy nagy, otromba, királyi hal a koczahalász primitív kis ezigányhal-fogójában.

— Pardon! — mondta a lehető legkorrektebb hangsúlyval. — Pardon, én ebben percig sem kételkedtem!

— No hát! — mondta még duzzogva a lány.

hogy akik az általános választói jogot követelték, „osztályok, fajok és egyes oligarchák szeparatistikus törekvéseinek sáncaiból intézték támadásaikat a közérdek, az állam ellen.” A farkas és bárány meséje ez s a bagoly mondja a verébnek, hogy nagyfejű. Tisza, ez a szük látkörű, önző, elvakult junker, aki a saját pátriájából külön államot alkotott az államban, ahol valósággal olyan jogokat gyakorol, amelyek csak királyt illetnek meg, aki a maga osztályérdekét tartja az állam üdvének s a maga klikkjének szolgálatát az állam legfőbb feladatának, ez mer szemrehányást tenni az ellenzéknek, hogy mikor az általános választói jogért küzdött, akkor osztályokat és fajokat akart előnyökhöz juttatni a többieknek rovására?

Nem tudjuk, mit szólnak majd Arad független polgárai ahoz, amiket nekik Tisza írt. De hogy az ország nem hajlandó eltérni a bilhari sötét gárdának garázdálkodását s hogy az ellenzék nem fog megijedni attól, amivel Tisza fenyegeti, hogy „börtönre vetteti”, ha a „páltozott viszonyokba” bele nem törődik, az kétségtelen. Minden országnak olyan vezetői vannak, aminőt megérdemel. Ha a nemzet eltűri, hogy Tisza legyen az ur felette, akkor megérdemli azt a szomorú sorsot, amely reá vár, amelyet Bécsben készítettek számára s amelynek Tisza István az előhírnökéül szegődött.

Budapest, július 17.

Hazai Karisbadban. Karisbadból jelentik, hogy Hazai altábornagy, honvédelmi miniszter ma odaérkezett.

Az osztrák belügyminiszter a királynál. Ischlből jelentik: Báró Heynold belügyminiszter ma audiencián jelent meg a király előtt. Az audiencia háromnegyed óra hosszáig tartott. A miniszter reszortja folyó ügyeiről jelentést tett, melyet

— Oui... De azért mégis eljöhet velem. A feleségem lesz, petite Riza. A nászutunkat Párisba tesszük. És kacagni fog, ha erre a helyre és erre az időre visszagonjól. Mert maga sohase volt idevaló...

— Jó — mondta Riza. — Így jó, de egy kicsit még készülni kell. Én nem árulok itt többet, holnap már hadd jöjjön ki a papa!

És este elbucszott a társnőtől, a Teleki-tér nagymellű rózsáitól, ezt mondván nekik:

— Menyasszony vagyok. Férjhez megyek. A vőlegényem Petier. Egyetemi tanárné leszek. Méltóságos asszonynak fognak szólítani. Utazunk Párisba és ott is lakunk majd. Lesznek plörözös kalapjaim...

— Milyen mázlija van! — csapta össze a kezét egy kis vöröshaju, — de most azonnal megmondod, hogy fogtad?

Riza mosolygott:

— Nem tudom! — mondta. — Bizonyisten nem is fogtam! A vőlegényemnek valami mániája van, hogy megmenti a lelket, megmenti a lelket... De én nem értem, mit akar ezzel! Azt mondja: a lalkemben elnyomottság, a proletárság virága nyílik... És hogy mire gondolok, mikor úgy messzenézek?!

Amazok megrohanták:

— Hát mire gondolsz? — kérdezték mohón.

Riza ártatlanul huzta fel a vállát:

— Én? — kérdezte, — hát voltaképpen nem is gondolok semmire... Semmire!

az uralkodó kegyesen hallgatott meg. Az audiencia után a miniszter báró Schiessl kabinetirodái igazgatójánál és gróf Paar főhadsegédnél tett látogatást. Báró Heynold délután fél három órakor a király meghívására részt vett a dinern.

Munkapárti kardcsörtetés.

— Kezdődnek a beszámolók. —

Hírek a politika világából.

Budapest, július 17.

— Elég volt már az ellenzéki négyülésekből — mondják a munkapárti képviselők, — most következünk mi! És következnek. Darvai után Vermes, Vermes után Beöthy, Beöthy után Tisza és Tisza után Farkas Pál. Mind egytől-egyig beszámolnak és nyílt leveleznek, mert — mint ők mondják — fel kell világosítani az országot.

Szóval, beszámoló, vagy nyílt levél az, ami aratási időben kell a népeknek. De mégis inkább nyílt levél, mint beszámoló. Mert a nyílt levelet olvasó pénzért elviszi a posta és nem kell érintkezni a néppel, míg a beszámoló-nál személyesen is ott kell lenni, ez pedig az adott helyzetben nem valami kecségtető.

Gondoljuk csak meg, hogy nincs minden községben olyan exkluzív kaszinói helyiség, mint Abádszalókon és nincsenek minden munkapárti képviselőnek nemzetiségi választói, mint például Darvai Fülöpnek, Vermes Zoltánnak és Farkas Pálnak. Igen sok munkapárti képviselőnek magyar választói vannak, akik felettebb gyöngédteleneznek, mert mielőtt a „szeretett” képviselőt meghallgatták volna, máris elküldték czimére a bizalmatlansági szavazatot. Postán küldték, el is vesztették. De az a körülmény, hogy postán küldték, új ötletet adott a megszorult munkapárti képviselőknek, akik most imre tömegesen veszik igénybe a postát s írogatják a nyílt leveleket az agresszív választóknak. A példa rá a kölesdi képviselő: Sztankovánszky Imre.

A munkapártnak ez a nagy színpadiassággal és félhivatalos sajtókürtök szólamával fel-diszitett akciója természetesen újabb tiltakozásra hívja fel az ország népét, aminek a vége nem az lesz, amit pedig mindenki szeretne, hogy a szenvedelmek elesittuljanak, hanem az, hogy még fokozódni fognak. Erre pedig igazán semmi szükség nincs, mint ahogy nincs szükség a munkapárti beszámolókra és nyílt levelekre sem. Maradjanak nyugton a munkapártiak, mert ugyis eléggé ismeri őket a nemzet és minek ismerje meg őket még jobban. Eddigi parlamenti szerepléseikből mindenki tudta, hogy beszélni nem tudnak, miért dupláznak erre rá, miért akarják elárulni nyílt leveleikben azt, hogy irni sem tudnak! Erre igazán még nekik sincs szükségük.

A politika mai eseményeiről különbe-részletes tudósításunk a következő:

Berendezkedés az őszi viharokra.

Körmüvesek dolgoznak a képviselőház üléstermében. Gróf Tisza István rendeletére lesztek az elnöki emelvényt, mert gróf Tisza István úgy látja jónak, hogy az elnöki emelvény a jövőben alacsonyabb legyen, mint eddig volt, hogy egyrészt a képviselők könnyebben hallhassák az elnök szavait, másrészt az elnök közelebről és közvetlenebbül érintkezhessek a Ház tagjaival. Már nem csak a farészeit szedték szét az emelvénynek, hanem az emelvény fundamentumának köréseit is lehordták, mintegy félméterrel mélyítvén az elnöki pódiumot. Ennek megfelelően lejjebb eresztik az előadói emelvényt is, sőt a gyorsírók helyeit is

lemélyítették és előbbre is vitték, majdnem a terem közepéig.

A miniszteri székeket is kicserélik, sőt állítólag a miniszterek tintatartó és irókészlete is a jövőben az asztalra lesz beerősítve. Intézkedett gróf Tisza István az iránt is, hogy az eddigi csengő helyett modern villamoscsengőt szereljenek fel, melynek hangja sokkal erősebb lesz a réginiél, ugynevezett *viharcsengőnek* készül.

Justh Gyula a bebörtönözésről.

Tudvalevő, hogy Beöthy Pál, a képviselőház alelnöke, Tisza intimusa *bőrönnel fenyegette meg* abádszalóki beszámoló beszédében azokat az ellenzéki képviselőket, akik az őszön sem akarnak felhagyni a kormány eljárása feletti jogos bírálattal. Erre nézve a Kossuth Lajos-utcai politikai körzón ma azt beszéltek, hogy Justh Gyula, akivel közölték telefonon az abádszalóki szöveget, ezt felelte vissza:

— Ha csakugyan komoly a dolog, akkor én leszek az első, akit kénytelen lesz Tisza becsuktatni.

Zichy János programja.

Gróf Zichy János, vallás- és közoktatásügyi miniszter ma hosszabb nyilatkozatot tett tárczája munkaprogramjáról.

A kultuszminiszter nyilatkozatában a kultusz-tárca minden aktuális kérdésére kiterjeszkedett és a következőket mondotta:

— Jelenleg az 1913. évi költségirányzatot dolgozom. Hogy a többi, előkészítés alatt álló törvényjavaslatra mi lesz a sorrend, arra nézve pozitív kijelentést még nem tehetek. Mindenestre szeretném a *katholikus autonómia* kérdését dűlőre juttatni. A törvénytervezet már kész, de még az illetékes tényezőknek is meg szándékozom mutatni. Legelső sorban a kormány tagjainak, de a dolog természetében rejlik, hogy meg fogom mutatni a *törvénytervezetet a püspöki karnak* is, akiknek a véleményét persze csak ad referendum vehetem. A tervezet részleteiről ez idő szerint érdemben nem igen nyilatkozhatom. A már meglevő itt talált tervezeten több változtatást tettem gyakorlati tapasztalataim alapján. Annyit általánosságban mondhatok, hogy a javaslat *elég liberális lesz.*

— A *zsidók autonómia* már szóba került a pénzügyi bizottságban és a parlamentben is. E tekintetben az az álláspont, hogy a *neologoknak és az orthodoxoknak kell előbb egymás között megegyezniük.* Ha a zsidóság egységes lesz, akkor a kérdés nagyon gyorsan és könnyen meg lesz oldható. Mig azonban állandóan hangoztatják és kiélezkedik az orthodox és neolog velleitásokat, addig, míg maguk is divergálnak, a legjobb akarral sem tudjuk a kérdést közmegegyezésre megoldani.

— Fontos kérdés a *hajdudorogi görög katolikus püspökség ügye is.* A püspökség létesítéséről szóló pápai bulla már ki van hirdetve. A végrehajtásról szóló sem fog már sokáig késni. Ezzel egyidejűleg fog megtörténni az új püspök kinevezése is, akinek személye nincs még megállapítva.

— A *Telkészi-kongrua* ügye is jelentős lépéssel haladt előre. Részletekről még nem nyilatkozhatom. Azt azonban örömmel hozom nyilvánosságra, hogy az elv tekintetében már megegyezésre jutottam a pénzügyminiszter ural és ő volt szíves belemenni *egy jelentős költségmérésbe.* Természetesen ez az emelés felekezeti különbség nélkül ki fog terjedni az összes lelkesekre.

A felsoroltakon kívül sürgősen letárgyalandónak tartom a *tanítók és tanítónők fizetésrendezéséről* szóló javaslatokat. Ezenkívül soron van a *középiszkolai tanárok fizetésrendezése is.* Egyébként törvényjavaslatok készülnek a *kegyuri terhek és jüvedelmek rendezéséről, a görög-katolikus káptalanok tagjainak fizetésrendezéséről, a párbér rendezéséről, a polgári és kereskedelmi iskolák reformjáról.* A népiszkolák számának szaporítását is forszírozom, persze ennek határát majd csak a költségelőirányzat fogja megszabni.

Ezután a *politikai helyzetről* és a békekilátásokról nyilatkozott a kultuszminiszter, amelyekről a következőket mondotta:

— Ugy látom, általános a béke utáni vágyakozás, mondhatnám béke-somj és remélem, sikerülni is fog a béke. — Majd maga elé tekintve, komoran mondotta: — *Bizony nem így gondoltam én a magam hivatását.*

Egész más álmaim voltak azokról az alkotásokról, amelyeket szerettem volna megvalósítani. No, de remélem, ősszel meglesz erre is az alkalom.

Ellenzéki népgyűlések.

A kispeszt-szentlőrinci függetlenségi és 48-as Kossuth pártkör közgyűlésén elhatározta, hogy legközelebb tiltakozó népgyűlést rendez a június 4. óta történt törvénytelenések és erőszakosságok ellen s egyben a szövetség ellenzéket feirratilag biztosítja bizalmáról és haláljáról.

Az üldözött ellenzéki sajtó védelmére a főiskolai ifjuság *országos akció*t indít. Ennek az akciónak első lépése a *budapesti népgyűlés* lesz. Az Országos Diákbizottság szerdán este tartott értekezletén elhatározta, hogy a sajtószabadság védelmének érdekében e hó 28-án, vasárnap délután négy órakor Petőfi Sándor szobra előtt népgyűlést rendez. A népgyűlésre az Országos Diákbizottság meghívta a szövetség ellenzéket, az irók és hírlapírók különböző egyesületeit, a napilapokat, a vidéki sajtót és a budapesti társadalmi egyesületeket. A népgyűlésen politikusok, irók, hírlapírók és egyetemi hallgatók fognak felszólalni. A gyűlés után tüntető felvonulást tartanak.

A székelyföldi ügyvédek tiltakozása.

A csikszeredai ügyvédek kezdeményezésére a *marosvásárhelyi ügyvédi kamara* tagjai beadvánnyal fordultak a kamara elnökéhez, amely rendkívüli közgyűlést hívjon össze, amely elé terjessze azon indítványukat, melyben tiltakoznak a kormány által elkövetett törvénytelenések és a sajtószabadság elközbása ellen. A kamara választmánya a napokban fog dönteni a rendkívüli közgyűlés összehívása felett, miután a munkapártiak a rendkívüli közgyűlés összehívása ellen foglaltak állást azzal indokollással hogy az igazságügyminiszter ugyanis megsemmisítendő a kamara határozatát, mint a politikába avatkozót. — A kormány ténykedéseit megbélyegző és az azok ellen tiltakozó indítványt pedig a *csikszeredai, gyergyószentmiklósi, szentmártoni, székelyudvarhelyi és marosvásárhelyi ügyvédek* közül igen sokan írták alá.

Az abádszalóki szöveg visszhangja.

Törökszentmiklósról jelentik, hogy Beöthy Pálnak, a képviselőház alelnökének abádszalóki beszámolója talán sehohsem okozott nagyobb meglepetést, mint kerületében: Törökszentmiklóson. A kerület jelentéktelen községében Abádszalókon a *kaszinó zárt udvarán zártkörű társaság előtt tartott beszámolóra* meg sem hívták a kerület egész polgárságát, hanem csak egyes kiválasztottakat értesítettek a váratlan eseményről, úgy, hogy természetesen ellenvélemény a beszámolón nem is hangzott el, annak dacára, hogy a törökszentmiklósi választókerületben igen erősen elítélik képviselőjük szereplését, a parlamentben elkövetett erőszakosságokat. — A zártkörű beszámolóra való feleletül a kerület függetlenségi pártja legközelebb nagy nyilvános népgyűlést fog rendezni, melyre meghívják a kerület minden községének minden polgárát pártkülönbség nélkül.

Farkas Pál a szászok között.

Ha Tisza nyílt levelet ír és Beöthy Pál beszél, akkor világos dolog, hogy Farkas Pál sem maradhat tétlen. Mit tesz tehát? Leutazik Szászvárosra a szászok közé, hogy ott fejtsse ki a kormány tönkjénezésében kimerülő nézeteit. Erről a politikai „eseményről” a félhivatalos következőket jelenti:

Dr. Farkas Pál, a szászvárosi kerület munkapárti képviselője vasárnap, e hónap 21-én tartja beszámolóját Szászvároson. Az egész kerület magyarsága a *szászokkal karöltve, kikhez a mérsékelt oldak is csatlakoztak,* imponáns fogadtatásban készül résziesíteni a közszertetnek örvendő képviselőt.

Sztankovánszky is nyílt levelez.

Sztankovánszky Imre, a kölesdi kerület munkapárti képviselője nyílt levelet intéz választóihoz, amelyben megható naivitással adja elő azokat az okokat, amelyek visszatartják őt attól, hogy személyesen jelenhessen meg „szeretett” választói körében.

Sztankovánszky a többek között a következő vallomásokot teszi:

Ég a vágy a szívemben, hogy egymást a hosszú idők viszontagságai után ismét *viszont-lássuk,* hogy élőszoval adhassunk szabad folyást benyomásainknak, véleményeinknek, nézeteinknek, hogy e küzdelmekben és szenvedésekben, munkában és győzelmekben egyaránt gazdag, két évi ülészakról személyesen beszámollhassak Önöknek! — És ha most *tollat ragadok,* teszem azt azért, hogy e scrokkal kedves otthonukban kereshessem fel Önöket; mert én, aki a „Nemzeti munka” magasztos elvének zászlaja alatt vállaltam politikai küldetésemet, *talán vétenék ezen elv szentsége ellen,* ha most, a nemzeti munka elsőrangú tényezőjének, az *aratásnak, cséplésnek* ideje alatt, kérném arra tisztelt Polgártársaimat, hogy félbeszakítva e nagyfontosságú, halasztást nem tűrő teendőket, beszámolóik meghallgatására fájradjanak, gyűléseket rendezzenek! A munkának, a köteleességteljesítésnek ttszetele legyen tehát *mentségem, ha több polgártársam szíves hívása ellenére is, nem most tartok beszámolót,* hanem fentartom magamnak a jogot, hogy e kedves kötelesegemnek a *nyári munkák befejezte után* tegyek majd *eleget!* Hiszem és remélem, t. polgártársaim méltánylásával találkozik ezen elhatározásom és helyeselni fogják az őszintén előadott indokokat.

Szegény Sztankovánszky! Nem akar ott lenni a cséplésnél, pedig attól ugyan nincs mit tartania. Mert választói elvégezték már a munkapárt cséplését mindjárt a munkapárti aratás után, amikor egy formás kis bizalmatlansági szavazattal kedveskedtek Sztankovánszkyknak, aki azonban nyílt leveleiben erről diszkrétan megfeledkezett.

Munkában a királybiztos.

Óuvaj Ede királyi biztos *Varasd város* község tanácsát a városi kezelés megvizsgálására küldött bizottság jelentése alapján felosztatta és dr. Magdics polgármestert hivatalától elmozdította. A bizottság jelentéséből kitűnik, hogy Varasban, épp úgy, mint Pozsegában, ahol a község tanácsot már régebben felosztatták, hajmeresztő állapotok uralkodtak. A városi hatóság törvényellenesen járt el, a község tanács teljesen elmulasztotta a felügyeletet és az ellenőrzést, megkönnyítve ekként a városi hatóság visszaéléseit. Így törtenhetett, hogy a városi pénztárban 1911. január 1-től 1912. áprilisig több mint 62.000 korona erejéig oly kiadási elismervények szerepelnek, amelyekről a felek mit sem tudnak és akik ez összeget nem kapták meg. Az ellenőrzés teljes hiánya miatt lelkiismeretlen és szabályellenes volt a pénzkezelés a többi pénztárnál is és nagy sikkasztások történtek. A város adósságai több millióra rugnak, mégis bankettek, ünnepekre, a polgármesternek a nagyszlav kongresszusra való utazásra és hasonló czelokra sok pénzt adtak ki. A Magdics elleni vádat 16 pontban sorolja föl a jelentés, a többi közt azt is, hogy a polgármester ferdített jelentéseket küldött a község tanácsi határozatokról és *türte a városi pénzek hűtlen kezelését.*

Budapest, július 17.

A hajdudorogi gör.-kath. püspökség. A római szentszék hivatalos lapja e hónap 12-én teljes szövegében közlésezi azt a pápai bullát, amely az ó-görög szertartású görög katolikus magyar püspökség felállítását elrendeli. A bulla foglalkozik e kérdés történeti részével, ismerteti az okokat, amelyek a pápát arra indították, hogy az új püspökség felállításához hozzájáruljon. A püspök a Hajdudorog által felajánlott rezidenciában fog lakni, amely a magyar állam költségére át fog alakítani. A püspök a kincstártól negyven ezer korona évi járandóságot élvez. A püspök mellé hat kanonok rendeltetik ki. A püspök szemináriumot állít föl. Az összes költségek és illetmények fizetését a magyar kormány magára vállalta. Az új püspökség liturgiájának nyelvét illetőleg megparancsolja a bulla hogy az az ó-görög legyen. Három éven belül a papok kötelesek az ó-görög nyelvet oisajátítani, addig pedig a mostani nyelvet kötelesek használni. *A magyar nyelv, mert nem liturgikus, nem használható szent liturgiában.* Ő felségének joga, úgy mint a többi püspökségnél, a pápának előterjeszteni, kit óhajt püspökké kinevezetni. A hajdudorogi püspök a herceggprimás fenhatósága alá fog tartozni. A pápai bulla végrehajtásával a bécsi nunczius bizatik meg. Hajdudorogról jelentik: A hajdudorogi görög-katolikus püspök kinevezése egy hónapon belül meg fog történni. Két komoly jelölt van a *nüspöki*

méltóságra: *Miklóssy* István főesperes és *Jaczkovics* Mihály hajdudorogi püspöki külhelynök. Mind a két egyházi férfiú disze a görög-katolikus egyháznak és messze vidéken általános szeretetnek és tiszteletnek örvendenek. A kormány mindkettőjükkel tárgyalat már a püspöki szék betöltésére nézve.

A katonai pénzügyek ellenőrzése. A közös számvevőszék kiküldöttéi, *Chrenóczy-Nagy* József nádvari tanácsos és *Rieszner* Kázmér osztálytanácsos a katonai számvitel megvizsgálása és az 1911—12. évi katonai pénzügyek költségvetéséről helyességének a 4. hadtest és az alája tartozó hadosztályoknál való megállapítása céljából Budapesten időznek.

Tisza szóáradata.

— Nyílt levél az aradiakhoz. —

— Ujabb fenyegetőzés. —

Budapest, július 17.

Kiöntött a Tisza! Hatalmas szóáradattal zúdult rá a magyar közvéleményre, hogy elárasszon vele minden közéleti magasztalatot, amit még eddig nem sikerült lerombolnia. Keresztülzántott minden etbil közjogi tételen, minden alkotmánybiztosítékon, minden közéleti párton és tényezőn és végül a nemzeti önértelenen.

Mint az örült, mely letépte lánczát, vágatott a Tisza a rónán át — egészen Aradig. Mert az a szóvirágokban bővelkedő nyílt levél, amely mindezt tartalmazta, gróf *Tisza* István választóihoz van címelve és ma ime megjelent.

Ebben a nyílt levélben *Tisza* valóságosan önmagát mulja felül — a következetlenségben. Elítéli a szó obstrukcióját és önmaga belecsúszik az irás legkategorikusabb obstrukciójába. Valóságosan úgy ír, mintha szenvedélye volna az irás. Nem is tudja, hogy mit ír, hogy micsoda szédületes ellentmondások vannak írásában és hogy minden ez, amit papírra tesz, a legsúlyosabb vádat emeli ő ellene, csak ír, mert azt hiszi, hogy ennek így kell lennie.

Kezdi írását a koalíció kigunyolásával és elítélésével, hogy fejtegetései során minduntalan a koalícióval takarózik, elítéli a magyar viszonyoknál a külföldi példák alkalmazását és egész nyílt levele nem egyéb, mint a külföldi esetekre való hivatkozásnak végtelen sorozata. Kapkod jobbra, kapkod balra, minden valamirevaló politikus elfelejtett beszédéből kiragad egy-egy önkényesen összeállított mondatot, hogy alkotmánytiprásait azok tekintélyével fedezze és hogy újabb alapot teremtsen magának a további erőszakos tervek keresztülvitelére.

Mert az aradi nyílt levél bódító szóáradata nemcsak az óbédő nemzeti öntudat ismételt elkábítása akar lenni, hanem egyben újabb és nyílt hadüzenet is. Hadüzenet az észre a észvetkezett ellenzék összes pártjainak, akikkel szemben a mandátumfosztó javaslatot is tulenyhének tartja és — mint írásából is kivehető — szeretné a börtönbüntetést is alkalmazni.

És ez a része nyílt levelének az a rész, amelyben *Tisza* önmagára talált O. valahányeszer erőszakról, börtönről van szó, Tisza mindig otthon van. Embereket jogfosztottakká tenni, bebörtönözni csak azért, mert képviselni merik az ő ősdi, elavult, középkori doktrínájával szemben a nemzet élő lelkiismeretét, — ez az ő politikai iskolája.

Am jó! Legyen. De ne felejtse el, hogy ennek a politikai iskolának a kétes értékű fegyvereitől nem ijednek meg azok, akiket

nem a pénzen és pálinkán vásárolt bizalom állított az ország vergődő küzdelmeinek az élére, hanem igenis szembe fognak szállani azokkal. Igenis fel fogják venni a harcot az aradi levélben letett fenyegetésekkel és ebből a harcából az aradi levél meggrondolatlan írója épp úgy összetörve fog kikerülni, mint annak idején az ugrai levél által megindított harcából. És mi meg vagyunk győződve arról, hogy ez lesz majd az épületes tanulsága az előttünk fekvő levélnek és nem az, amit *Tisza* István vár, hogy a nemzet egy pár elcsépelet szóvirág árán fel fogja őt oldani az alkotmánytiprás örökös vádjára alól.

Gróf *Tisza* István nyílt levelét az alábbiakban ismertetjük:

Nyílt levél az aradi választó-kerület választópolgáraihoz.

1896-ban azok jutottak kormányra, akik semmitől vissza nem riadó szélső obstrukció fegyverével verték meg a szabadlevű pártot. Ez utóbbi félreállott, nem hallgatva, csak az abnegációig vitt hazfiúi kötelességérzet szavára, amely azt kívánta, hogy semmi akadályt ne gördítsen a győzelmes koalíció útja elé. Azok, akik a legsúlyosabb aggodalmakkal szemlélték a koalíció törekvéseit, magunkba fojtottuk ezeket, ne hogy hangsúlyozásukkal rontsuk a kísérlet esélyeit. Abból indultunk ki, hogy szabaddá kell tennünk a teret e vállalkozás számára, mert, ha sikerül az, annak senki sem fog jobban örülni mindünk, ha pedig nem sikerül, akkor a koalíció saját illúzióinak és tévedéseinek súlya alatt omlik össze s megtermi az igazi magyar nemzeti politika megújulásának előfeltételét: a kiábrándulást. A koalíció alatt a vasuti pragmatika tárgyalásakor indult meg először a beszélt obstrukció. Az elnök újra meg újra konstataulta, hogy nem a meggyőződés, de az idővesztegetés célja a hosszú beszédeknek, újból és újból megbélyegezte ezt a törekvést. És megindult a házszabályreformra irányuló mozgalom. Természetszerűleg az akkori házelnök, *Justh* Gyula, játszotta abban a legnagyobb szerepet. Az ő általa összehívott értekezleten terjeszté elő az elnökség és a kormány a folyó év június 11-én elfogadott indítványt lényegileg teljesen egyező javaslatát.

Abból indulnak ki — s e pontra kérem egész figyelmüket — hogy az általános választójog reformjával egyidejűleg oldandó meg a szerves, rendszeres házszabályreform, de a képviselőház addig sem marhat a jelenlegi anarchikus viszonyok között, hanem nyomban el kell fogadni azokat a legsürgősebb rendelkezéseket, amelyek a többségi elv diadalát biztosítják, mert lehetlenné teszik a technikai obstrukciót. A választójoggal való minden junktim nélkül azonnal és sürgősen követelik tehát a házszabályszigorításnak a minimumát. Megindultak az értekezések, de főleg csak magának a többségnek tagjai között, mert az ellenzék az egész eszmével szemben kezdettől fogva a merev negatív álláspontjára helyezkedik. Az ellenzék ellenállásával azonban nem törődnek s a javaslatot február 21-étől április 9-ig tartó elkeseredett ellenállás után keresztülhajszolják.

Takarózás a koalícióval.

Magában a vitában *Andrássy* Gyula és *Apponyi* Albert viszi a főszerepet, kivált ez utóbbi, akinél ekesebben és megrázóbban senki nem festette a rendszerre vált obstrukció pusztításait és veszélyeit s nem állította oda azt a nagy igazságot, hogy a parlament munkaképességére nekünk speciális helyzetünk s Ausztriával fenálló kapcsolatunk mellett bármely más nemzetnél még sokkal égetőbb szükségünk van.

Ha a parlament nem képes a nemzet akaratát kifejezésre juttatni, — ugymond — akkor lesúlyed a lenézetés, a megvetettség legutolsó fokára s egyszerűen lehetetlen a nemzet ügyeit felelősséggel vezetni, a népképviselőt presztízsét emelni, annak hatalmát éreztetni, vagy hogy kötelességtudó magyar ember nem vállalhatja a nemzet ügyeiért a felelősséget, ha a parlament a tehetetlenség és züllöttség azon állapotában marad, amelybe a szent és sérthetetlen mai házszabályok juttatták.

Ebben a stádiumban volt az ügy, amidőn a koalíció a bankkérdés miatt felbomlott s a mindannyiunk által jól ismert események következményeként az 1910-iki választás bekövetkezett.

Az 1910-iki választás egyik eklatáns eredménye az obstrukció elítélése volt, mert hiszen nem csak a nagy munkapárti többségben nyilatkozott ez meg, de abban a körülményben is, hogy aránylag kevés veszteséggel, az obstrukciós árnyaltnál sokkal nagyobb számban jutott be az új kép-

viselőházba a függetlenségi pártnak az az árnyalata, amelyik a Justh-párttól éppen az obstrukció elítélésével különböztette meg magát. Ez utóbbi pedig annyira összezuzva, pozdorjává törve került vissza a nemzet ítélőszéke elé, hogy ebből az obstrukció halálos ítéletét kellett mindenkinek kiolvasnia. Fájdalom, csalatkozunk. Éppen egy esztendeje kezdődött meg a véderővita. Pártkülönbség nélkül tisztában volt vele mindenki, hogy husz esztendő óta stagnáló vérendszerünket a többi európai nagyhatalom hadi ereje tulszárnyalta s hogy hadseregünk versenyképessé tétele s a nemzeti létünket egyedül biztosító nagyhatalmi állég elodázhatlan követelménye. Világosan megmondta ezt a munkapárt felelős vezére az 1910-iki választások előtt. Ezen az alapon kapta meg a párt a tulnyomó többséget s a nemzet tudva tette azok kezébe a többséggel járó felelősséget és hatalmat, akik már a választások előtt nyíltan azt hirdették, hogy az ujonczlétszám felemelésére a nemzet érdekében elodázhatlan szükség van.

A függetlenségi pártot azonban mindez nem feszélyezte. Az első percztől kezdve a legsivárabb technikai obstrukció indult meg; imbolyogva, világosan körvonalazott célok nélkül, a Kossuth-párt egyes tagjai részéről; a véderő kérdésével semmi kapcsolatban nem álló, attól merőben idegen választójogi jelszavak alatt a Justh-párt részéről, úgy, hogy az a párt, amelyik egyedül határozta el hivatalosan és folytatta nyíltan az obstrukciót, ezzel a nemzet által elítélt fegyverrel állta útját a nemzet által magáévá tett véderőreformnak, hogy keresztülrészakolja a választójognak a nemzet tulnyomó nagy többsége által perhorreszkált ultraradikális reformját.

Már októberben úgy látszott, hogy kenyéértőrsére kerül a dolog s amidőn utóljára nyílt alkalmam az Önök körében megjelenhetni, a küszöbön álló döntő harcra kértem és kaptam meg helyesléseket. Ekkor váratlan fordulat állott be. Létrejött a mindannyiunk előtt ismeretes novemberi fegyverszünet, amelyben az ellenzék a költségvetés gyors tárgyalását helyezte kilátásba. Hány embertől hallottuk akkor a ház minden oldaláról a biztatást: nem fogják többé a technikai obstrukció fonalát felvehetni! A magam részéről soha sem éltem ebben az illúzióban. A következes nagyon is nekem adot igazat. Kiujult a technikai obstrukció abban a pillanatban, amelyben a véderőjavaslat tárgyalásra került volna a sor. És mutatkozni kezdtek, mind megdöbentőbb mérvben, a parlament anarhia által a nemzet legdrágább kincseiben okozott pusztítás tanujelei: Megannyi bizonyítékai annak, mennyire igaz *Apponyi*nak az az intő szava, hogy „az a nemzet, amelynek parlamentje nem képes a nemzet akaratát kifejezésre juttatni, lesúlyed a lenézetés, a megvetettség legutolsó fokára.

Ebből a helyzetből gróf *Khuen* miniszterelnök vonta le a konzekvenziát. Elment sans phrase, amint észre vette, hogy az ország érdekeit kellő tekintéllyel és sikerrel nem képviselheti tovább és helyét annak a férfinak engedte át, akiben a magyar válság békés megoldásának egyedüli zálogát kereste mindenki.

Elmefuttatás a választójogról.

Lukács László a legmesszebemenő békülékenység és előzékenységgel, de egyuttal a hazafi és államférfi egész felelősségérzetével látott a munkához. A választójog főbb alapelveire nézve megteremtette a tájékozott és megnyugtató kijelentéseit; majd, látva az ezek ellen támasztott nehézségeket, azt a modus-vivendit ajánlotta, amely ez év őszére halasztotta volna a választójog feletti meggyezést s a véderőtörvénynek a jövő évtől kezdődő életbelépését helyezte kilátásba.

Ez sem tetszett. A tárgyalások megakadtak. Nem maradt más hátra, mint a nemzet manáátumáról, az alkotmányos többség kötelességéről hitetlenül megfélemlenve tehetetlenül nézni, hogy egy lelkiismeretlen, törpe kisebbség tönkretesze az országot, vagy megtenni azt, amit a törvény, az alkotmány, a nemzeti önkormányzat szellemi parancsol és megkövetel a nemzet veszélybe döntött létérdeke.

Engemet ért a megtisztelés, hogy ezt a nehéz, hálátlan, de a nemzet legdrágább kincseit megmentő feladatot én reám ruházta a többség bizalma. Habozás nélkül vállalkoztam rá abban a tudatban, hogy olyan szolgálatot tehetek nemzetemnek, amelyért e névre érdemes hazafi és férfi önmagammal teheti közzé mindenét s már elnöki beszédemben félreérthetetlen világossággal jeleztem, miként fogom fel kötelességeimet.

A döntés küszöbén állottunk, amidőn az ellenzék részéről történt újabb kísérlet a békés kiegyenlítésre. Össeültek az ellenzék különböző árnyalatai, hogy most már ők formulázzák a választójogra s a véderőtörvényre vonatkozó békeajánlataikat. Junius 1-ére elkészült az ellenzéki munkálat.

Választójogi részére nem kívánok most kiterjeszkedni; hiszen foglalkozni fogunk a választójoggal ez esse a közel jövőben. Talán kevés hónap mul-

va, minden esetre az ügy természete által megkövetelt legrövidebb idő alatt elő kell a többségnek egy olyan javaslatot állania, amely jelentékeny lépést tesz előre a demokratikus haladás terén.

E javaslat tárgyalásánál találkozni fogunk s ott könnyű lesz kimutatnunk a *kihételten dilettantizmussal összetakolt ellenzéki munkát* összes képtelenségeit. De nézzük a katonai javaslatokat! Még a Kluen-kormány alatt megegyezés jött létre a véderőjavaslat egyes kifogásolt kifejezéseinek módosítása iránt. Független kérdés gyanánt csakis az 1868:XVIII. törvényzikkre utaló 43. szakasz maradt. Az a szakasz, amely felszínre hozta a híressé vált rezolúciót. E rezolúcióba belement a kormány s az azt támogató többség Apponyic kiváratára, de azért, mert az *saját jogi meggyőződésével sem ellenkezett*. Belement, s amiképpen az a koronánál nem várt aggályokra talált, feladatának tekintette ezen, nézetünk szerint félreértésen alapuló aggályok eloszlatásával, a koroná megnyugtatóásával keresztülvinni akaratát. Erre irányuló törekvéseik közben ért mindannyiunkat az a nagy meglepetés, hogy azok továbbfolytatása olyan, *soha nem képzett esemény elé állított volna bennünket, amelyek szégyenétől meg kellett menteni a nemzetet*.

A rezolúció utáni helyzet.

E váratlan fordulattal szemben világos volt a többség kötelessége. Ilyen viszonyok között álláspontjának érvényrejuttatásáról le kellett mondania bagynia kellett a kérdést a jelenlegi törvényeken alapuló statusquo állapotában.

Erre az utra lépett a kormány és a többség nyíltan, férfiasan, minden bujkálás nélkül. Ez utjában *Andrássy Gyula* kifejezett helyesléssel találkozott s ha nem lett volt is oly szerencsés ugyanilyen nyilatkozatot nyerni a Kossuth-párt vezetőtől, kétségtelenül elárulta ezen férfiak viselkedése is, hogy *méltányolják a többség eljárásának hazafias szempontjait*.

Ezek után az előzmények után kívánja a június 1-i békeajánlat a kérdést újból napirendre hozni. Azon esetre pedig, ha ezt a képtelen feltételt a többség el nem fogadja, felajánlotta az ellenétek, az igaz, a *provizóriumot*. Provizóriumot, amely megadta volna a teljes létszámfelemelést. Igaz, a két éves szolgálat biztosítása mellett, de a hadsereg kereteit csak 3-4 évre szabta volna meg s ez időn túl *szabaddá tette volna a katonai körök újabb követelése számára*. Az egyesült ellenétek ez elé az alternatíva elé állította tehát a többséget: a *véderőreform a 43. szakaszra vonatkozó lehetetlen s a többségre nézve illoyalis és sértő feltétellel*, vagy a végleges reformnál a nemzet szempontjából sokkalta rosszabb provizóriumot, amelyet „Bécs szolgái“ örömmel elfogadhattak volna, hazafias kötelességének tudatában levő, a nemzet irányában felelős alkotmányos többségnek azonban nem volt szabad elfogadnia.

Ez az alternatíva a maga egész komolyságában állott a jelenlegi elnökség előtt. *Mindenre kész csapatokkal találta szemközt magát*, amely közel egy év óta garázdálkodott a parlamentben, rendszerre tette az anarchiát s ez alól kénye-kedve szerint engedett itt-ott kivételeket. Szabad volt-e tűrni, hogy ez a minden kötelességéről megfelekedett eszperci a házszabály rendeltetésének megrontására használja fel annak minden hézagát?

Habozni nem volt szabad; félrehozhatatlannak nem lett volna értelme. Módot kellett a Háznak nyújtani, hogy minden további késedelem nélkül végre-valahára elintézhesse a javaslatot. Ezt tettem meg, amiképpen a kért zárt üléseket el nem rendezve s *további felszólalásra lért nem nyitva*, a Házat szavazásra hívtam fel és nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy, amiképpen ez eljárásom által a magyar parlamentet *egy beláthatatlannak látszó válságból s az országot kiszámíthatatlan veszélyből szabadítottam fel*, csak azt tettem, amivel a Ház bizalmának, a parlamentarizmus és a törvény szellemének és a magyar nemzet jogának tartoztam.

Külföldi példák.

És a magyar képviselőház elnökének ez az eljárása a történelemben nem áll egyedül. Hivatkozhatnám számos esetre, de elég szemeink elé állítanunk az alkotmányos szabadság s a jogtisztálat mindenhatóságának, Angliának példáját s megmutatnunk a világ első parlamentjének az angol parlamentnek eljárását.

1881-ben öltött az *irek ellentállása addig még szokatlan mérvet*, amiképpen Gladstone miniszterelnök a házszabályok szigorítására vonatkozó indítványt ferjesztett elő. Ekkor az elnöknek harminczhatszor egymásután kell közbelépnie, hogy 36. a miniszterelnököt félbeszakító képviselőt *karhatalommal kivetkesszen a házból*.

Érdekesekek a kivétel részletei. Egy huron pendült valamennyi. Először a „sergeant at arms“, a házban a rend fenntartására hivatott tisztviselője szólította őket fel a távozásra. Valamennyi kijelentette, hogy csak az erőszaknak fog engedni,

miro e tisztviselő négy rendőrrel jött vissza s a négy rendőr érintésére az illető ur engedett az erőszaknak, de előbb egy-egy hazafias frázist eresztett a karzat felé.

Négy óra hosszat tartott ez a komédia. Befajeztével a miniszterelnök megköszönte az elnök eljárását, kijelentvén, hogy a „rendetlenkedők ellen alkalmazott karhatalom nem sérelme a szabadságnak.“ Mert azt a szabadságot, amely e házban eddig érvényes volt, azért adta a ház, hogy a nemzeti ügyek elintézését megkönnyítse.

Az erőszakosságok védelme

Persze a mi ellenzéki közjogászaink a kifogások egész seregét merítik az ő közjogi lelkiismeretük kiapadhatatlan tárházából. Az első, hogy miután a véderő tárgyában hozott házhatózat szabálytalan, a képviselőháznak minden azután hozott háthározata semmis és érvénytelen.

Hát igazán azzal nem sérthetem meg önöket, tisztelt barátaim, hogy ezzel az érvvel komolyan foglalkozzam. Mert hiszen feltéve, de meg nem engedve, hogy a véderőjavaslat megszavazása jogtalan cselekedet, az az állítás, hogy akár egyesnek, akár testületnek valamely *jogtalan cselekménye semmissé és érvénytelenné tenné ugyanazon egyének vagy testületnek összes későbbi cselekményeit*, valóban unicum és olyan jogi képtelenség, aminél világrekordot ért el a magyar obstrukció.

A másik talán plauzibilisebbnek látszó érv, hogy semmiesek azok a háthározatok, amelyek a Ház egyes tagjainak jogtalan eltávolítása mellett hozottak. Hát lássuk, ebben a tekintetben miként áll a dolog?

A külföldi parlamentek legnagyobb része ismeri a Ház rendje ellen vétő tagjainak kizárását s e jogot a Házra vagy az elnökre ruhazza. Ezt állapítja meg a mi házszabályainknak 255. szakasza is, amely a Ház rendje ellen ismételtén súlyosan vétő képviselőnek kizárására a mentelmi bizottság javaslata alapján magát a Házat jogosítja fel.

E szakaszok két hézaga van. Az egyik, hogy nem tartalmaz intézkedést arra az esetre, ha képviselő úgy viselkedik, hogy azonnali eltávolítása nélkül a gyűlés nem folytatható. Második hézaga az, hogy a hozott kizárási indítvány karhatalmi végrehajtásáról külön nem intézkedik.

1907-ben alkalmazta a kizárást először a magyar képviselőház. Potocsnyák képviselőt zárta ki november 12-iki ülésében, amiképpen az akkori ülést vezet *Náday* alelnök a következő utasítást adta a házagnak: „Felkérem nagyságodat, hogy amennyiben Potocsnyák Ferencz képviselő ur a Ház épületében megjelenék, úgy őt, mint a házszabályok 286. szakaszában jelzett hallgatóságot tekinteni s vele szemben ehhez képest eljárni méltóztassék. Ebből kifolyólag kérem az iránt intézkedni, hogy nevezett képviselő a Ház üléstermében semmi körülmények között meg ne jelenhessék. Megjegyzem, hogy ezen rendelkezéssel szemben netalán nyilvánuló ellenkezés esetén a házszabályok 294. szakaszának alkalmazásával fogok eljárni.“

Ezt a helyes intézkedést tettem magamévá a múlt hóban felmerült kizárási alkalmából. *Szóról-szóra ugyanezen utasítást küldtem a házagnak s amiképpen ezen rendelkezéssel szemben engedelmesség nyilvánult, a házszabályok 291. szakasza szerint jártam el, amely a rendzavaró hallgatóságnak kizárását rendeli el.*

Még csak egy aggálylyal kell számolnom. Igen előkelő oldalról hallottuk a vádat, hogy a házszabály „oktrojáltatott“. Nem akarok a kifejezéseken fennakadni. E tekintetben bizonyos elnézésre kötelez, hogy gróf *Andrássy Gyula* hevenyészve, betegágyából írta szóbanforgó kijelentését. Csakis e körülménynek tulajdoníthatom az olyan jogi szörnyűséget, mint pl., hogy az államcsiny abban áll, hogy „jogosult tényező törő össze a házszabályok által megszabott határokat“, holott eddig mindenki úgy tudta, hogy *államcsiny valamely közhatalomnak olyan eljárása, amelylyel túllépi hatáskörét és olyat rendel vagy cselekszik, amihez joga nincs, amire tehát nem jogosult tényező*. És nem akarok annak fejtegetésével sem olesó babérokat szerezni, hogy merő képtelenség, contradictio in adjecto, oktrojából származottnak állítani azt a házszabályt, amelyet az erre hivatott és jogosult testüle spontán elhatározásával önmaga számára önmaga alkotott.

Ezek szerencsétlen kifejezések, amelyeknek tulajdonképen értelmük nincs, de bizonyára azt az értelmet akarták kifejezni, hogy a kisebbség nem tartozik kötelezőnek elismerni a többség által egyoldaluan alkotott házszabályt.

Hát ezzel az állítással szemben egész egyszerűen a tényekre hivatkozom. A június 11-iki ülésben a képviselőház hitelesen konstataált községtelen nagy többsége *teljesen szabályszerűen* hozta meg a házszabályokat módosító háthározatot. Minden kételyt kizáró *érvényes jogszabály ellen lázad fel* tehát a Háznak minden olyan tagja, aki el nem ismeri vagy megsérti a most már hatályban levő új házszabályt.

További erőszak kell!

Hogy rá fognak-e a kisebbség tagjai lépni a meztelen jogtalanságnak, a nyílt erőszaknak erre a terére, azt ma talán még ők sem tudják. De fenyegetőznek vele s ezzel kötelességünké teszik a védekezést.

Mint e védekezésnek teljesen jogosult és *emellett legenyhébb módja áll a Ház előtt a kizárási háthározat ellen vétő képviselő mandátumának megszüntetését statuáló törvényjavaslat*.

Igaz, hasonló jogszabályra *nincs külföldi példa*, természetes tehát, hogy csodálkozást, elképedést és végtelen haragot vált ki a külföldi példák utánzásához szózott hazafiak lelkéből.

Két egyszerű észrevétel talán kellő értékre fogja redukálni ezt a felháborodást. Az egyik, hogy minlen parlament a világon fel van diszciplinaris eszközök egész rendszérével. vértelve saját renitens tagjai ellen. A francia képviselőház a rendreutatisátnak, megrovásnak és jegyzőkönyvi megrovásnak egész skáláját állítja fel, amelylyel az első imparlamentaris kifejezés használatától a durvább sérelmekig fokozott pénzbüntetésekkel és kizárással sújtja a képviselőt, a kizárási háthározat ellen vétő képviselőt pedig, amint ezt Baudry d'Asson képviselő esete mutatja, amelyre még visszatérek, egyszerűen lecsukattja. Ugyanez a joga áll fenn az angol parlamentnek is, amely a kizárási jogot statuáló újabb szabályaiban a *háznak tagjai bebörtönözésére vonatkozó régi jogát kifejezetten fentartja*.

Ha valahol, minálunk szükség van a fokozódó fegyelmi szabályok ilyen rendszerére s amint a javaslat bizottsági tárgyalásánál *Náday Lajos* igen helyesen hangsúlyozta ha, junotim a választói joggal, a házszabályok szerves reformjára kerül a sor, feltétlenül létesítenünk kell ezeket a rendelkezéseket. Addig is azonban gondoskodnunk kell az égető szükségéről s *megfelelő megtorlást kell statuálnunk aval a vakmerő fenyegetésekkel szemben amely — s ez a második megjegyzésem — olyan vétség elkövetését jelemti be, amiképpen a Baudry d'Asson-féle, egy izolált eset kivételével, soha egyetlen parlament történelmében sem találunk példát*.

A *hatóság elleni erőszak* egyik súlyosbított esete ez, ahol valóban teljesen helyénvaló volt a legerősebb büntetőjogi szankció s önmérsékletről tesz tanuságot a többség, amiképpen a passzív választójog elvonásánál nem megy tovább. Teljesen a kisebbségben áll, reá kerül-e a sor ezekre az eszközökre. *Tisztán a kisebbségtől függ az is, reá kényeszeríti-e a többségre e törvény meghozatalát*. Térjenek vissza az alkotmányos élet normális keretei közé; bizonyára senki sem fogja egy oly törvény megszavazását kívánni, amely a változott viszonyok között szükségesnek nem mutatkozik.

Gondolják meg, hogy jogos önbizalommal eltel, erős táborral állanak szemben, amely a harcot csak a végső szükség percében reakényszerítve fogadta el, de akkor *megharcolta férfiasan a nemzet érdekében s e harc eredményeitől nem engedni megfosztani a nemzetet*.

Rendört hoztak be elégszer az angol, a francia, a német parlamentbe is. Bradlough-t elszánt dulakodással kellett a rendőröknek az angol parlamentből eltávolítaniok, úgy hogy tépett ruhával, véresen, kimerüléstől lihevge dobták ki az utcára.

Még drámaibb a már említett Baudry d'Asson-féle eset. E képviselőt 1880. november 10-én kizárták a francia kamarából. Másnap megjelent az ülésen és szép csendesen rendes helyére ült. Gambetta elnök távozásra szólította fel s midőn sem ennek, sem a házagnak nem engedelmessédt, katonaságot hozatott. Baudry barátai ennek láttára körülülték helyét, élő bástyát alkotva körülötte, úgy hogy 15-20 képviselőt kellett a katonáknak a padokból kiráncziguálniok és erőszakosan félredobniok, amíg végre ő hozzá érhetek s elkeseredett dulakodás után ajultan kivonszolhatták és lezárhatták. A kisebbség tiltakozását az elnök vaserélylyel fojtotta el, amire ugy maga Baudry d'Asson, mint mellőle eltávolított barátai a bünvádi följelentések egész özönét zuditották a kamara elnöke ellen, természetesen anélkül, hogy azok bármely bíróság részéről meghallgatásra találtak volna.

Nekem, t. barátaim, *régi meggyőződésem volt, hogy erre az utra kell lépünk*, ha tönkremenni nem akarunk. Ennek a nagy igazságnak hirdetésére szenteltem hosszú éveken át erőm, tehetségem legjavát. Ezt ajánlottam tizenhárom évvel ezelőtt, amiért Apponyi engem *maniákusnak* nevezett. Mert maniákus ő szerinte az, aki saját lelki igazának utján tizenhárom esztendőn keresztül következtesen halad, kivált, ha ezt olyan kérdésben teszi, amelyre nézve minden eltelő év újabb tapasztalata e meggyőződés való igazságát a velőkgig ható késszólással hirdeti.

Az ő támadásaival szemben nyugodt önértettel mondhatom, hogy az az ut, amelyen régen elindultam s amelyen minden erőm megfeszítésével

ma is haladok, a meggyőződés, a kötelességteljesítés, a haza szolgálatának rögs útja, amely a nemzeti nagyság felé, mindig felfelé vezet. Csak amíg híven és szilárdan haladok ezen az úton, érdemem meg és kérhetem felemelt fővel bizalmukat és támogatásukat.

Geszt, 1912. július 16.

Tisza István.

Lemondott a török kormány.

— Teljes fejetlenség Törökországban. —

— A győzedelmeskedő albánok. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 17.

Törökország válsága tetőpontjára hágott. A török kormány ma beadta lemondását. Törökország helyzete ezáltal igen kritikus lett, mert tudott dolog, hogy a kormány, amely az utolsó pillanatig tartotta magát, kénytelen volt gyengeségének tudatában lemondani, de hogy helyére alkalmas kabinet kerüljön, ez egyelőre majdnem lehetetlen. Az albán lázadás, amelynek műve az egész törökországi válság, eddig csak lerombolta a meglévő rezsimit, elűzte a kormányt és ezzel együtt az ifju-török uralmat, de nem valószínű, hogy ennek helyébe alkalmasabb rezsimit állíthatna.

A kormányválság erős hatással lesz a háborúra, mert a következő kormány magatartásától függ a háború kimenetele. Ha az új kormány megváltoztatja elődjének politikáját, úgy könnyen helyreállhat az olasz-török béke vagy, — és ez a valószínűbb feltevés, — az új albánbarát kormány még erősebben fogja forszírozni a háborút.

Mai törökországi híreinket itt adjuk:

A kormány lemondása.

Konstantinápoly, július 17. A kabinet lemondott. A lemondás arra vezethető vissza, hogy az utolsó pillanatban nehézségek merültek fel Mahmud Muktár pasának hadügyminiszterre való kinevezése dolgában, akinek feltételeit, különösen az Albániára vonatkozókat, elfogadhatatlannak kellett tekinteni. A tengerészeti miniszter már tegnap este beadta lemondását.

Konstantinápoly, július 17. A szultán elogadta a kormány lemondását. Hír szerint Tevfik basa lesz az új nagyvezér. Ha ez visszaütés után a kabinetalakítást, akkor Assim bey-jel fognak kísérletet tenni a kormányalakításra vonatkozóan.

Konstantinápoly, július 17. A nagyvezírnek tegnapi keltezett lemondási kérvényére adott válaszában a szultán méltatta a nagyvezírnek és a minisztereknek súlyos viszonyok közti szolgálatait és sajnálkozásának adott kifejezést a kormány lemondása felett. Minthogy a nagyvezír ragaszkodott hozzá, a szultán elfogadta a lemondást és utasította az összes minisztereket Churchid pasával egyetemben, hogy az új kormány kinevezéséig az államügyeket tovább vezessék.

Konstantinápoly, július 17. Egyes katonai körökben híre jár, hogy a kormány lemondásának közvetlen oka az első hadtest magasabbrangú tisztjeinek magatartásában rejlett. Ha a minisztérium ma nem nyújtotta volna be lemondását, akkor több magasabbrangú tiszt megjelent volna a portán, hogy a kormány lemondását követelje. Azt állítják, hogy a komité most már a katonai iskola növendékeire támaszkodik.

Konstantinápoly, július 17. Ámbár a török kormány lemondása csak délutáni 3 órákor történt, a híre már délelőtt terjedt szét és nagy meglepetést keltett a kamarában. Az elnök a kamarával tudatta a kabinet lemondását és ezután bejelentette az ülést. A kamara és a szenátus elnökeit a palotába hívták, hogy résztvegyenek a helyzet felőli tanácskozáson. A tengerészeti miniszter lemondását egy hosszú audienciája előzte meg a szultánnál. A lemondás után a nagyvezér a portára ment, hol tárgyalásokat folytatott a lemondott miniszterek kiválóbbjaival. Az ifju-török körök, úgy látszik, Said pasa újlagos kinevezését óhajtják. Hírlik, hogy Tevfik pasánál, a londoni török nagykövetnél, újlag kérdezősködtek az iránt, hogy hajlandó-e elvállalni a nagyvezír állását, azonban csekély a remény, hogy Tevfik pasa kijelentené készségét.

A hadügyminiszterválság.

Konstantinápoly, július 17. Mahmud Muktár basa hosszabb tanácskozást folytatott Said basa nagyvezérrel — mint hírlik — a hadügyi tárca elfogadásának feltételei iránt. Mahmud Muktár kinevezését este terjesztették a szultán elé szentesítés végett. Még nem tudni, vajjon Mahmud Muktár elfogadja-e a megbízatást, hogy Albániába utazzon. Ha elutasítaná, úgy egy másik miniszter fog odautazni. A lapok szerint a minisztertanács ma folytatni fogja Mahmud Muktár basa feltételeinek tárgyalását. Mahmud Muktár — hír szerint — messzemenő felhatalmazásokat kér az Albániába küldendő misszió vezetésének elvállalásáért.

A helyzet Albániában.

Konstantinápoly, július 17. Egy itteni lap tudósító jelenti Üszkübből: A Lab körüli forradalmárok ellen vezetett katonai operációt siker kísérte. Pristina környékén javult a helyzet. A váli Üszübbe tért vissza. Az albán felkelők ellen a kormány újabb csapatokat küldött. Monasztirből kettő és Köprüliből egy zászlóalj indult el a felkelők ellen Prisztinába.

Mit követelnek az albánok.

Konstantinápoly, július 17. A kamarában és a szenátusban ma felolvasták a ghilláni albán előkelőségek táviratát, akik a pristinai szandzsák lakosságának nevében a szultánhoz fordulnak, hivatkoznak megingathatatlan hűségükre, valamint arra, hogy az 1876. évi szerződés óta adót fizetnek, katonákat állítanak és az összes háborúban résztvettek. Az aláírók fájlatják a katonai operációk vészes következményeit, melyek ellenségeik örömeire szolgálnak és a muzulmánok szívét fájdalommal töltik el. Kéri az albánok természetes jogának elismerését, vizsgálóbizottság kiküldését és a véres harcok beszüntetését.

A szenátusban a távirat élénk vitát provokált. Achmed Muktár basa, elnök ezt mondta:

— Tűz és ves nem szabad, hogy a birodalom belsejében dühöngjön!

Resid Akir azt mondotta, hogy az ország örvény felé közeledik. Meg kell büntetni a bűnösöket! A ház elhatározta, hogy felvilágosításokat kér a kormánytól.

A vita folyamán Dsombotat ifju-török képviselő, Sahir albán képviselőt gazembernek mondotta. Miután ez a kiáltás a lármában elveszett, nem volt következménye.

Albán békéltető bizottság.

Konstantinápoly, július 17. Sureja és Sahir albán képviselők ma délelőtt megjelentek a belügyminiszternél, hogy békéltető misszióknak Albániába való küldéséről tárgyaljanak vele. A minisztertanács azonnal összeült és elhatározta, hogy Mahmud Muktár basát és Danis bej volt szalonikii váli küldik ki az albánok követelésének megvizsgálására. Mahmud Muktár és Danis valószínűleg holnap utaznak el és jelentést tesznek a kormány-nak működésük eredményéről.

A szmirnai zendülő tábor.

Szmirna, július 17. Ma már semmi kétség, hogy erős áramlat van Szmirnában a mostani kormány ellen. Már elszórtan mutatkozott ez a legutóbbi választások alatt is, amelyeket az „Egység és Haladás” bizottság erősen befolyásolt. A jelentések szerint az itt állomásozó zászlóaljok vonakodtak Albániába beronolni és főparancsnokukat, Abdullah basát, aki helyeselte a csapatok vonakodását, visszahívták Konstantinápolyba. Ezzel a visszahívással azonban a helyzet nem tisztázódott. Maga a tisztikar is küldöttséget menesztett Konstantinápolyba, amelynek politikai megbízása volt. Egyebekben az idevaló tisztikar nyugodtan viselkedett. Sokat beszéltek róla, hogy Abdullah basa az idevaló váli, Dsamel beget, aki itt az ifju-török bizottság előkelő képviselője, nem fogadta, a mikor ez hivatalos látogatást akart tenni nála. — Hat és fél hadosztályt, kereken 100 ezer embert vontak össze Szmirna körül, jóllehet egy hét óta szüntelt a csapatszállítás. A csapatok a szabad ég alatt táboroznak s gyakran végeznek éles töltséssel lövőgyakorlatot. Az olasz támadás elmaradása kezdi lehangozni a csapatokat. Egyre sürgetőbben háborút vagy elbocsátást követelnek, hogy aratómunkájukat elláthassák, mert ebben az esztendőben na-

gyobb a munkáskéz hiánya, mint bármikor volt. Az elégtelenséget a nép táplálékának túlságos drágasága is élesíti. Az egész szmirnai tábor tehát nagyon nyughatatlan.

Az albán fölkelvezér levele.

Bécs, július 17. Tajar bég, a fölkelő albán tisztek vezére, egy külföldön élő albánnak ezt a levelet írta:

„Mint ozmán társainommal együtt nem nézhetem tovább a komité átkos politikáját. Éppen úgy, mint négy esztendővel ezelőtt, most is abban a jó hitben eselkezzünk, hogy a szenátust amag oligarchia kezébe, mely annyi szerencsétlenséget zúdított rá, polgárháborúba és külföldi háborúba is döntötte, valahára megszabadítsuk. A kormány ajánlatát kereken elutasítottam és kijelentettem, hogy semmiféle tárgyalásba nem megyek bele, hanem ismeretes követeléseimhez ragaszkodom. Meg vagyok győződve, hogy testvéreink (a tisztikar. A szerk.) katonai becsületszavuk megszegésévé nem vonulnak ellenünk. A hadsereg velünk van.”

Levele végén Tajar bég kijelenti, hogy maga is, mint az egész tisztikar, a háborúnak teljes erővel való folytatása mellett van. Minden kormánynak, amely másképp merne cselekedni, félre kellene állnia az utból.

KÜLFÖLD.

Orosz-szerb családi viszály. Belgrádból jelentik: Egy itteni lap jelenti, hogy Pasics Miklós pétervári utja családi viszályllyal van összefüggésben, mely a csári udvar és Péter király leánya közt merült fel. A királyleány, Heléna hercegnő tavaly óta egy orosz nagyherceg felesége s úgy látszik, nem nyerte meg egészen a péterváriak tetszését.

A portugál monarchisták. Lisszabonból jelentik: A portugál lapok közzéteszik Joao Almeida-nak, Don Miguel hívének kiáltványát, melyben felszólítja a portugálokat, hogy Conceirót támogassák a haza megmentésére kezdeményezett munkájában.

Clemenceau választójogi felhívása. Megjelent az a manifestum, amelyet a francia választási reform ellenségei az országhoz intéztek. A terjedelmes emlékirat Clemenceau munkája, de az ifjabb radikálisok sokat változtattak rajta. Ujat nem tartalmaz, csak ismétli azokat az érveket, amelyeket a reform ellenségei már a kamarában, felhoztak. Hatásosabbok ezek az érvek egy egységes iratba való összefoglalással nem lettek, mert most sokkal feltűnőbb domborodnak ki belső ellentmondásaik, mint a kamarában, ahol azok a szónokok egész seregére oszlottak szét. A manifestum azzal az állítással kezdődik, hogy a választási reform, merénylet az általános választói jog ellen és a köztársaság ellenségei követték el, azok eszeltek ki és hajtották végre. Úgy látszik, Clemenceau nem tudja, hogy a 379 képviselő közt, akik reform mellett szavaztak, alig félszázan tekinthetők a köztársaság ellenségeinek, vagy háromszázan és pedig nemcsak szociálisták és mérsékelték, akiket Clemenceau nem szívesen látna telivér szociálistáknak és szemet huny az előtt is, hogy száznál többen vannak a reform híveinek táborában a saját hívei. Hát ezek a régi kipróbált köztársasági érzelmű férfiak mind ellenségei volnának a republikának. A manifestum másik helyén a választási reform mellett kialakult többséget reakcionáriusnak nevezik. Ez épp oly kevéssé igaz, mint az az állítás, hogy ellenségei a köztársaságnak. A legélesebb támadás a miniszterelnököt éri. Szemére veti Poincaré miniszterelnöknek, hogy munkatársainak a republika leggonoszabb ellenségeit vette maga mellé és hogy nem elég erős jellem. Clemenceau nem járt el itt a kellő óvatossággal, mert miután felvetette a mostani miniszterelnök jellemének kérdését, nem akadályozhatja majd meg, hogy az ő jelleme után is kérdősköndnek és már észrevehette, hogy az összehasonlítás nem az ő javára üt ki. A manifestumban foglalt számos szembevethető ellentmondás tényleg alkalmat nyújt a reformbarát sajtónak, hogy a manifestummal és szerzőjével leszámoljanak, többen komolyan teszik ezt, a legtöbben gúnyt üznek belé. Eddig a felhívásnak csak ez az eredménye volt. Több képviselő és szenátor, akik megígérték aláírásukat, utólag visszavonták ígéretüket.

A Panama-bill. Washingtonból jelentik: A képviselőházban Moore képviselő törvényjavaslatot nyújtott be, amely felhatalmazza az államtitkárt, hogy Nagy-Britanniával és egyéb hatalmakkal tárgyalásokat kezdjen a Panama-csatorna semlegesítése és a csatorna építésének és fenntartási költség-

geinek a hatalmak által közösen történő megtérítése dolgában. A semlegesítés által a fentartási költségek tetemesen csökkennének s ez úgy a kereskedelemnek, mint a világbékének hasznára válna.

Paraguay új elnöke. Assumptionból jelentik: Paraguay köztársaság elnökévé *Schaerer* Edét, al-elnökévé *Robaudilla* Pedrót választották.

Arab követtség Rómában. Rómából jelentik: *Giolliti* miniszterelnök tegnap egy arab küldöttséget fogadott, amely Tripoliszból hadihajón érkezett Olaszországba. Az arabok másfél óra hosszat tanácskoztak a miniszterelnökkel és közölték vele, hogy a kyreneikai arab hercegek egyetértéssel az olaszok hódító szándékával és megtiltották alattvalóknak, hogy a törökök táborában harcoljanak. Az audiencia után az arabok megtekintették a várost és többszörös ovációban vettek részt az utcai járőkelőktől.

Marokkóban meggyilkolt németek. Londonból jelentik: Tangerban a *Mannesmann*-testvérek egyike a társaság egyik igazgatójával Tetuánban moterosónakjára ment, hogy kiránduljon. A *Gomaro* törzsből való emberek arra kényszerítették, hogy Tetuánba visszatérjen s mindegyiküktől harmincz durót követeltek azért, mert engedelem nélkül területükre léptek. A németek megfizették ezt az összeget és visszamentek Tetuánba, ahol távirat várta őket, amely szerint a kabitok öt német bányamunkást megöltek.

A török csendőrség angol tisztjei. Londonból jelentik: A *Foreign Office* közli, hogy az angol kormány kedvezően intézte el a török kabinet ama kérését, hogy a csendőrség kiképzésére Anglia ismét 5 tisztet engedjen át Törökországnak.

Orosz-japán szerződés. Londonból jelentik: A „*Times*” jelenti Pétervárról: Beavatott helyről kelt hírek szerint Oroszország és Japán között a közelmúltban egy szerződés jött létre. A szerződés biztosítja Japán akciószabadságát Mandzsúria déli részében. Japán viszont kötelezte magát, hogy Oroszországot megtámadtatása esetén segíti.

Bélyegadó Kinában. Pekingből jelentik: A nemzetgyűlés tegnap törvényjavaslatot fogadott el a bélyegadóról. A bizottsági javaslat szerint adókötelesek a letétokmányok, nyugták, szerződések, biztosítási kötvények és nyugták, részvények, kötelezvények, remisszák, promisszák, örökségi okmányok, kölcsönszerződések és társasági szerződések. Az illeték 10—100 mexikói dollár után két centet tesz ki és fokozatosan emelkedik, úgy, hogy az 50.000 dollár összegű szerződési érték után egy dollár illeték jár. Ez az illeték, mely bár nem tulajgosan nagy, jelentékenyen fogja szaporítani az állami bevételeket.

TÁVIRATOK.

Az olasz-török háború.

Róma, július 17. A törökök dernai táborában három németországi tiszt is van, akik a német hadseregből kiléptek. Egyikük a tüzérség parancsnoka. A német tisztnek a legjobb viszonyt tartják fenn török kollégáikkal. A táborban nagymennyiségű élelmiszer van felhalmozva.

Róma, július 17. A hadügyminisztérium közlése a háború kezdete óta foglyul ejtett török katonák névsorát. A névsorban szerepel 88 tiszt, kik közül 24-et visszaküldtek hazájukba, 54 altiszt, 160 káplár és 1436 közkatona, akik közül kettőt visszaküldtek hazájukba. Három káplár és 19 közkatona meghalt. Az összes foglyok száma 1741, akik közül 1693 van Olaszországban.

EGYHÁZAK.

(Evangélikus lelkész a Himnusz ellen.)
A sárosi evangélikus egyházmegye legutóbbi közgyűlésén többek között foglalkoztak *Hiszko* János abcsi lelkészrel is. A lelkész ur azzal a különös szereplésével hívta föl magára a figyelmet, hogy az *évvégi iskolai vizsgálatokon meg akarta akadályozni a Himnusz éneklését* s csak *Baloghy* lelkész erélyes fellépése után engedte meg. Ugye érdekes? A közgyűlés is annak találta s mint *Eperjesről* jelentik, a magyarellenes lelkész ellen eljárás indított meg.

Szerelmi dráma helyett — öngyilkosság

— Egy kőművesegéd tragédiája. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 14.

Elkoptatott frázis ugyan egy kisé, de mégis úgy van: az élet csinálja a legérdekesebb regényeket. Most egy sablonos történetből csinált egy elég érdekes históriát.

Bolf György 22 éves kőművesegéd már másfél év óta el együtt özvegy *Wieser* Jenőnével közös háztartásban. Nagyon szerették egymást, a leghőbb vágyuk volt az, hogy egymásé legyenek, boldogan tervezgették, hogy nemsokára fölkeresik az anyakönyvvezetőt is és így törvényesítik a viszonyukat. Az élet azonban ketté vágta a számadásukat. Az asszonynak ugyanis csekély nyugdíj járt az első ura után s tudomására hozták, hogy ha újra férjhez megy, elveszti ezt a pár garast. A férfi nem keresett annyit, hogy mindkettőjüket kényelmesen eltarthatta volna s így kénytelenek voltak a viszony törvényesítéséről lemondani.

Május 1-ig a tizedik kerületben, az Álmos-u. 24. számú házában laktak. Mindenki úgy tekintette őket, mintha férj és feleség lettek volna, de az asszony egyszer elszölte magát. Nemsokára már az egész ház az ő viszonyukról beszélt, sőt a háziur is beleszólt a dolgukba. Kijelentette, hogy május 1-én el kell költözniök a lakásból, mert vadházásoknak nem nyújt menedéket az ő háza. Hiába volt minden, az elfogult öreg ur megmaradt az elhatározása mellett.

A szerelmes pár elindult lakást keresni. Most már nem akarták, hogy úgy járjanak, mint először, tehát mindenütt megmondották, felvilágosították az embereket a viszonyukról. Így aztán sehol se kaptak hajlékot. A szerencsétlen kőműves erre annyira elkeseredett, hogy rábeszélte az asszonyt, hogy váljanak el egymástól. Az asszony menjen el eselédnek, ő majd valahol egy ágyat bérel s minden vasárnap találkoznak. *Wieserné* mindenbe beleegyezett. Május elseje óta tényleg így is éltek, csak nagy ritkán találkoztak.

A férfi azonban csakhamar megunta ezt a helyzetet s megpróbált változtatni rajta. De most már az asszony szegült ellene. Jó helye volt az Aréna-uton, szerették a gazdái, nem akart megint a nyomorba süllyedni. A kőművesegéd kérte, hogy legyen akárhogy, csak jöjjön vissza hozzá, majd csak nyomorognak valahogy, de az asszony könyörtelen maradt és folyton „nem”-et mondott.

Bolf György ekkor sötét gondolatokkal kezdett foglalkozni. Érezte, hogy az asszony nélkül semmit se ér az élete, azt viszont tudta, hogy egymásé sohase lehetnek. A napokban fölment az asszonyhoz. Nagyon szomorú volt, minden baját elkeseregte. Aztán egy ajánlattal állt elő. Öljék meg magukat, úgy se ér sokat az élet s úgy legalább a halálban egyesülnek. Az özvegy asszony azonban kinevette a legényt s kijelentette, hogy az élet szép, ő mégé élni akar.

Ma délután nagy vidáman állított be a kőművesegéd a szeretőjéhez. Két óra lehetett. A ház asszonya fürdön van, az ur már megebedett.

— Gyere csak — mondotta *Wiesernének* — a szomszéd házában lakást néztem, pénzt kapok, sok pénzt és akkor boldogok leszünk!

Az asszony mindenfelét akart kérdezni, de a férfi csak biziatta:

— Ne törődj semmivel, gyere csak velem, majd mindent megtudsz!

Az özvegy követte. Együtt mentek fel az Aréna-ut 17-es számú ház ötödik emeletére. A férfi ekkor megragadta az asszony kezét és rákiáltott:

— Haljunk meg együtt!

Aztán átkarolta és le akarta dobni az emeletről. Az asszony kétségbeesetten védekezett, segítségért kiabált. A kőművesegéd erre gondolt egyet és hirtelen átvette magát a korlátan. A negy test tompán zuhan le a földre, holtan terült el a kövezeten. Az asszony most már utána

akarta vetni magát a szeretőjének, de a lármára csesztős lakók visszatartották.

A szerencsétlen fiatalember holttestét a holtasházba szállították.

UJDONSÁGOK.

Nagy árnyak nagy fényben.

* * *

Moszkvában állomásozik egy huszárezred, melynek Grodno-huszárezred a neve. Lehet, hogy Muszkaországban nagy híre volt ennek az ezrednek, sőt az is lehet, hogy minden gyerek tudott róla. Ha nem is arról volt híres-neves, hogy háboruban valami dicsőséges módon kitüntette magát, de másról, ami elővélre is mindegy. Ha egy ezred híres, akkor híres és ezzel beérheti egy ezred.

Azonban, ha eddig nem ösmerték nálunk és általában a kontinensen ezt az ezredet, minden kilátása megvan arra, hogy ezentul sokkal több helyen fogják ösmerni s talán olyan oldalról, amely nem a legelőnyösebb, vagy legdicsőségesebb. Sőt az sem lehetetlen, hogy aránylag rövid idő múlva fogalomná változik, mint ahogyan a Panama-csatorna fogalomná változott, amikor kis nevét kis betűvel kell írni. A Grodno egyszerűen grodno lesz talán, kis g-vel és azt jelentheti, hogy a fénynek is árnya van, sőt nagy árnya, vagy ha úgy tetszik: a fény, amelyet kifejez nem más, mint árnyék, még pedig sötét és győszos.

A pétervári császári udvarban ugyanis kincs szenzációt keltett az, hogy a huszárezred harmincz tisztje beadta a tisztí rangról való lemondását. Az oka ennek egyszerűen az, hogy a tiszturak nem túrnak meg a maguk körében olyan tisztársat, akinek nincs elegendő pénze pazar és fényűző életmódra. Az ezredparancsnok befogadott az ezred tisztikarába egy ilyen tisztet. Nincs arról hír, hogy milyen és mekkora erényekkel ékeskedik ez a tiszt; bizonyára nagyon közpött ember és iskoláit kitünő eredménnyel végezte. Valószínű, hogy sok katonai erényei is vannak és ezeken kívül sok más olyan előnye és szép tulajdonsága is, amelyekről sejtelnem sincs. De szupponálnom kell azokat, mert különben a grodnói huszárezred parancsnoka be nem fogadta volna.

Már csak azért sem, mert ösmerte a maga Pappenheimerjait, vagyis tisztjeit, akik a legdölyfőbb orosz főurak fiából állnak. Ezek a tiszték az életet, de különösen a katonatiszti életet másképpen nem tudják elképzelni, csak úgy, ahogyan ők élnek. A katonatisztnak (az ő felfogásuk szerint) pezsztós vacsorát kell ennie és olyan mulatságokban kell résztvennie, amelyek temérdek pénzekbe kerülnek. Szóval, a fényűzés a legfőbb kelleke a katonatisztnak és akinek erre nem telik, az jobb, ha vakon születik, vagy egyáltalában nem születik, vagy pedig — ha már azt a súlyos hibát elkövette, hogy mégis a világra jött, jobb lett volna, ha más pályát választott volna, mint a katonatiszti pályát.

Sokan tudják, katonatiszti körökben legjobban, hogy ez a felfogás nemcsak a grodnói huszárezred tisztjeinek a nyavalyája, hanem a németországi tisztéké, sőt a mi tisztjeinkké is. A német szóláskines magában foglalja ezt a monddást is: „Schulden, wie ein Stabs-offizier”. (Annyi adóssága van, mint egy törzstisztnak.) Ez azt jelenti, hogy minél magasabb helyre emelkedik, annál pazarabb és fényűzőbb életmódot kell folytatnia, különben méltatlan első sorban a tisztí állásra, másodsorban arra, hogy a ranglétrán fölfelé emelkedhessék.

Lassankint pedig éppen ebből az okból az a felfogás vált dominálóvá, hogy a katonai képzettség mellékes; a fényűző életmód a fődolog. A német császár egy ízben a maga háttárczott és ellentmondást nem tűró hangján kikelt ez abuzus ellen.

De a császár, mint hírlík, tovább akar menni ebben, mint a német császár. Példásan meg akarja büntetni a tisztéket azért, mert

a fényüzést fölé helyezik a katonai erényeknek. Ennek a büntetésnek a mérvétől, vagy súlyosságától függ majd, hogy milyen példaadást jelent a kontinens többi tisztikara számára. Mert nagy példaadások nagy utánzásokat vonnak maguk után. Hátha a mi tisztjeink is tanulságot tudnak levonni a grodnói tisztek sorsából. (t.)

NAPIREND: Naptár. Csütörtök, július 18. — Róm. kath.: Arnold pk. — Prot.: Frigyes. — Görög-ország: július 5. Atanáz. — Zsidó: Ab 4. A nap kel reggel 4 óra 22 perczkor, nyugszik este 7 óra 50 perczkor. — A hold kel reggel 9 óra 11 perczkor, nyugszik este 10 óra 12 perczkor.

A művészek nem fogadnak. A kereskedelmiügyi államtitkar fogad délnél 12 óráig.

Osztálysorsjegyek húzása reggel 9 órakor saját palatájában. — Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—6-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszermúzeum 9—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Fővárosi Könyvtár 9—2 óráig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig. — Földtani Intézet Könyvtára 4—6-ig.

Nyitvalevő képtárak: Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39. sz.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára, Nyitva 10—2-ig.

— **A trónörökös Szegeden.** Szegedről jelentik, hogy a délvidéki nagygyakorlat alkalmából *Ferencz Ferdinánd trónörökös Szegedre érkezik és a városháza termeiben fog megszállni.* Az eddigi terv az volt, hogy a trónörökös lakása *Mezőhegyesen* lesz. *Ferencz Ferdinánd* királyi herceg azonban *ragaszkodott* ahhoz, hogy ha már olyan közel van Szegedhez, *bent lakjék a városban.* A megváltozott terv szerint a trónörökös *szeptember 7-én érkezik Szegedre és 12-ig marad ott.* Ez alatt az idő alatt a városházán fog lakni, amelynek dísztermét fogadóteremmé, bizottsági termét városházává, tanácstermet pedig dolgozószobává alakítják át. A trónörökös lakásába bevezetik a telefont, úgy hogy összeköttetésben lesz a hadgyakorlatok helyével és Béccsel. Szegedi tartózkodása alatt az eddigi intézkedések szerint a királyi herceg *ebédet ad,* amelyen a két kormány képviselői is megjelennek. Más ünnepséget is terveznek. A város diadalkaput állít vendégének tiszteletére és szeptember 7-én a szegedi pályaudvaron ünnepies fogadás lesz, amelyen a város nevében *Lázár György* polgármester üdvözlöi a trónörökösöt.

Ezt a hírt, amely egy szegedi lap révén került nyilvánosságra, ma éjjel *megcáfolták.* Éjjel jelentik ugyanis Szegedről a következőket: Egy szegedi lap tudósítása alapján az a hír terjedt el, hogy *Ferencz Ferdinánd trónörökös főhadiszállása a délvidéki őszi nagy gyakorlatok alkalmával Szegeden lesz. Illetékes helyről most megcáfolták ezt a hírt.* Az egészről csak annyi igaz, hogy a trónörökös Szegeden *át utazik Mezőhegyesre;* a városba nem is megy be, hanem az állomási étteremben tartja első marsaltábláját. *Makóról* jelentik: Napról-napra érkeznek Makó városához rendeleték és meghagyások a hadgyakorlatokhoz szükséges intézkedések végrehajtása végett. A ma érkezett leirat szerint *Ferencz Ferdinánd trónörökös szeptember 9-én érkezik Makóra és innen Mezőhegyesi főhadiszállására utazik.* A vezérkar főhadiszállása Makón lesz; itt lesznek a külföldi attasék is, akiknek elszállásolása végett a polgári és katonai hatóságok már most intézkednek. Szombaton Makóra érkezik négy törzetszt. 14 tiszt és 150 huszár, akik a hadvezetőség elszállásolása körül fölmerülő munkálatokat végzik. Az eddig végzett munkálatok felülvizsgálására a napokban Makóra jön *Gryzinsky* alezredes, míg *Krajčovic* Béla kapitány Makó város főjegyzőjével az elszállásolás nehéz munkáját végzi.

— **Zita főhercegnasszony nem megy Schwarzauba.** Zita főhercegnasszony kamarazagatója — mint Bécsből jelentik — közli, hogy az a hír, mely szerint Zita főhercegnasszony a nyár hátralevő részét Schwarzau-kastélyban fogja tölteni, nem felel meg a valóságnak.

— **Bajor herczogek Ischlben.** Ischlből jelentik: *Lipót bajor herczog, Gizella herczegnő és Konrad herczog* este automobilon Münchenből odaérkeztek. Megérkezésük után nyomban a császári villába mentek a király üdvözlésére. Azután a közönségtől élénken akklamált fenségek egy udvari kocsiban az Am Gries villába hajtottak.

— **Krizsán Mihály meghalt.** Krizsán Mihály józsefvárosi plébános, sárosi címzetes apát, a vaskoronarend lovagja, ma reggel Gasteinban — mint egy ottani távirat jelenti — hatvankilencéves korában szívizélhűlésben meghalt. Krizsán Mihály Livinán (Nyitra) 1843. szeptember 20-ikán született. A bölcsészetet Nagyszombatban, a teológiát Budapesten végezte. Pappá szentelték 1868. augusztus 2-ikán, segédlelkész volt Iót-megyeren, majd a józsefvárosi plébániához helyezték át, ahol csaknem két évtizeden át kaplankodott, egyúttal hitoktatója volt az irgalmasnővérek ferenczvárosi tanítóképződjének. 1895-ben a központi papnevelde igazgatója lett, mely állásától akkor vált meg, mikor megválasztották józsefvárosi plébánossá. Már mint kaplánt megválasztották a törvényhatósági bizottságba, de ott nem igen szerepelt. Annál buzgóbb tevékenységet fejtett ki a Józsefváros társadalmi és jótékony mozgalmaiban.

— **A német császár tengeri útja.** Krisztianiai jelentés szerint a rossz időjárás következtében *Vilmos császár,* aki hosszabb északi tengeri utra idült, yachtnán két napig volt kénytelen Molden mellett időzni. A császár egészen felhagyott az északi út tervével és hajóját visszafordította dél felé. Hivatalos értesítés mindezeig még nem érkezett.

— **Magyar társaság Finnországban.** Július 4-én huszonkilenc tagu magyar társaság indult el Budapestről *Ispanovits Sándor* tanár vezetésével nagyobb északeurópai utra. A társaság egy napot töltött Varsóban, a lengyelek szép fővárosában, két napig időzött az oroszok régi fővárosában, a rendkívül érdekes Moszkvában, három napig az új fővárosban, a hatalmas arányu Pétervárott. Ezt elhagyva, 12-én az esti órákban léptek át a finnhatárt. Egyik legelőzelebbi állomáson már várta a magyarokat *Viborg* városának helyettes polgármestere és egyik tisztviselője. Az üdvözlés után hatalmas kosár rózsát osztottak szét a társaság tagjai közt. *Viborg* városának állomásait ezrekre menő közönség lepte el, kik lelkes éljenzéssel fogadták a magyarokat. Ez volt az első alkalom, hogy nagyobb magyar társaság kereste fel messze északon élő s a kultúra legmagasabb fokán álló testvéreinket. Így érthető az a határtalan lelkesedés, amelylyel a magyarokat fogadták. A városi dalkör két dalt énekelt, majd megindult a hatalmas tömeg a városba, a Kariálszálló elé, hova a magyarok szálltak. Bár már tíz óra volt, a tömeg megvárta, amíg a társaság átöltözködik, azután az egyetemi hallgatók és hallgatónk fehérsapkás kordona között elindultak a magyarok a városi kioszkba, hol a város vacsorát adott tiszteletükre. A *Viborgi Hirlap* szerkesztője lelkes beszéddel üdvözölte a magyar vendégeket. Az üdvözlésre a magyarok nevében *Jankó Ágoston* torontali alispán válaszolt. Finn és magyar énekek egymást váltogatták a mind lelkesebbé váló estén. 13-án reggel automobiloikat bocsátották a társaság rendelkezésére, amelyen kirándultak báró *Nikolai* gyönyörű parkjába, azután a *Papula* kilátóhoz mentek, honnan szép kilátás nyílik a távol körülöttött városra. Délután a társaság vónattal a hatalmas Imatra vízeséshez rándult ki. Innen folytatja útját néhány napig a finn tavak világába, azután a finnek fővárosába, Helsinkibe megy.

— **A grodnói gárdahuszár-tisztek.** Pétervári jelentés szerint a *grodnói* testőrhuszárezredben, amelynek parancsnoka a császár, kinos összeütközés támadt a tisztek és a parancsnok között, mert a parancsnok a tisztek határozott tiltakozása ellenére fölvetett az ezredbe egy új tisztelet, aki nem elég gazdag, hogy az ezredben való szolgálat költségét elviselhetné. Erre a harmincz tiszt közül, akik a legelső orosz családokból valók, huszonhárman beadták lemondásukat. Az udvarnál nagy feltűnést keltett az eset, amelynek a tisztekre nézve súlyos következménye lesz.

— **A Grügey-Zsedényi-affér folytatása.** *Görgy* Arisztid nyugalmazott őrnagy és *Okolicsányi-Zsedényi* Ede országgyűlési képviselő, mint ismeretes, a minap összevesztek az iglói állomáson. *Telléry* Cyula szerkesztő az esetet megírta lapjában, s erre *Görgy* Konstantin, az őrnagy unokaöccse provokálta a szerkesztőt. Iglói jelentés szerint: Ma délután *kardpárbaj* volt köztük, s *Görgy* Konstantin jobb kezefején erős vágást kapott.

— **Boroevics és az osztrákok.** A *Boroevics* kassai hadtestparancsnok botrányát eddig tartózkodással kezelte a bécsi osztrák sajtó. Ma már azonban, úgy látszik, a felsőbb helyen is kialakult a vélemény a *Boroevics-affér* felől és ezt a kialakult felfogást tolmácsolja a *Neue Freie Presse* tegnap megjelent kemény kritikája. Vezércikkelyben bucsztatja el a baloskezü hadtestparancsnokot. Ismertetőjében a *Haertel-leányoknak Vlachovits* főhadnaggyal megessett afférját, a *Boroevics-ügyről* következőket írja:

„Az atya megteszi följelentését a tetteleges főhadnagy ellen a hadtestparancsnok előtt. Azt hinné az ember, hogy a hadtestparancsnok katonai formák közt ugyanazt tenné, amit minden járásbíró kötelességszerűen cselekednék: eljárást indít a főhadnagy ellen, megvizsgálja az ügyet és a főhadnagyt kellően megbünteti. A jogkérdésből, hogy mennyiben hibázott a főhadnagy, testületi kérdést csinál: nem a tettet, hanem a följelentőt fogja vizsgálat alá. A hadtestparancsnok eljárását különbözőképpen lehet megítélni; úgy látszik, inkább erkölcsi, mint jogilag gondolkodó emberfajta-hoz tartozik: *uj seprő,* amely csak nemrég foglalta el magas hivatalát, és nyomban a nagy erkölcsi tisztogatást vette a fejébe. A beérkezett följelentés jogi megítélése helyett az ügyet a katonai elégteltelenség testületi szempontjából fogta föl, és úgy találta, hogy a megsértett leány nem megfelelő képviselőt bízott meg ügyével. Ilyen *ferde felfogás-hoz* jut az ember, ha a testületi előítéletek szempontjából vizsgálja a dolgokat. Tragikusabb azonban a hadtestparancsnok *személyes ügye a leánynyal.* Abból, amit az alezredesnek a nyugdíjaztatásának okairól mondott, arra lehet következtetni, hogy ez a hadtestparancsnok a testületi előítéletek tekintetében még *elfogultabb, mint elődjei.* Elvégre az előző hadtestparancsnokokról is fel kell tenni, hogy erkölcsileg érző és jogilag gondolkodó férfiak voltak és amit ök husz évig láttak és türtek, azt az *ujdonsült új ur első felhevülésében,* tehát a részletek ismerete nélkül, aligha borithatta fel jogosan. A hadtestparancsnok egyéni fölfogása szerint egy tiszt kauczió nélküli viszonyban legföljebb százados lehetne. *Aki így gondolkodik, csak azt bizonyítja, hogy nem képes a modernebb felfogásokhoz alkalmazkodni.* A testületi előítéletek ilyen egyoldalú hangsúlyozásával a hadsereg szükségtelenül elzárja a gát a néptől, amely sokat áldoz érte és így tört, hogy egy hadnagycsoka csipkedése egy eddig tisztességes polgári családot tönkretesz, a hadsereget, miként állítják, egy igen kitünő alezredesétől fosztja meg és még egy hadtestparancsnokot is megingat, mert egyik igazságtalanság a másikat vonja maa után, míg a tréfából tragédia nem lesz.“

— **Poincaré meghalt.** A jelenkor matematikusainak egyik legkiválóbbja, *Poincaré,* az Institut de France tagja, a francia miniszterelnök sógora ma reggel Párisban meghalt. *Henry Jules Poincaré* nemcsak hazájában Franciaországban, hanem az egész művelt világon a matematika tudósainak legkiválóbbjai között szerepelt és halála az egész világ tudományos köreiben mély részvételt kelt. Született Nancyban 1854 április 20-án. Az École polytechnique végző és 1881 óta a faculté des sciences tanára. Európai föltűnést keltett, amikor 1889-ben a svéd király által kitűzött matematikai díjat elnyerte „*Le probleme des trois corps et les equations de la dynamique*“ című művével. Egyéb művei: „*La stabilité du système du monde*“, „*Cours professé á la faculté de sciences de Paris pendant 1885—1886*“, „*Methodes nouvelles de la mecanique celeste*“ (1892.) és számos függvény-tani értekezés a „*Comptes Rendus*“-ban. Ujabb művei közé tartozik a „*Cours de physique mathématique*“ és a „*Calcul des probabilités*“. *Poincaré* nemrég Budapeste is járt, amikor két matematikus társával együtt a Magyar Tudományos Akadémia meghívására részt vett a *Bolyai-díj* zsűrijében.

— **Vihar a Balaton mentén.** Tabi jelentés szerint nagy vihar vonult végig tegnapelőtt a Balaton partján. A vihar, mely jégesővel járt, különösen *Fonyód, Lengyeltóti és Osztopán* községek határában a *kukoriczában okozott nagy kárt.*

— **A hőség.** Esseni jelentés szerint ujabban ismét 22 személy ult a Rajnába és Ruhrba, akik a hőség ellen a folyóvizben kerestek enyhülést. Németország többi részén is sok ilyen *katasztrófa* történt.

— A budapesti telefonközpont kettéosztása. A budapesti pósta- és távírdai igazgatóság egy új és jelentős reformot készített elő s ez a reform most a megvalósulás stádiumába lép. Elkészült a Mária Terézia-terén a második budapesti telefonközpont épülete s ezt nemsokára át fogják adni a forgalomnak. Így a budapesti telefonhálózat két részre fog oszlani, miután a rengeteg munkát: a nagy forgalmat a Nagymező-utcai központ egymaga lebonyolítani nem képes. Budapest telefonclófizetői két kerületbe fognak tehát tartozni s a két kerület között a határt a következő utcák képezik: Erzsébet királyné-ut, Városligeti fasor, Király-utca, Deák Ferenc-utca, Lánchíd, Alagut, Alagut-utca és Mészáros-utca. Mindkét kerületnek külön telefonközpontja lesz. Az egyik kerület központja lesz a Terézvárosban s az ide tartozó előfizetők a régi nagymező-utcai központhoz tartoznak s megtartják régi telefonszámaikat. A másik rész központja a Józsefváros s ezek az előfizetők fognak az új központhoz tartozni és ezzel együtt október 20-ától kezdve új telefonszámot is kapnak. Október huszadikán tul minden telefonfelhívásnál, midőn a központtól a számot kérjük, meg kell nevezni a Teréz-, vagy Józsefvárost is, aszerint, amint a kért szám a telefonhálózat egyik, vagy másik részébe tartozik. Hasonlóképen van Bécsben is, ahol az egyik telefonhálózatot I. központnak, a másikat II. központnak nevezik. Nálunk az I. és II. számokat a „Terézváros“ és „Józsefváros“ szó fogja helyettesíteni. Például, ha valaki a Ferencvárosban lakik s telefonszáma 684, ezt így kérjük, Józsefváros 684, mert lesz Budapesten még valaki, akinek szintén 684-es telefonszáma lesz, de a másik telefonhálózat valamelyik részén, mondjuk pl. a Lipótvárosban fog lakni s ennek a telefonhálózatnak a központja s egyszersmind rövidített elnevezése „Terézváros“ lesz, tehát ezt így kérjük: Terézváros 684. Könnyű lesz megtanulni ezt a megkülönböztetést s csak kezdetben fog nehézségeket okozni ez, hogy az emberek nem tudják majd megérteni, hogy ha valaki a Ferencvárosban lakik, miért kell azt így kérni: Józsefváros 684. Azért, mert a Józsefváros itt nem a kerületet jelenti, hanem az egyik telefonhálózatnak az elnevezését, amint a másik hálózatot, Budapest másik felét elnevezik telefonszempontról Terézvárosnak, bár ide fog tartozni a Lipótváros, sőt Óbuda is. Ugyanígy elnevezhetnék a két részt I-nek és II-nek is, ami talán mégis egyszerűbb és praktikusabb volna, amíg a közönség megérti, hogy pl. Józsefváros alatt nem a Józsefváros mint Budapest VIII-ik kerülete értendő, hanem az egyik Budapesti telefonhálózat, amelynek közepé a Józsefváros s amely így együttesen a Józsefváros elnevezést kapta, míg a másik részt, a másik telefonhálózatot rövidesen Terézvárosnak fogják nevezni.

— Meglopták a külügyminisztert. Szegedről jelentik: gróf Berchtold Lipót külügyminiszter nagymágócsi uradalmában egy Gredza Pál nevű iparos bérkeket lopott, amit tartozása fejében eladott egy Farkas Jánosné nevű asszonynak. A csendőrség a lopást kinyomozta és megindították ellenük a bünyügyi eljárást. Gredza Pálnak ma kellett volna a szegedi törvényszék előtt megjelenni, helyette azonban egy levél érkezett a tárgyalás vezetőjéhez. Szegény ember vagyok, írja, nincs pénzem utiköltségre, meg aztán gyermekeim is vannak, ne büntessenek meg. Az uradalom intézője erre visszavonta a feljelentést ellene, Farkas Jánosné azonban orgazdaság miatt elítélték öt napi fogházra.

— Vasuti összeütközés. Tarasconból jelentik: Az Avignonból érkező személyvonat ma délelőtt 10 órakor Tarascon mellett összeütközött a marseille—bordeauxi gyorsvonattal. Tíz utas és öt vasuti alkalmazott megsebesült.

— Egy automobil balesete. A Váci-ut 152. számú ház előtt az uttestet most kövezik, felszedték a régi kövezetet és csak egy pislogó mécses jelzi az ut elzárását. Tegnap este Tabronezki Lajos soffőr 349-es számú gépkocsijával belerohant a felszedett kövezetbe, a gépkocsi felborult és kizuhantak belőle Weisz Béla és Schlésinger Vilmos pinézerek. Mind a ketten súlyos sérüléseket szenvedtek. A Rókus-kórházba vitték őket.

Az „Egyetértés“ olvasóihoz.

Julius elsejével negyvennyolcadik évfolyamának második felébe lépett az Egyetértés, amely immár csaknem félszázados multtal jelenik meg olvasói előtt. Csaknem egy félszáz esztendő óta zászlóhordozója a magyar függetlenségi politikának s a hamisítatlan, megalkuvást nem tűrő szabadelvűségnek. Hasábjairól szólott bujdosásából, száműzetéséből történelmünk legdicőségesebb, ragyogó alakja: Kossuth Lajos az irott szó legsodálatosabb hatalmával népünkhöz s hasábjairól érintkezik népünkkel Magyarország egykori kormányzójának ragyogó nevű fia: Kossuth Ferenc, a függetlenségi politika illusztris vezére is. És csaknem egy félszázadon keresztül soha nem szünő elvhűséggel volt szószólója az Egyetértés mindannak, ami a magyar nemzeti államot erősítheti, mindannak, ami függetlenségi törekvéseinket előbbre viheti, mindannak, ami a liberális törekvéseket és reformeszközöket győzelemre juttatja.

A küzdelmekből érdemeket nem vindikál magának az Egyetértés. Azt azonban nyugodt önértékeléssel elmondhatja, hogy a tüzet állandóan ébren tartotta, s ha kihunyóban volt, élesztette népünk szívében a függetlenségi törekvések és vágyódások paraszát.

A negyvennyolcadik évfolyamát élő „Egyetértés“ nagy

JUBILEUMI EMLÉKALBUMMAL

lép a magyar közönség elé.

Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, szinpadí nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Olyan munka lesz ez, amely gazdagságban, művészi kivitelben pártját ritkító. Ezzel az „Egyetértés“ kárpótlást kíván nyújtani az „Egyetértés Vasárnapja“ című melléklet elmaradásáért, olyan kárpótlást, amely az „Egyetértés“ előfizetőit a legnagyobb mértékben fogja kielégíteni.

Az album bolti ára 60 korona.

A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük.

Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az „Egyetértés“ előfizetési ára

Egész évre	28 kor. — fill.
Félévre	14 „ — „
Negyedévre	7 „ — „
Egy hónapra	2 „ 40 „

— Kipróbálták Kovács Gyula revolverét. A vizsgálóbíró Kovács Gyula revolveréről rengeteg czerimónia között akarja megtudni, hogy vajjon az emberölésre alkalmas-e? Nem elégszik meg azzal, hogy Kovács Gyula önmagán szolgáltatott tarabizonyítékot arra, hogy az a revolver pár milliméter távolságból sem öl, hanem per longam et latum szakértői szemléket rendel el. Ma délelőtt volt a hivatalos fegyverszakértői szemle Kovács Gyula revolverének a kipróbálására. A szemlén, amely a Marczibányi-tér hatodik szám alatt lévő budai polgári lövöldében volt, Mravko József kir. törvényszéki fegyverszakértő, Remetei-Kovári János ellenőrző szakértő és a védelem részéről pedig dr. Gonda Henrik és dr. Leitner Ernő jelent meg. A bíróság részéről nem volt senki a szemlén és az orvosszakértők sem jelentek meg. A fegyverszakértő magával vitte Kovács revolverét és az általa beszerzett töltényeket. Három kérdést kellett tisztázni a próbával: a revolver átütő képességét, alkalmas-e a revolver a célzásra és hogy a golyók esztendő multával veszítenek-e hatóképességükből? Mravko előbb körülbelül másfél centiméter vastagságú fenyőfadeszkára tett több lövést, részben nyolcz méter, részben tizenkét méter távolságról. Nyolcz méterről két lövés közül az első ment át a deszkalapon, a másik keresztülütötte. Tizenkét méter távolságról egyik golyó sem ment át a deszkalapon. — Azután az ellenőrző szakértők kérésére olyan golyóval végzett lövési próbákat Mravko, amilyenek Kovács revolverében voltak. Ezeket a golyókat Kovács készletéből szerezték be. Nyolcz méterről a golyók megállottak a belövési nyílásnál, s ugyanezt az eredményt kapták közvetlen közelből tett lövésekkel is. A második kérdés tisztázására papírból kivágott félemler alakra lövöldözött a fegyverszakértő. Hat lövés közül öt golyó mélyen a figura alatt csapódott be és csak egy lövés talált. A harmadik kérdésre a fegyverszakértők szakvéleményükben adnak választ, amelyet valószínűleg együttesen írnak alá.

— Kerti ünnepély a Margitszigeten. Nagyon érdekesnek ígérkező kerti ünnepélyt rendez a Nőtisztviselők Országos Egyesülete augusztus hó 3-án a Margitszigeten. Az estély programján az elengedhetetlen tánczon kívül több szórakoztató szám szerepel. Az egyesület énekara vezeti be az estélyt alkalmi dalokkal. A Projektograph részvénytársaság vidám mozi-műsort állított össze erre az alkalomra és ezeken kívül is sok szórakoztató kabaretszámról gondoskodott a színtagú rendező-bizottság. Az ünnepélyt a Kovács-féle Café-restaurant szépfekvésű helyiségeiben tartják meg, melyeket ez alkalomra művésziesen felcsiszolnak. Meghívók és belépő-jegyek a zegersület helyiségében kaphatók (VI., Andrássy-ut 88.)

— Egy híres magyar szélhámos. Strassnoff Ignác volt a mult század egyik leghíresebb magyar szélhámosa. Strassnoff részint katonatisztnak öltözve, részint pedig diplomatának adva ki magát, a zágrábi érseket és más főpapokat is meg tudta tévesztetni. Elhitette velük, hogy mint a király megbízottja jár el náluk. Zágráiban követte el legutolsó bravurját, amiért Mitrovicza fegyházába került, ennek már néhány év óta lakója. A szélhámos lemondott már arról, hogy az emberéket felütesse. Tisztességes ember akar lenni. Ha kiszabadul a fegyházból, Budapesten szándékozik letelepedni s fényképeszeti műtermet nyit. Strassnoffnak sok dolga van. Ő fényképezi le az összes fegyenczeket. Strassnoff büntetése már a mult évben letelt volna, de a javíthatatlan ember még a fegyházban is bünt követett el. Ő volt a fogház butorvállalkozójának, Borota Ágostonnak a könyvelője és üzletvezetője. Ebben a minőségében hamis megrendeléseket írt be és elküldött három vagon butort a maga részére. A kiszabadulása előtti héten jöttek rá a csalásra és a törvényszék újabb négy évi fegyházat rótt ki Strassnoffra.

— Ékszeroltvaj postaszolga. Amiskolczi postahivatalban a napokban eltűnt egy 3124 koronát érő ékszeresomag. A nyomozás során megállapították, hogy az ékszeresomagot Gellérti István postai kézbesítő ott felejtette az asztalán. Időközben feljött a postahivatalba Lipták István postaszolga, magához vette a csomagot és a lakására vitte. A rendőség házkutatást tartott Lipták lakásán. Az ékszeresomagot megtalálták és a postaszolgát letartóztatták.

— **A dunaföldvári vasuti betörés.** A múlt hónapban tudvalevőleg betörték a dunaföldvári vasuti pénztárba és onnan 410 korona készpénzt ellopottak. A tetteseket az ottani csendőrség már harmadnapra Gallai István kovácsmester, Bagjas János és Skula Ferenc földmivesek személyében vélte megtalálni, akiket le is tartóztattak. Mivel azonban a nyomozás velük szemben semmi terhelőt felkutatni nem tudott, a dunaföldvári járásbíróság a gyanúsítottakat szabadon bocsátotta. A csendőrség most más irányban nyomoz.

— **Egy bácskai nábob szerelme.** Két év előtt nagy feltűnést keltett egy bácskai fiatal nábob szerelme. A dúsgazdag *Lebach-család* egyik tagja, a huszonkétéves *Lebach* Károly, esztervári nagybirtokos beleszeretett *Fuchs* Vilmos esztervári fakereskedő tizennyolcz éves szép leányába. A házasságnak nagy akadályok állottak útjába, mert *Lebach* László nagybirtokos nem adta beleegyezését. A fiatal nábob erre elszánt lépéssel oldotta meg a nehéz problémát. *Nagybátyja címére postacsekken pénz érkezett s az összeget ő vette föl a címzett helyett. Ezzel a tekintélyes utiköltséggel Amerikába szöktek a szerelmesek, ahol aztán házasságot kötöttek.* A nábobcsaládot nagyon felbőszítette *Lebach* Károly határozott, gyors eljárása és *Lebach* László hivatalosan is körözött unokaöccsét. Később, amikor a fiatalok házassága tudomásukra jutott, minthogy úgy sem tehettek mást, visszavonták a körözést. A házasságba még sem nyugodtak bele. Amint közeledett a fiatal nábob nagykorúsága, amikor maga rendelkezhetett vagyonáról, a család mindent elkövetett, hogy a szép bácskai *ezerholdakat* *Lebach* Károly büntetésének ürügyével megtartsák. Nemrégiben nagykoru lett *Lebach* Károly. A gyámja ekkor a zombori törvényszékhez fordult azzal a kéréssel, hogy *gyámja kiskorúságát hosszabbítsa meg a bíróság.* Azzal okolta meg kérését, hogy *Lebach* Károly szűfőlt befolyásolható ember és a gyám szerint méltatlan házasságot kötött. A zombori törvényszék most döntött a beadvány dolgában és elutasította a gyám kérését. *Lebach* Károly most hazatér Amerikából és átveszi örökségét, a szép, kővér bácskai földeket a bíróság döntése értelmében.

— **Felvágták a hasát.** A máramarosmegyei *Tiszaveresmart* község határában tegnap este halálra találták *Német Léb* házalót. Az öreg ember hasán hatalmas vágás volt olyképen, hogy belső részei is láthatók voltak. A falubeliek eszméletlen állapotban szállították be a szigeti kórházba, ahol *Német* a nagy vérvesztés következtében pár óra múlva meghalt. Az ügyészség elrendelte a holttest boncolását s a vizsgálóbíró nyomozást indított a titokzatos gyilkosság ügyében.

— **Megismétlődő betörések.** A Király-utca sarkán levő Anker-köz üzlelcit már hónapok óta ismeretlen tettesek fosztogatják. Az első betörés februárban történt. Azóta nem mulik el hét, hogy valamelyik üzletet meg ne látogatnák. Eddig hét üzletbe törtek be. *Neumayer* Lipót linoleumkereskedő üzlete redőnyének lakatját áprilisban leütötték és a tettesek behatoltak az üzletbe. A kézipénztárban levő készpénzt elvitték. Nyolcz nappal később újabb betörés történt. *Faragó és Adler* fehérneműüzletét alkuleszal nyitották fel. A rendőrök azonban észrevették a betörést, mire a tettesek elmenekültek. *Issermann* Viktor vendéglőjébe háromszor törtek be. Tegnapelőtt este a kézipénztár tartalmát vitték el. *Vissó* Mária fodrász-üzletében tegnapelőtt jártak betörők. Pénzt nem találtak a pénztárban. *Hesszer* Somanak szintén az Anker-közben van üzlete. Az üzletbe fépves nappal délben törtek be. A *Klopper és Braum* cégnél, valamint a palotában levő *Központi Tejcsarnok* főkjában szintén látogatást tettek a tolvajok, ahol megdézsmáltak a pénztárakat. *Körülbelül húsz esetben törtek be.* És a rendőrség semmi komoly intézkedést nem tesz.

— **Kitiltott magyar katalógus.** Az osztrák hivatalos *Wiener Zeitung* ma reggeli száma belügyminiszteri rendeletet közöl, amely szerint a „Budapesti Reklám Könyvvállalat” katalógusát a postai szállítást jogát Ausztria területére megvonja.

— **Házasság.** Király Sándor gyáros eljegyezte *Korniczky* Ilonkát Budapesten.

— **Gyorsvonat-kisiklás.** Krakói jelentés szerint a *kiev—varsói* gyorsvonat *Kosiatin* mellett merénylet következtében kisiklott. A lokomotív és a négy első kocsi elpusztult és a többi is erősen megrongálódott. A vonatvezető meghalt és tizenhárom utas súlyosan megsérült. Hat csendőrt, akiknek a vonatra vigyázni kellett volna, letartóztattak.

— **Arató-sztrájk.** A csongrádmegyei Pallavicini-uradalom több száz aratója a napokban sztrájkba lépett, mert az uradalom intézősége a szerződés feltételeit megsértette. A munkások ugyanis a takarmány beszállítására és összegyűjtésére is vállalkoztak napi hat korona bérért. Az uradalom azonban a kaszálást gépekkel végeztette s a munkásoktól ennek daczára is követelte a széna összegyűjtését, — de jóval kevesebb bérért. A munkások erre a munkát beszüntették. Az uradalom a dorozsmai főszolgabíróshoz fordult segítségért. A főszolgabíró azonban a munkásoknak adott igazat. Így aztán az uradalmi intézőség kénytelen volt a sztrájkolókat minden követelését teljesíteni.

— **Kolera.** Astrachanból jelentik, hogy ott egy második koleraesetet konstataáltak.

— **Az országos méhészeti kongresszus.** Augusztus havában Kolozsvárott tartandó V. országos méhészeti kongresszusra serényen folynak az előkészületek. Az érdeklődés napról-napra élénkebb és általánosabb lesz s a kongresszus sikerét már ez is biztosítja. A kongresszus tárgyai között a méhészeti érdeklő valamennyi aktuális kérdés szerepel és pedig: Erdély különleges méhészeti viszonyai, megfelelő javítás, méhbetegségek, méhészeti törvénytervezet, méhtermékek vám és forgalmi védelme, méhanyag nemesítés, méhtermékek feldolgozása és értékesítése. A kongresszuson báró *Jósika* Gábor fog elnökölni. A kongresszus tanácskozása két napon át: augusztus 18. és 19-én fog tartani. Bezárása után pedig kirándulások lesznek a szentgyörgyhegyi s szamosfalvi méhesbe, a Zichy-barlangba, a tordai hasadékbba és a marosújvári sóbányába.

— **A munkácsi tifuszveszedelem.** Munkácsra a tifuszjárvány kezd egyre vesezedelmesebb méretet ölteni. Tegnap ebben a betegségben ketten haltak meg. Ugyancsak tegnap arról tanácskozott a város egészségügyi bizottsága, miként lehetne a veszedelmes járvány terjedését megakadályozni. A tisztifőorvos előadta, hogy a legutóbbi tizenegy nap alatt tizenhárom tifusz esetet jelentettek be, valószínű azonban, hogy sok bejelenetlen eset van. A bizottság elhatározta, hogy fölkéri a városi hatóságot, hogy a legszigorubbán ellenőrizze a lakások, udvarok és kutak tisztántartását. A zsufolt udvarok veszedelmes voltára való tekintettel fölkéri az illetékes hatóságot, hogy az építkezési engedelmek kiadásakor a legnagyobb figyelmet fordítsák a közegészségügyi kívánalmak megtartására.

— **Agyonlőtt játékbárlangtulajdonos.** Newyork városban nagy feltűnést keltő gyilkosság történt: agyonlőtték *Rosenthal* játékbárlang tulajdonost és meggyilkolása elsőrendű szennázció lett. *Rosenthal* két nappal ezelőtt följelentette az államügyészségnek azokat a rendőrtiszteteket, akik játékbárlangokban érdekelve vannak. Tegnap újra el kellett volna mennie az államügyészhez, hogy közelebbi részleteket mondjon el neki, amelyek valószínűen sok embernek letartóztatását vonták volna maguk után. Éjnek idején automobil állott meg a *Metropole*-száll előtt, amelyben *Rosenthal* éppen vacsorált. Az automobilban hét ember ült, akik *Rosenthal* kihívta s ámbár a tözsomszédságban hat rendőr állott, agyonlőtték *Rosenthal*at. Mind a hét gyilkost még tegnap letartóztatták. Valamennyien hírbejt játékosok, akiknek nagy politikai befolyásuk van és akik elsőrendű klubok tagjai. Ezek a játékosok még ezelőtt egy évvel a *Tammany-Hall* és *Sullivan* kongresszusi képviselő protekcióját élvezték. Ugy látszik, hogy a gyilkosságot befolyásos politikusok és rendőrök gyalmazták. *Wildmann* államügyész a lapokban nyilatkozatot tett közzé, amelyben a következőket mondja:

— **Vádolom a newyorki rendőrséget,** hogy része volt *Rosenthal* meggyilkolásában, hogy hideg vérral türte, hogy ezt az embert agyonlőjjék. Ez a gyilkosság a nemzet tekintélyére súlyos csapás, amelyből nem fog egyhamar föloesudni.

— **Brutális rendőrök.** A kaposvári rendőrségen *Szobrák* József és *Vigh* János rendőrtizedesek súlyosan összeverték *Molnár* Gyula 13 éves fiút, akit ártatlanul lopással gyanúsítottak. A városi képviselők rendkívüli közgyűlést hívtak egybe, amelyen szövéteszik a rendőrtizedesek páratlan brutalitását.

— **Véres sztrájk.** Dünkirchenben a sztrájkoló dokkmunkások és tengerészek népgyűlése után heves összeütközés, keletkezett köztük és a lovas csendőrség között. Több tüntetőt lovak gázoltak el, többen kardütéstől sebesültek meg. A rend végül helyreállt.

— **Felfedezett aranybányák.** Pétervárról jelentik, hogy Szászban kerület (Orosz-Középszázia) keleti részében nagy aranymezőket fedeztek fel.

— **Sztrájk egy koporsógyárban.** Szatmárról jelentik: A szatmári koporsógyár munkásai sztrájkba léptek. A sztrájkolókat béremelést kérnek.

— **Az egyévi önkéntesség költségei.** A közeg hadügyminisztérium rendeletet intézett valamennyi hadtestparancsnoksághoz, amelyben kiveti azt az összeget, amelyet a saját költségükön szolgáló önkéntesek 1912. évi október elsejétől fizetni tartoznak. Az új véderőtörvény tudvalevőleg nem türi extra uniformis viselését s az önkéntesi felszerelés beszerzése tekintetében is a kintestárhoz utasítja. Az önkéntesek valamennyi csapatestnél fizetnek: kosztért zsoldjukat is beleértve 330 koronát, ruházatért 121 koronát, felszerelésért 16 koronát, a fegyverért és rendben tartásáért hét koronát. Ezenkívül a mezei és hegyi tüzérség kölcsönzött loért 661 koronát, a lovasfelszerelésért a huszároknál 32 koronát, a mezei és vartüzéreknel 29 koronát fizetnek. Az önkéntességet szolgáló orvosok lakásért és legényeségi kosztért általánosságban negyedévenként 66 koronát fizetnek.

— **Elvesztett zsoldpénz.** Szabadkáról jelentik: *Schreiber* Alfréd, a Szabadkán állomásozó 86. gyalogezred hadnagya jelentést tett a rendőrségnek, hogy a *Kossuth* Lajos-utczán és a *Deák*-térten keresztül haladva, kedden délelőtt 10 órakor biciklin a *Halasi-uti* lakanyába ment, elvesztette piros bőrtárcsáját, amelyben 800 korona zsoldpénz és 250 korona saját pénze volt. Az úgben a rendőrség, valamint a katonai hatóság is megindította a nyomozást.

— **Lelőtte a bajtársát.** Tegnap délután a baranyamegyei *Kisdárda* községben az őrsről kiküldött két csendőrből álló járőr portyázott. Szemlét tartottak a körszmában, majd tovább indultak az országot felé. Néhány száz lépényire a falutól *Iharos* József idősebb csendőr lekaptá válláról fegyverét s az előtte haladó *Egyed* Kálmán nevű bajtársára lött. Az első két lövés nem talált. A harmadik golyó lágyékán érte *Egyedet*, mire ez egy jalkiáltással összeesett. A történeteknek véletlenül tanuja volt *Patarics* János erdőőr, aki revolveréből vészlővést tett, mire *Iharos* eldobta fegyverét és elbujt az utmenti sűrűségben. Itt találtak rá az erdőőr által előhívott községi rendőrök, kik a dárdai őrsre kísérték. Őrizet alá vették. Az életveszélyesen megsérült csendőrt az észéki kórházba szállították. A merénylet okáról két verzió kering. Az egyik szerint a két csendőr ittas volt s szövéltátsból eredő összekülbömbözés miatt lött *Iharos* a társára, a másik úgy szól, hogy *Iharos* vissza akart menni a körszmába, hogy italt vegyen magához. *Egyed* azonban a szabályzatra való hivatkozással erre nem volt hajlandó; emiatt lött rá a felingerült csendőrtársa. A vizsgálat megejtése céljából dr. *Pokomándy* százados-hadbíró és *Vincze* csendőrhadnagy, a mohácsi szakasz parancsnoka, a helyszínére utazott.

— **A kóbor cigányok.** Sátoraljaújhegyi jelentés szerint *Suber* Ferencz tókereteszi ezukorgyári munkást a minap halva találták egy szalmakazal tövében. A csendőrség kiderítette, hogy *Subert* cigányok ölték meg és kirabolták. *Liszli* György és hat társa tókereteszi és hordiesni cigányoknál ugyanis megtalálták *Suber* óráját s a ruhaneműjét is. A hét cigányt letartóztatták. — Szatmárról is a cigányok garázdálkodását jelentik: *Gombás* községben kóbor cigányok betörték *Hoffmann* Simon kereskedőhöz. A kereskedőt és egész családját összekötötték azután rabolni kezdték és minden elvihetőt elvittek.

— **Tömteges munkáshalesetek.** Sárospatakról jelentik, hogy a tolelvai határban, az olaszliszka állomás mellett levő *Greiner*-féle fagymunkáló gyárban az utóbbi időben nagy számmal fordulnak elő véres belesetek. A múlt héten *Fekér* János munkásnak ballábát az egyik gép összezúzta, úgy, hogy nyomorok lett. Hétfőn Nagy György kezét a nagy gáterfűrész egy nyisszentésre lemeteszte. Ez a munkás is örökre nyomorok lett s felesége három kis gyermekével együtt a legnagyobb nyomornak néz elébe. *Kassai* Pált az esztergapad mellett egy homlokán vágta egy eltört fadarab, hogy súlyos koponyazúzódást szenvedett s most a kórházban fekszik. *Bakos* Józsefre tegnap egy kocsi fa rádólt és szörnyet halt.

— **Az iszákos pópa öngyilkossága.** A hunyadmegyei *Mács* községben *Popovics* Pomilucz görögkeleti lelkész, akinek iszákossága miatt családjával sok pörpatvara volt, az éjjel fölakasztotta magát. Ma reggel halva találták.

A posta-automobil katasztrófája. A postakincstár Igló és Merény között a múlt évtől kezdődően automobiljáratot létesített, amely Feketehegy-fürdő személyszállítását is lebonyolítja. Pénteken délután súlyos baleset érte a Merényből visszatérő automobil. A Feketehegy előtti uton hatalmas emelkedés van. Amint az automobil a meredek uton felfelé haladt, a soffőr rémülten vette észre, hogy a hajtólánc elszakadt. Hiába igyekezett fékkel az automobil megállítani, az automobil nagy súlyánál fogva szörültes sebességgel rohant vissza a lejtőn lefelé. Egy nagyobb fordulónál az után már nem lehetett megakadályozni a szerencsétlenséget. Az automobil nekivágódott az út szélén álló jegenyefának. Az összeütközés következtében az automobil bal hátsó része teljesen összetört, az utasok pedig a felborulástól így megmenekedtek ugyan, de kisebb-nagyobb zúzódásokat szenvedtek. Tizenegy utas volt az autóban, nagyobbára feketehegyi fürdővendégek, akik kirándulásról tértek vissza. A legsúlyosabban Koszorus Kálmán debreczeni fürdővendég sebesült meg, aki bal lábán csonttörést szenvedett. A baleset színhelyén Tasnády főszolgabíró, Pirigyi postatitkár és dr. Sztrahovszky járásorvos nemsokára megjelentek. A helyszíni vizsgálat a hajtóláncban gyengébb láncszemeket is talált és ez az anyaghiba okozta a láncszakadását.

A művész aranyórája. Ferenczi Károlynak, a Vigszínház művésznének zsebéből tegnap délután a király-utcai villamoson ismeretlen tettes kilopta az aranyóráját és lánczát. Ferenczi följelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást a tettes kilétének megállapítására.

Az utazó közönség érdekében felkéri a Világjárás r. t. menetjegyjáratja (Fürdő-utca 1. bejárás a Dorottya-utca felől) t. ügyfeleit, hogy utárirány-tervezetek és költségvetések alapos kidolgozhatása céljából eziránti chajajikat idejekorán közölni, jegymegrendeléseiket pedig azok alapos összeállíthatása céljából lehetőleg 24 órával megelőzőleg eszközölni sziveskedjenek. Az iroda bármely utazást illetőleg készséggel és teljesen díjmentesen áll az utazó közönség rendelkezésére. Telefon 152-52.

Kirándulók katasztrófája a Mosel-folyón. A Mosel folyón a luxemburgi Mertert helység közelében tegnap elsüllyedt egy csónak, amelyen tíz trieri pékmester tett kirándulást. A csónak evésze, egy hetvenhatéves ember és két pékmester a vízbe fullt, a többieket több óráig tartó élesztés után sikerült csak magukhoz téríteni. A balesetet az okozta, hogy a nagy hőségtől a csónak deszkája szétszáradt és a víz behatolt a csónakba.

Világrekord-műsor. A cirkuszműsorok között a Peketow-cirkusz jelenlegi műsora minden nyári műsor között elérte a világrekordot. Egytől-egyig nagyhatásos, nagyszerű művészi mutatvány. Közülük Tafi, az amerikai bűvész, az Artonis légtornász-csoport, az Excelsior akrobata-kerékpárosok, Janesi, a közkedvelt bohóz szentációs sikereket érnek el, hozzájuk csatlakozott tegnap este az Alex-trió zeneexcentrikusok, kiválóan idomított zenélő állataikkal. Csütörtökön délután feláru előadás a teljes műsorral.

Elgázolás. A központi városház előtt a közúti villamos egyik kocsija elgázolta Kovács János 12 esztendőes erzébetfalvai fiút. A súlyosan megsérült gyereket a Rókus-kórházban ápolják.

Halálozás. Németh Antal máv. felügyelő életének 49-ik évében elhunyt Budapesten. Lajner Nándor ciszterci áldozó pap, előszállási kormányzó, Zircen meghalt.

Somlyay Mihály, a munkási egyházmege kano-nokja, aki mint fiatal pap résztvett a magyar szabadságharcban, 88 éves korában Ungváron meghalt.

Schranz Miklós 25 éves korában meghalt Budapesten.

Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

Nyáron:
Yes
Porcellan
Powder

megóvjá a női arcbőrt az ártalmas napsugáraktól. Az arc nem izzad, nem fényes, hanem élékelően matt lesz. A világ legjobb pudere. Ára 3 és 5 korona.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A vidéki színházak szünete. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium a Színészegyesület idei közgyűlésén elhatározott nyári szünet ügyében a következő leiratot intézte a Színészegyesület elnökéhez: „Krecsányi Ignác színigazgatónak hozám benyújtott felelőzésekéből tudomást szereztem arról, hogy az Országos Színészegyesület folyó évi márczius hó 21-én tartott közgyűlésén azt a határozatot hozta, hogy az I. és II. rendű társulatokat vezető színigazgatók a nyári hónapokban legalább három heti, a III. és IV. rendű társulatok igazgatói pedig legalább két heti szünidőt kötelesek tartani. A benyújtott felelőzések alapján, mely egyrészt a színigazgatók és az egyes városok között kötött szerződések szempontjából, másrészt elvi szempontból kifogásolta az említett határozatot, értesitem a t. igazgatótanácsot, hogy ebben a kérdésben állásponatom a következő: A közgyűlés a sérelmesnek mondott határozattal túllépte jogkörét, mert a határozat aránytalan terhet ró az egyesület igazgató tagjaira, s a tagok, az alapszabályoknak a tagok kötelezettségeiről szóló szakaszaiban megállapított kötelezettségeken kívül, újabb terhek viselésére csak alapszabálymódosítás mellett kötelezhetők, amely elvnek eddig történt helyes követése már abból is kiviláglik, hogy a szerződésekéről intézkedő szakasz is külön felemlíti a szerződési minták bizonyos pontjait, mint olyanokat, melyek az igazgatókra nézve kötelezők és mint sarkalatos pontok, sem meg nem változathatók, sem ki nem hagyhatók. Midőn a kifejtettek alapján az alapszabálymódosításra nézve nem intézkedő határozatot megsemmisitem. indittatva érzem magam rámutatni arra, hogy az alapszabályoknak a határozat szellemében történő esetleges módosításával szemben is többféle szempontból komoly aggodalmak merülhetnek fel.“

(*) Budapesti Színház. Csütörtökön ismét *Az asszonyfaló*, Eysler operettje kerül színre, mely változatlan vonzerővel közeledik századik előadása felé. Tilda szerepében először lép föl *Eurcsai* Lujza. A Mayerék című bohózat tegnap harminczadik előadása is telt ház előtt, folytonos kacagás közepette folyt le. Az „En vagyok a néni“ iránt nagy a közönség érdeklődése. A vezetőszeret játszó *Rózsahegy* Kálmán mellett a színház legjobb erői vesznek részt az előadásban.

(*) Mascagni új operája. Pietro Mascagni zeneszerzői híreinek láthatólag nem ártott a szép Nanucciával való szökése. A Corriere della Sera egy távirata jelenti, hogy Tyler amerikai impetrárió egy millió lirát ajánlott fel Mascagninak, ha egy vígoperát ír neki. Mascagni elfogadta az ajánlatot.

(*) Az első magyar plein-air színház. Neményi Lipót, az északkeleti szini kerület társulatának igazgatója, azzal az érdekes tervvel foglalkozik, hogy Nagybanán az országos képművelés megnyitására napján, a festőműtermek kertjében szabad ég alatt, természetes dekoráció keretében bemutatja a „Gésák“ című operettet. A szabad színpad tervezetét, a nagybányai művésztársulat tagjai stílusban megtervezik és annak építéséhez már legközelebb hozzá is fognak. Ez lesz az első eset, hogy nálunk modern operettet játszanak szabad ég alatt.

(*) Sarah Bernhard tervei. Sarah Bernhard most tért vissza Párisba öihetes turnéjáról, amelynek folyamán három országban járt s harminczkét előadást tartott Franciaország, Belgium és Svájc huszonhárom városában. Párisból mindjárt tovább utazott belle-isle-i birtokára, ahol mindenféle farszto sportban keres üdülést. Szeptemberben visszatér Párisba, októberben pedig Londonba utazik, ahol a Coliseumban a „Borgia Lukréczia“ és „Erzébet királynő“ című egyfelvonásosokban lép fel, azonkívül az „Egy karácsonyeste a rémuralomban“ című új darabban, amelyet a fia, Maurice Bernhard Henri Cam-nel társulva irt a számára. Novemberben amerikai turnéra indul a hallatlanul munkabíró színésznő. Más tervei egyelőre nincsenek, bár bizonyos, hogy még mindig várja *Roland* ígértének beváltását. Roland ugyanis megígérte, hogy „Princesse Lointaine“-jét átadja a nagy Sarah számára.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Pusztuló tudományos intézmény. A tudományegyetem bölcsészeti és orvosi karán nagy hiánya van a természettudományi oktatásnak. Az egyetemnek híres, a tudományos világ előtt világhírű botanikus kertje végnapjait éli, tudományos munkásságot kifejtteni alig bir már és szemléltető gyűjteményei közül az egyetlen havasi csoport van meg. Néhány évvel ezelőtt még huszonnyolcz hold területet töltöttek meg a botanikus kert gyönyörű fái színeiben pompázó remek virágai, ma mindössze négy holdnyi földön él a botanikus kert, ennek is nagyrészt elfoglalják a különféle épületek, a pálmaház, a melegházak, ugy, hogy a növényeknek bizony alig akad helyük. A botanikus kert kedvező tartózkodási helye volt a főváros közönségének, melynek árnyas arboretuma alatt szívesen tartózkodtak kicsinyek, nagyok egyaránt és keresett tanulólhelye volt ez a hatalmas csendes terület a diákoknak is. Tíz esztendeje minden évben elcsiptek egy darabot a botanikus kertből, oda épült a nőgyógyászati új klinika, továbbá Moravcsik tanár elmeklinikája. Mialatt a kert területét egyre kisebbítették, sokszor felmerült az eszme, hogy új helyet kellene keresni a botanikus kertnek és ide át-helyezni azokat a növényeket, amelyek később pótolhatatlanokká lesznek. Addig tárgyalták az ügyet, addig keresték mindenfelé a helyet, míg az áthelyezendő botanikus kertnek már alig van anyaga. De az új botanikus kert helyét még most sem jelölték meg s féltő, hogy hamarosan el fog pusztulni a gyönyörű exotikus növénygyűjtemény is, mert az új helyre várva, a régi helyiségeket már nem javították, nem tatarozták, s a régi üvegházak bizony bedőléssel fenyegetnek. Verszandóba mennek a remek victoriák, a százévenként virágzó agavék, a szép dísznövények, ha csak hamarosan nem tesznek valamit az illtékes körök, hogy ezt a tudományos vandalizmust helyrehozzák.

* A madárvonulások tanulmányozása. A magyar királyi ornitológiai központ ezidei madárjelölési munkálatai a gémfajok belevonásával természetesen bővültek. Magyarország különböző gémtelpein összesen ezerhétszáz főkéra tétettek feliratos lággyűrűk. A kísérletek kezdete óta nagyobb számban jelöltettek a gólya, fecske és a dankasirály. A gólya téli szállását éppen a kísérletek révén már ismerjük, tudjuk, hogy az Délafrikában van. A dankasirályok mind délnyugati irányban távoznak és főleg Olaszországot választják téli tanyául. A fecskék téli szállása még ismeretlen. Ezidén ezernél több fecske, közel ezer gólya és háromszáz dankasirály kapott gyűrűt. Ezeket kívül még számos bibicz, czankó, szerkő, pacsirta stb. lett megjelölve. Az összes jelölések száma meghaladja a négyezret. Ezenkívül nagyon élénk működés folyik a fészkelő telepek létesítése körül.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Elmarad az idei repülőverseny. Pár hónappal ezelőtt nagy garral hirdették, hogy a Magyar Aero Klubot újjászervezték s most egyszerre meg fog változni a magyar aviatika sorsa. Már ekkor tervbe vették, hogy augusztusban egy Balatonközeli repülőversenyt rendeznek. A klub pénzegeket és állami motorokat ígért az aviatikusok számára. És most, amikor már csak egy hónap választ el bennünket a versenytől, az aviatikusok kijelentik, hogy nem vehetnek részt semmiféle repülőversenyen és emiatt a legutóbb tervbe vett balatoni körrepülés elmarad. A repülőverseny elmaradásának az Aero Klub — a Géprepülő Szövetségéről ne is szóljunk — és főként a kormány az oka. A rákosi aviatikusok ugyanis nem számoltak azzal, hogy az Aero Klub és a kormány csak ígérnek és nem adnak semmit. Az első versenyterv, az augusztus 18-iki alföldi körrepülés volt, Budapest—Szeged—Arad—Nagyvárad—Debrecen—Miskolc—Budapest utvonallal, mely hat napig tartott volna. Ezt a tervet az aviatikusok — miután annak idején megirtuk — a klubok vezetőivel egyetértve elvetettek és ennek helyébe terveztek a könnyebb föltételű balatoni körrepülést. A nagy örömmel fogadott terv csak 150 kilométeres táv lett volna, 40 kilométeres etapokkal. A körrepülés

SALVATOR a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású.
 Főraktár Budapesten: EDESKUTY L.-nél.

utvónla Siófok—Balatonföldvár—Fonyód—Keszthely—Badacsony—Balatonfüred—Almádi—Siófok lett volna. A kis éttapok lehetővé tették volna az egyes városokban repülőgép-kiállítások és kisebb látványos repülések tartását. A versenyen csak igazolványos pilóták vehettek volna részt, ilyen a Rákoson pedig csak kettő van: Székely és Prodám: Teleki Tibor gróf is bir pilótaigazolvánnyal, de távol tartja magát a rákosi aviatikai élettől. A klubok már szétküldték a díjak iránti kérelmeket és a vasárnapi értekezleten az Aero Klub aviatikus-választmányi tagjai kijelentették, hogy a Balaton körülrepülését az aviatikusok ellenzése folytán nem lehet megtartani.

© **Paraszti aviatikus.** Besztercezőről írják: A besztercezi iparegyesületben néhány nap óta egy különös tákalmány van közszemlére állítva. Egy közönséges román parasztnak, Chiorean Máténak a műve a lécekből és vászonból megszerkesztett gépezet, amelyről készítője szentül hiszi, hogy ha motort szerelnek rája, akkor felrepül a levegőbe. Besztercezen persze nem igen akadnak hivatásos aviatikusok és így egyelőre eldöntetlen a kérdés, hogy vajjon Chiorean Máté találmánya csakugyan korszerű lesz-e az aviatika fejlődésében, de a közönség mégis érdeklődve nézi a paraszt-ésszel összeállított aeroplant, ami mindenesetre bizonyossága annak, hogy már a román parasztságot sem hagyja hidegen a kultúra haladása és őket is izgatja a repülés problémája. A helybeli újság különben szakszerűen le is írja a repülőgépet és megjegyzi, hogy az ismert típusoktól eltérő, amennyiben a kormányra hátul van. Ennek megfelelően a pilóta is valószínűleg háttal kell, hogy helyet foglaljon a gépben és az evezősök módjára dirigálja aeroplánját. Chiorean most vállalkozó szellemű pénzembereket keres, akik a gép megépítésében és a motor megszerzésében anyagilag segítenék, de a mecénások még nem igen jelentkeznek.

© **Agyonszuti aviatikus.** Párisban Jourdan Henry híres francia aviatikus tegnap egy részeg ember merényletének lett áldozata. Jourdan az utazásán egy részeg ember megtámadta és kétségbeesetten oly súlyosan megsebesítette, hogy az aviatikus néhány perc múlva meghalt.

FŐVÁROS.

(A villamos vasúti összeütközések. A Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság az iránt folyamodott a székesfőváros tanácsához, hogy az egyes utazakeresztéseknél a közúti és más járművek összeütközéseinek megakadályozása érdekében figyelmeztető táblákat állíthasson fel. Ezeket a táblákat forgalmasabb utcák keresztezéseknél póznákra erősítve merőleges irányban az utca keresztezéssel alkalmazzák. A tanács a villamos városi vasut részvénytársaság kérelméhez hozzájárult és a kérelmet megerősítés végett a kereskedelemügyi miniszterhez terjeszti fel.

(A köztemetői bizottság ma délelőtt dr. Vaszilievits János alpolgármester elnöksége alatt ülést tartott, amelyen az előadó dr. Lung Géza laudáció volt. A bizottság megállapította a dunabalti köztemetői jövő évi költségvetését, amely szerint ezeknek kiadása 504.024 korona, bevétele pedig 656.517 korona. A dunajbalti köztemetői költségvetését a bizottság 147.102 korona kiadásban és 205.000 korona bevétellel állapította meg. A bizottság letárgyalta ezután a Duna balis jobbparti köztemetői munkaprogramját és néhány sirenlek felállítására engedélyt adott.

(A Bernfeld-otthon. A székesfőváros a jövő tanév kezdetén egy új jótékonyági intézménnyel fog szaporodni. Bernfeld Mór katonai szállító, aki 1098. márczius 23-án hunyt el, több nagyszabású jótékony alapítványa között a székesfővárosnak hagyományozta az Erzsébet királyné-ut 6. szám alatt lévő villáját egy fiú-otthon céljaira. Az alapító kikötötte magának, hogy ez az otthon állandóan az ő nevét viselje és abban árvaságra jutt, szegény gyermekek kapjanak teljes ellátást s a tanulásban vezetést. Kikötötte az alapító, hogy az otthonba 10—15 éves gyermekeket vegyenek fel, olyanokat, akik az elemi iskolát kitünő sikerrel végezték és a középiskolában kívánják tanulmányaikat folytatni. Ezek a gyermekek 20 éves korukig maradhatnak az intézetben. Bernfeld az

épületben szükséges átalakításokra és berendezésekre 60.000 korona készpénzt, az intézmény fenntartására pedig 300.000 korona értékű értékpapírt hagyományozott a városnak. A főváros a nagylelkű alapítványt elfogadta és az erről szóló alapító okiratot a miniszter jóváhagyta. A hagyatéki bíróság ennek alapján kiutalta a székesfővárosnak a tőkét és az értékpapírokat, úgy hogy a főváros már birtokba vehette a villát. A főváros közjótékonyossági ügyosztálya elhatározta, hogy a villát meg a nyár folyamán átalakíttatja a hagyományozó intenciójának megfelelőleg, úgy hogy az már a jövő tanév elején megnyílhat. Egyelőre 12 gyermeket vesznek fel az otthonba, akik teljes ellátásban fognak részesülni s egy tanárt is alkalmaznak, aki őket a tanulásban vezeti. A közjótékonyossági ügyosztály és a közjótékonyossági bizottság a napokban Karányi Elemér fogalmazó előadása alapján az új otthon jövő évi költségvetését 12.740 koronában állapította meg.

(A földalatti vasut éjjelleg közlekedik. Az állatkert nagymérvű látogatottsága következtében a Ferencz József Földalatti Vasut a mai naptól fogva nem fél 12 óráig, hanem pont 12 óráig fog közlekedni. A kocsik 5 percenként járnak és az utolsó kocsi pont 12 órakor indul az állatkerti állomástól a Gizella-tér felé.

TANÜGY.

= **Uj egyetemi magántanár.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Hoizwarth Jenő tudományegyetemi adjunktusnak a budapesti tudományegyetem orvosi karán a „sebészeti kör- és gyógytan“-ból egyetemi magántanárná történt kiegészítését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezet ebben a minőségében megerősítette.

KÖZIGAZGATÁS.

A megváltók.

A Községi Közlöny folyó évi 26. számában „Megváltók“ cím alatt Harmat Nándor kartársam — hivatkozva az Egyetértés folyó évi június 16-iki számában megjelent cikkemre — feltárja igazán részvétre keltő helyzetét, közben kirohanást tesz ellenem s alaposan rám huzza vizeslepedőjét. Sebaj! az ő szava sem hallatszik — menyországba.

Dehogy kívánom, hogy mindenki egy véleményen legyen velem, dehogy, tisztelem mindenki meggyőződését, viszont megkövetem, hogy az enyémet is őszintének higgye el mindenki.

Ismerem én a tömjén illatát, azt is tudom, hogy kedves kartársam cikke miért látta meg a napvilágot.

Nem is reflektálnék én arra, ha egy olyan dolgot fel nem emlit, amelyet tisztáznom kell.

A kongresszus első napján délelben a Gundelfele kerti étkezőben több kartársammal beszélgetve, egy kongresszusi jelvényvel bíró fiatal, nyulánk, barna uri ember jött hozzám s ezen szavakkal interpellált meg:

— Azok után, amik ma a Házban történtek, felmegye-e a deputáció holnap a ház elnökéhez s a Legügyminiszterhez? Erre én az erőszakos modorban tett kérdésekre azt feleltem, „azt hiszem, igen“, mire ő emeltebb hangon azt válaszolta, hogy „ha ez a gyalázat megtörténik, mi zalaiak holnap ezt szavá tesszük a kongresszuson és kiválunk az országos jegyző-egylet kötelékéből“.

Erre én csak annyit feleltem, „ezt pedig rosszul fogjátok eszeledni“ s mentem utamra.

Másnap reggel a nagygyűlés kezdete előtt az Iparcsarnok bejáratánál találtam Morvay János elnök urat, kit felkértem, hogy a vele egyidejűleg közölt s az Egyetértés folyó évi 16-án megjelent számában ismertetett javaslatom elmondására adjon napirend előtti szót, midőn ezt azon indokolással, hogy nem akar politikai tüntetésekre alkalmas adni, megtagadta, inkább bizalmasan s mintegy odavetve jegyeztem meg, sajnálom, mert én tartózkodtam volna minden politikai megjegyzéstől,

de azt majd megteszik mások, p. o. a zalaiak. Ez szorosán vett magánbeszélgetés volt.

A gyűlés megnyitása előtt az elnöki emelvény elé mentem, megismétlendő kérésemet és ott meglepetve láttam egy nagy tömeg kartársból álló csoportot, akik tiltakoztak a zalaiaknak imputált kijelentés ellen, szóhoz nem juthattam, mert nem politizálunk, nem hallgatjuk meg, eláll, sőt egy gyenge sarjadéka a jegyzői karnak *ki kell dobn* stb. biztató hangzavar közt állottam. Legtávolabbi voltam a botrány előidézésének gondolatától, tenve elhallgattam a kifakadásokat s midőn az lecsillapult, helyemre mentem.

Ennyi a száraz tény, hogy valaki zalai kartársaimnak mást mondott, az a megtörténekből kiviláglik és ha így van, akkor az a valaki, legyen az bárki, készakarva, czélzatosan elferdítette az igazságot s csinálta a hangulatot, lelke rajta.

Nekem az a meggyőződés, hogy ha az a kongresszusi jelvényt hordó uri ember, aki az elmondott nyilatkozatot tette, zalai jegyző volt, akkor a következményeket látva meglapult, ha pedig nem volt zalai jegyző, akkor a kongresszus jelvénye alatt, beugrasztásra utazó volt.

Levegőből híreket nem szoktam kapkodni, eddig olyannak ismertek, aki senki szép szeméiert nem mond valótlaniságot, de a következmények elöl sem ugrik meg, tehát kérek mindenkit, hogy elmondott szavaim igazságában ne kételkedjék.

Ennyit tartottam szükségesnek zalamegyei tisztelt kartársaim felvilágosítására s magam igazolására elmondani.

Ezzel be is fejezhetném soraimat, bizván a karavánt sorsára s eltűrve, hogy a kutya hadd ugasson tovább, de a „Községi Közlöny“ szerkesztőjéhez, az általa tett megjegyzésre is van egy-két szavam.

— Azok az emberek, tisztelt szerkesztő ur, akik az „Egyetértés“ legutóbbi számában kritikát merettek gyakorolni — véleményük szerint — a jegyzői karra káros dolog felett s el merték mondani meggyőződésüket szerzett tapasztalataikról, községi jegyzők, tehát olyanok, mint az ember, aki a szerkesztői csillag mögüi szórja mérges röppentyűit és ezért tiltakozom a lekicsinylő, sértő kifejezések ellen. Hogy pedig a községi és körjegyzők által fentartott lapban, a bizonyára jól dotált szerkesztő ur semmi olyan közleménynek, amely az elnök ténykedését neki nem tetsző módon észrevétel tárgyává teszi, helyt nem ad és az audiatúr et altera pars elvére fittyet hány, az evidens dolog, tehát kell keresni más oly orgánumot, amelyben az ellenvéleményeknek is hely adatik.

Ez nagy bün, tudom, mert a ezár személy-szent és sérthetetlen.

Ha mi, azok az emberek, akik tollat mertünk fogni és fellázadtunk az uralkodó regime ellen, olyan hangot használnánk becses lapunk, a „Községi Közlöny“-ben megjelent s bennünket fejbe verő és bizony sokszor személyes ténre vitt megtámadtatások írói ellen, mint amilyenben bennünket a tisztelt szerkesztő ur részesít, bizony mindenki, ki a lapot olvassa, joggal azt mondhatná, nevetelen, durva emberek vagyunk, felduljuk a békát, pedig csak kritizálunk.

Én szerkesztő ur lekicsinylő, sértő kitételt betudom azon nagy hatalomnak, amelyel magát felruházva hiszi s többé a becses lapjában megjelenő támadásokra nem fogok reagálni, nem azért mintha azok íróját lekicsinyelném, de mert nem szándékozom szerkesztő urral semmiféle polemizálásba becsajtkozni. És mert ha én t. szerkesztő ur személyével akarnék foglalkozni, más helyütt keresném fel.

Csömör, 1912. július 16.

Bitskey Gyula.
községi főjegyző

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomor 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

Csongrád rendezett tanácsu várossága. Csongrád község képviselőtestülete a belügyminiszterhez kérelemmel fordult a rendezett tanács felállítására iránt. A belügyminiszter bekérte Csongrádtól a rendezett tanács próbaköltségvetését annak megállapítása végett, hogy a város rendelkezik-e kellő anyagi erővel a rendezett tanács felállítására. A próbaköltségvetést a képviselőtestületi közgyűlés elkészítette és megállapította, hogy a rendezett tanács 40,000 korona költségűvel járna Csongrádra nézve.

Viharos közgyűlés Munkácson. Munkács város képviselőtestülete pénteken délután rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen igen viharos jelenetek játszódtak le egy szabadságolás miatt. Bay Gábor polgármester négy heti szabadságot kapott és mivel most szabadságon van a helyettes-polgármester is, a közgyűlés Lehotay Zsigmond főjegyzőt bízta meg a polgármesternek helyettesítésével. Méray Ádám kifogásolta, hogy egyszerre mindkét polgármester szabadságon legyen és kifogásának hangsúlyozása nyomán igen heves szóharang fejlődött közte és a polgármester közt. Ennek az összecsalásnak még folytatása is lesz. Legelőször ez következhet Bay Gábor polgármesternek következő nyilatkozatából:

A pénteki képviselőtestületi közgyűlésén az ügyész ur állandóan zajongott, amiért többször rendreutasítottam. Mikor az én szabadságom került napirendre, egyik tanácsosnak adtam át az elnökséget, aki szintén több ízben rendreutasított. Méray ur azonban nem sokat törődött az elnöki megintéssel, hanem olyan lármát csapott, hogy a gyűlés után súlyos fegyelmi sértés miatt kénytelen voltam följelentést tenni ellene az alispán urnál. Az ügyész előtt azonban sem a képviselő, se az alispán, se a polgármester nem számít. Van is elég kellemetlensége emiatt. — Megemlítjük, hogy a viharos közgyűlésen Várady Zsigmond országgyűlési képviselő csillapította le nagynehézzen a háborgó lelkeket.

Felfüggesztett városi tanácsos. Veszprémből jelentik: Veszprém vármegye közigazgatási bizottsága a havi rendes ülésén tárgyalta Veszprém város képviselőtestületének azon határozatát, melylyel Pozsgay Miklós városi gazdasági tanácsos ellen a fegyelmi eljárást elrendelte és őt állásától felfüggesztette. Pozsgay felebbezése folytán dr. Véghelyi Kálmán vármegyei főjegyző előadásában foglalkozott az ügyvel a közigazgatási bizottság. A főjegyző felolvasta Csapó Kálmán megyei főügyész jogi véleményét, mely a városi közgyűlés határozatának megsemmisítését és az eljárás megszüntetését javasolja. Dr. Ováry Ferenc országos képviselő az ügyészi vélemény tévességét fejtette ki, ajánlja a városi képviselőtestület határozatának elfogadását azzal, hogy a vizsgálatot még két ügyre terjeszszék ki. Juraszek János kir. ügyész a megyei főügyész véleménye mellett foglal állást. Ezután a vármegyei közigazgatási bizottság szótöbbséggel elvetette az előadói és ügyészi javaslatot és elfogadta dr. Ováry Ferenc indítványát, mely szerint Veszprém város határozatát helybenhagyják és a fegyelmi eljárást öt ügyből kifolyólag megindítják. A fejlemények elé nagy érdeklődéssel néz a vármegye közönsége.

646 százalékos pótdadó. A szentgotthárdi járásban levő Rabaszentmárton község iskolát akar építeni 28,327 korona költséggel és e ezből a község előjárói csaknem egyhangulag elhatározták, hogy az építési összeget egy évre kivetendő pótdadóval fedezik, ami 646 százalékos pótdádonak felel meg. A járási számvétség jóváhagyta a határozatot, amelyet legközelebb tárgyal majd a vármegyei rendes közgyűlése.

Munkásházak Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Nagyvárad város törvényhatóságának közgyűlése még a múlt év szeptemberében elhatározta, hogy munkáslakóházakat épít. A város közönségéhez tegnap leirat érkezett a kereskedelemügyi minisztériumtól, amelyben a miniszter 200,000 korona állansegélyt helyez kilátásba a városnak a munkásházák céljaira. Az összeget a minisztérium tíz év alatt évi 20,000 koronás részletekben folyósítja.

Vasárnapi koresmaszünet Ungmegyében. Ung vármegye közönsége egymásután hozták a határozatokat, hogy a koresmák vasárnap zárva legyenek. A domonyai képviselőtestület is hozott ilyen határozatot, Jakobovics Bernát és Feuermann Mi-

hálné azonban a rendelkezésekkel szemben is kinyitottak. A községi bíró jelentésére kiszállt a községbe Szabó Zoltán főszolgabíró és csendőrökkel záratta be az alsódomonyai koresmákat.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Elítelt horvát képviselő. Zágrábról jelentik: Az ottani törvényszék ma hozott ítéletet Budiszavljevics Szergian volt képviselő ellen. A vádlottat közszendháborítás és a közbiztonság veszélyeztetése miatt egy havi fogságra ítélte, mely 300 korona pénzbüntetésre változtatható át.

§ Az elvert fiesur. Dr. Simai Ernő czell-dömölki ügyvéd, továbbá nagybátyja, Bíró István és ennek unokahuga, Daróczy Erzsébet, feljöttek Budapestre. Itt elvégezve dolgukat, elhatározták, hogy este szórakozni fognak. Elmentek az Angol-Parkba, majd innen éjjel tájban nagyobb társasággal a Baumann-kávéházba tértek be. Rövid ideig voltak itt, amikor a leány arra kérte nagybátyját és az ügyvédet, hogy kísérjék őt haza, mert álmos. A leány rokonai szívesen eleget tettek a kérésnek és hazakísérték őt István királyszalodabeli lakására. Mikor a leány második emeleten levő szobájába tartott, észrevette, hogy nyom követi őt egy fiatalember. Hátrafordult és részelt, hogy távozzék, a fiatalember visszafelért és megsértette a leányt, aki sirva szaladt le a szálloda portáshoz. Kocsit hozatott és visszament rokonaihoz a kávéházba és itt sirva beszélt el az inzultust. Dr. Simai és Bíró felháborodva siettek a szállodába, ahol egy első emeleti szobában megtalálták a fiatalembert, Horváth Jenő bécsi kereskedelmi utazó személyében. Szóváltás támadt közöttük, majd tettelegességre került a sor s végül Horváth Jenőt alaposan helybenhagyták. Horváth becsületsértés és könnyű testi sértés vétségé címén feljelentést adott be támadói ellen, akiket a budapesti büntető járásbírószágon Baumann járásbíró ma 2—2 korona pénzbüntetésre ítélte, de ezt az ítéletet a novella alapján felfüggesztette.

§ A betörőkirály. Konrad József mindössze huszonegy esztendő és csak tavaly szeptemberben szabadult ki az aszói javítóintézetből, mégis most 37 rendbeli lopás büntetével vádolva került a bíróság elé. Meglepő ügyességgel és még nagyobb szerencsével követte el egymásután a betöréses lopásokat, míg végül a Szűz-utczában rajta vesztett. Megfogták és átadták a rendőrségnek. Vele együtt a vádlottak padjára került orgazdaság miatt Faragó Etel és Borsitzky Teréz, akiket Konrad különböző időben együtt élt. A budapesti törvényszék Lázár Ernő elnöklésével ítélkező tanácsa a fiatal betörőt négyesztendőre fegyházra, Faragó Etelt 10 hónapi börtönre, Borsitzky Terézt pedig három havi börtönre ítélte.

§ Kisiparosok rémei. Két évvel ezelőtt, 1910. május havában Kostyán Jenő magánhivatalnok és Kredics Rudolf biztosiási hivatalnok megalkotották a Magyarországi Építő Kisiparosok Országos Szövetségét. A szövetség igazgató-elnöke Kredics Rudolf, ügyvezető igazgatója pedig Kostyán Jenő lett. Különböző reklámokkal csakhamar sikerült 350 jóniszemű kisiparost bevonnai a szövetség érekkörébe. A szövetség, mely már megalkirásakor nélkülözte azokat az anyagi eszközöket, amelyek nélkül fennállani nem volt képes, csakhamar fizetési zavarokkal küzdött. Ez pedig annál nagyobb baj volt Kostyán Jenőre, mert ez saját egzisztenciáját kizáróan erre a szövetségre alapította. Ennek folytán, hogy minél több pénzt szerezzen, megbízást adott Mihalik János és Spitzer Lajos ügynőknek, hogy a hírlapokban közzétett hirdetések segítségével hajszoljanak fel számára készpénz-övédekkel rendelkező állást kereső embereket irodaszolgáknak, pénzbeszédőkül és közbeszédőkül. A két ügynök lelkiismeretes buzgósággal felelt meg a megbízásnak és 1910. szeptember havától 1911. márczius haváig nem kevesebb, mint huszonegy kauceziós embert vittek Kostyán Jenő irodájába. Az ügyvezető-igazgató mindezeket az embereket felfogadta a szövetség szolgálatába és 10.800 koronát kitevő övédeküket elherdálta. A felfogadott alkalmazottak rendes munka nélkül lézengtek az irodában. A kifosztott alkalmazottak feljelentésére megindult a büntető eljárás nemcsak Kostyán és Kredics ellen, hanem a két ügynök, továbbá Kostyán Jenő és Csiky Kálmán irodaszolga ellen is, mert ez utóbbiak közreműködtek abban, hogy kizsármagot keltsenek az ügynők által hozott állást kereső kauceziós alkalmazottakban. A budapesti kir. törvényszék Kostyán Jenőt három évi, Mihalik Jánost hét hónapi, Spitzer Lajost hat hónapi börtönre, Kos-

tyán Jenőnét pedig egy hónapi fegyházra ítélte, a többieket pedig felmentette. — Ma tárgyalta a kir. tábla Horváth Béla elnöklete alatt ezt a bűnügyet. A kir. tábla dr. Baumann Lajos és dr. Fehér Rezső védők, valamint Vargha József kir. ügyész meghallgatása után helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a változtatással, hogy Mihalik János büntetését egy évi börtönre, Spitzer Lajost pedig egy évi és három hónapi börtönre emelte fel. Kostyán Jenő büntetését két hónapi fegyházra szállította le a tábla és a sikasztás büntetnének vádjá alól felmentette. A főügyész az ítéletben megnyugodott, a védők ellenben semmisségi panaszszal éltek.

§ Egy ékszerész csődje. Miskolcraól jelentik: Rude Ignác miskolci ékszerész, miután hitelezőit huszezer koronával megkárosította, csődbe ment. A miskolci törvényszék a mai tárgyaláson Rude ékszerészt csalárd bukás vétségéért 14 napi fegyházra ítélte.

§ A jogállat — sértés. Ez év márczius 5-én a királyi tábla egyik felülvizsgálati tanácsában dr. Kunitzer Károly ügyvéd összetűzött pörbeli ellenfelével, dr. Gergely Ödön ügyvéddel. Gergely ugyanis egy kérelmet terjesztett elő, amely Kunitzer szerint törvényellenes volt. Kunitzer ennek a nézetének meglehetősen erős szavakban adott kifejezést, amennyiben így fakadt ki: „Vanak még jogállatok, jogbarmok és jogmarhák!” Dr. Gergely Ödön becsületsértésért feljelentést tett Kunitzer ellen, akit a járásbírószágon 250 korona pénzbüntetésre ítélte. Kunitzer felebbezése folytán ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti kir. büntető törvényszék főelőbbiteli tanácsa Mikovich bíró elnöklete alatt. A hallgatóság viharos derűtsége mellett terjesztette elő Kunitzer védelmét, amely után a bíróság indokainál fogva helybenhagyta az elsőbírószágon ítéletét.

SPORT.

Az Olympiád utolsó küzdelmei.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 17.

Az ötödik Olympiád Stadionja ma Stockholm-ban már csak az utolsó küzdelmek színhelye. Hátra van még az egyéni vívás világbajnoksága és a regatta-versenyek. Ezekben az összes számokban képviselve vagyunk és reméljük, hogy az utolsó versenyekben sikerrel fogják a magyarok helyeiket megőrizni.

Sajnos, a nyolczas regatta-versenyből már kiestünk ma az előmérkőzések során. Németország legjobb nyolczasa, a Berliner Ruder Verein 1876 volt a Hungária ellenfele és kikapott a magyar csapat három hosszal a némerektől. Mentségére szolgál a Hungáriának, hogy kormányosa, Mannó, teljesen kifulladt és a Rudervein végig vezetve győzött.

A svéd válogatott csapat küzdelem nélkül került az elődöntőbe, ahol a New College csapat fog mérkőzni. A legjobb eredményt a nyolczasok között az angol Leander érte el, amely tíz másodperccel rövidebb idő alatt evezte meg a távot Németországnál.

A skiff-versenyek közül eddig Levitzky és Mészáros került a döntőbe küzdelem nélkül, mert az előbbinek ellenfele nem állt starthoz, az utóbbi pedig Mészáros javára lemondott.

Az egyéni kardvívás selejtező mérkőzését ma tartották meg. Az elődöntőbe huszonegy vívó kvalifikálta magát, akik közül tizenkettő magyar. Itt alapos reményünk van a világbajnokság és a helyezések elnyerésére.

A részletes eredmények a következők:

A regatta előmérkőzések. Első előmérkőzés: 1. Németország (Berliner Ruder Verein 1876.); 2. Magyarország (Hungária Evezős Egylet) 6.32 p. Mannó kétszáz méter után kifulladt, innen kezdve Németország folyton vezetve, három hosszal győz. 2. előmérkőzés: 1. Anglia (Leander); 2. Kanada 6.22 p. Egy hosszal nyerve. 3. előmérkőzés: 1. Borussia; 2. Franciaország 6.45 p. Másfél hosszal első. 4. előmérkőzés: 1. Ausztrália; 2. Göteborg 6.57.2 p. Két és fél hosszal nyerve. 5. előmérkőzés: 1. New-College; 2. Norvégia 6 p 42.5 mp. Másfél hosszal első.

Svédország ellenfél nélkül az elődöntőbe került.

Az egyéni vívás elődöntőjébe huszonnégy vívó került, közülük Magyarországból a következő tizenkét vívó: Werckner Lajos, Zulawsky Béla, dr. Tóth Péter, Bekessy Béla, dr. Fuchs Jenő, Dunay Béla, Mészáros Ervin, Schenker Zoltán, Pajzs Pál, Földes Géza, Garde Viktor és Berty László.

A mezőversenyben az első díjat, Vilmos császár ajándékát, Svédország nyerte 139 ponttal, a másodikat Németország 138 ponttal, a harmadikat az Egyesült-Államok 137 ponttal. Az egyéni versenyben I. Svédország, II. Németország, III. Franciaország.

Ma déli egy órákor érkeztek haza Oderberg felől a stockholmi olimpiáson oly nagy sikerrel szerepelt tornász-csapatunk tagjai Babel Rezső és Pogány Gyula tanárok vezetése alatt. A keleti pályaudvaron a tornászok fogadására megjelent Bolla Mihály miniszteri tanácsos, a MOTESZ. másodelnöke, Maleczki Román szövetségi titkár kíséretében, továbbá Kollár Lajos udvari tanácsos. Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő, Demény Károly és többen a székesfővárosi sportegyesületek képviselőit. A tornászokhoz Bolla Mihály miniszteri tanácsos intézett lelkes beszédet, többek között mondván, hogy a mai ünnepes fogadtatás nemcsak a pompásan szerepelt magyar tornászoknak szól, de egyben az egész magyar tornaügynek, amely a messze idegenben dicsőséget szerzett nemcsak a derék magyar tornászoknak, de az egész nemzetnek is. A szép beszédet a hazatért ifjak s a közönség lelkesen megélt. Iszer Károly és több tornász csak e hónap 21-én érkezik Budapestre. A MOTESZ. az olimpiáson résztvevő magyar tornász-csapat tiszteletére meleg ünnepet fog rendezni. Berzeviczy Albert, a képviselőház volt elnöke berzeviczei birtokáról a következő táviratot küldte Bolla Mihály miniszteri tanácsosnak:

„Nagyon örülök a fényes eredménynek. Fejezd ki, kérlek, az érkezőknek legmelegebb szeretkekvánataimat.“

() Köttingbrunni versenyek. A holnapi verseny nap programjában nagyobb szabású verseny nem szerepel. A Köttingbrunni nagy handicapje áll első sorban az érdeklődés középpontján s e versenyben alkalma lesz a tegnap meglepő szép formában győzelmes Wuscherl-nek győzelme realitásának igazolására. Mellette főleg Imme kerül kombinációba, amire tavaszi jó teljesítményei szolgáltatnak alapos okot. A Triestingi-díj nyertőjét Lubomirszki herceg. Lom-jában látjuk hamburgi szup futása alapján, míg helyre Ma foi-t és a Geist-istálló (Jávor, Csese-baba) indulóját várjuk. Holnap már az urlovasok is nyeregbe szállnak, egyelőre ugyan csak egy Eladók akadályversenyében. E futamban Zangen B. ur pályázik legjobb kilátással Floridsdorffal. — Tipjeink:

- I. Lesnobosc—Ginistrelli—Sozam.
- II. Springer ist.—Margit II.
- III. Fantasia—Visz.
- IV. Wuscherl—Gallia.
- V. Lom—Ma foi.
- VI. Floridsdorf—Türelem.
- VII. Biserta—Nem—Pesztanka.

() 10:1349. Eleinte még csak méltatlankodtunk azokon a formaváltozásokon, melyeknek rendszerint egy szenzációs totalizátor-kvóta lett az eredménye, azonban később már ebbe is beletörtünk, mert ugy is hiába való minden beszéd. Ezen csak úgy lehet segíteni, hogy aki nem akarja pénzt egy jó szeszélyére bízni, az nem megy ki a lóversenyekre, legyen az akár galopp-, akár ügétőverseny. Hogy most mégis ismét kíváncsiskodni bátorodunk egy ilyen hirtelen javulásra, arra az indít bennünket, hogy a most folyó badeni ügétőmeetingen szinte rekordszámba menő horribilis kvótát fizetett egy tegnaptól mára táltossá vedlett lovacska, névszerint Grininger, melynek győzelmét nem kevesebb, mint 1349 koronával honorálta a totalizátor 10 kor. tét ellenében, míg a helykvótája 20 koronára 828 korona volt a jeles állatnak. Elég csinos osztalékok s akik azt kapták — nagyon kevesen, lehetnek — meg lehetnek elégedve.

KÖZGAZDASÁG.

A jegybank kimutatása. Az Osztrák-Magyar Bank július 15-éről ma közzétett státusa 35 millió korona adómentes bankjegytartalékok mutat ki, tehát a július 7-iki kimutatásban szereplő adóköteles bankjegyforgalom helyét adómentesen forgalomba hozható bankjegy váltotta föl. A jegybank helyzete tehát javult, amit a kimutatás egyéb tételei is megerősítenek. Így az érzékszlet másfél millió koronával emelkedett, ellenben a váltótárca 85 és a lombardállomány 6 millió koronával csökkent. Egyedül az azonnal esedékes tartozások tétele rosszabbodott, amennyiben kisebb 5 millió koronával. Hosszu idő óta ez az első kimutatása a jegybanknak, amelyekben az érzékszlet emelkedést mutat. A pénzkrisis óta állandóan kisebbedett a jegybank érzékszlete, úgy hogy ma 130 millió koronával kevesebb a jegybankosítói bank éreze, mint a múlt év hasonló időszakában. A jegybank helyzete a múlt esztendő megfelelő időszakában kedvezőbben alakult, ami a két kimutatásból is kitűnik:

	1912. jul. 15.	1911. jul. 15.
	ezer koronákban	
Bankjegyforgalom	2,156,585	2,168,793
Érzékszlet	1,591,888	1,707,038
Váltótárca	750,511	629,884
Lombard	124,287	58,233
Azonnal lejáró tartozások	196,296	168,932
Adómentes bankjegytart.	35,302	138,244

Föltűnő, hogy az azonnal lejáró tartozások, melyben a záróbetétek foglaltatnak, ma 28 millió koronával több, mint a nagy pénzügyi idejében, egy évvel ezelőtt. Ez világosan mutatja, hogy a nagy fővárosi intézetek rendkívül óvatosan járnak el a hitelnyújtás terén, s állandóan nagy készpénz-készlet föltt rendelkeznek. A pénzügyi piaczen ugyanis még állandóan szilárd a helyzet. A magánbankoknál 44 százalék, holott a múlt év hasonló időszakában 27 százalék volt. A külföldi tőke kikerüli bennünket, s ez a baja a pénzügyi piaczen.

A Szegedi Gazdasági és Iparbank csődje. Szegedről jelentik: A szegedi királyi törvényszék csődírósa tegnap folytatta a tárgyalást a szegedi gazdasági és iparbank csődügyében. A bank ellen Schweiger Sándor szegedi pékmeister 34.500 koronás követelése erejéig kérte a csőd elrendelését. A bankügyész Schweiger követelésének fedezésre letett 34.500 korona készpénzbiztosítékot, mire a csődírósa a további eljárást megszüntette.

A Pénzügyi Intézetek Ingatlanbankjának cégváltozása. Körülbelül egy éve alakult a Magyar Pénzügyi Intézetek Földhitel- és Ingatlanbankja Részvénytársaság hat millió korona alaptőkével. Az intézet kizárólag földhitelnyújtással és parcellázással foglalkozik, s ezért a hosszú cég helyett Földhitelbank Részvénytársaság rövidebb elnevezést választotta. A cégváltozásra vonatkozó kérvényt már el is intézte a Budapesti Kereskedelmi és Váltótörvényszék és megadta hozzájárulását a cég megváltoztatásához. Az intézet különben minden téren agilis működést fejt ki. Saját kötvényeit is forgalomba fogja hozni, amint a pénzügyi piaczen enged merevségéből, s jelenleg azért tartózkodik czimleteit a piacra hozni, mert az időpont nem alkalmas az emisszióra. A kötvénykiadás lehetővé fogja tenni azt is, hogy az intézet községi kölcsönök folyósítását is fölvegye programjába. Különben az intézet jelenleg nagy sikerrel bonyolít le több parcellázást az ország különböző vidékein.

Második sínvár a budapest — zimonyi vonalon. A budapest — zimonyi vonalon építendő dupla sínvárak tervei elkészültek és néhány nap múlva megkezdődik az építkezés. Az egész Balkán forgalmát lebonyolító vonal ilyenformán sokat nyer a személy- és teherforgalom eddigi akadályai megszűnésnek. Az új és nagyszámu vonatok beállításával a szabadtéri gőcpont forgalma is tetemesen gyarapodni fog.

Dolgozik a cukorkartell. Aligha van még egy kartell, amely annyira igénybe venné a fogyasztó közönséget, mint a cukorkartell, mely átlag minden negyedéyben emeli az árakat. Most pedig már hetenként srófolják fölfelé azt. A múlt héten 2.50 koronával, most pedig 2 koronával lett drágább a

cukor. Ugyanezt teszi az osztrák kartell is. Az osztrák cukorfinomítók bizottsága tegnap 1912. júliusra a refinádkontingensnek újabb 1 százalékat liferálta és a mellett a nyers cukor árának emelkedése miatt a finomított cukor árát ismét 2 koronával emelte 100 kg.-ként. Ez az áremelés egy hónapon belül már a harmadik és az összes áremelés összege 4 és fél korona.

A szerbiai vámmentes cukorbevitel kérdése. Megemlékeztünk annak idején arról, hogy Szerbiában a cukor ára oly magasra emelkedett hogy a kormány kénytelen volt a cukorvámot felfüggeszteni. Ezzel az intézkedéssel azonban a nagy cukorszárság nem nyert kielégítést és a zavarok nem szűntek meg. Mint most Belgrádból jeleltik, a kormány megbízta a monopólium kezelőjét, hogy a vámmentes cukorbehozatalt azonnal kezdje meg, hogy az egész országban uralkodó zavartat mielőbb megszüntesse. Az egyedüri igazgatóság a megbízás folytán tegnap nagyobb cukorszállítmányokat kötött, természetesen Csehországban, mert a magyar kartell árai elviselhetetlenül magasak. Ezenkívül néhány belgrádi nagykereskedőnek is engedélyezett a kormány vámmentes cukorbehozatalt.

A kormány és a Magyar Kárpáti Petroleum r.-t. Ismeretes, hogy a Magyar Kárpáti Petroleum r.-t. válságos és veszteséges esztendő után abban a kiváltságos kedvezésben részesült, hogy a pénzügyminisztérium reá ruházta az izaszaesali petroleumforrások kihasználási jogát, sőt az erre vonatkozó szerződésben azt a kötelezettséget is elvállalta, hogy a részvénytársaság felemelendő alaptőkéjének egy részét is jegyezni fogja. Ez a megállapodás érthető módon igen nagy meglepetést keltett mindenütt, mert a Kárpáti petroleum r.-t. pénzügyi eredményei éppenséggel nem voltak kecségetők és így érthetetlennek tartotta mindenki, hogy ha az izaszaesali petroleumforrások tényleg jók és a pénzügyminisztérium tőkéit is kockáztat a források kihasználása végett, akkor miért nem maga az állam lép fel, mint vállalkozó és miért kell a jövedelmezőnek ígérkező forrásokat egy megbízhatatlan magánvállalat nyarészkedési vágyának átengedni. A pénzügyminiszter azonban teltette magát a közvélemény ellenkezésén és kikézbessítette az aláírt szerződést. A Magyar Kárpáti Petroleum r.-t. most már hozzájárult a szerződés szerinti megállapodások végrehajtásához és ennek első lépéseként július hó 25-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, amely határozni fog a kikötött alaptőkeemelés s a részvénytársasági elapszabályok megváltoztatására nézve.

Új gőzmalom-részvénytársaság a vidéken. A Kaposvári Gőzmalom-Részvénytársaság, amely a régi Hirschmann-féle gőzmalom átvételét határozta el, tegnap tartotta meg alakuló közgyűlést gróf Hoyos Miksa elnöklése mellett. A 400.000 koronás alaptőke aláírásának és befizetésének megállapítása után a közgyűlés a részvénytársaság megalakulását elhatározta és kimondotta. Az alapszabályok elfogadása után a választásokra került a sor. A közgyűlés után az új igazgatóság megtartotta első ülését, amelyen gróf Hoyos Miksát elnöké választották meg. Hirschmann Mórt pedig ügyvezető-igazgatóvá nevezték ki.

Nagyszálló a Tarajkán. A Phöbus villamos vállalat öt hold területet vett meg a jelenlegi tarajkai kioszk mellett, hogy új fürdőtelepet létesítsen. E célra külön részvénytársaság van alakulóban egyelőre 200.000 korona alaptőkével. A hatvan szobás szálló építésére már megkezdték az előmunkálatokat. Az új telep ügyvezető igazgatója Rác Arnold volt újtátrafüredi igazgató lesz.

Alsótátrafüred — bérben. Igéről jelentik: Mind komolyabb formát ölt az a hír, hogy Alsótátrafüredet 50 évre bérbeadták egy konzorciumnak, melynek élén monostori Béky Béla losonci bányai igazgató áll.

A bükkfatermelők a MÁV. ellen. A MÁV. igazgatósága ez év augusztus 6-ára verseny tárgyalást hirdetett az 1913., esetleg 1914. és 1915. években bészerezendő körülbelül 1.000.000 darab talpfára. A szállításhoz érdekeltek tegnap értekezletet tartottak, amelyen a kérdés beható megvitatása után egyhanguan kimondták, hogy a pályázatban kikötött minősítés fontartása mellett, mely szerint az álszeszes talpfát az átvételből teljesen kizárták, az érdekeltek bükkfatermelőket nem szállíthatnak, mert Magyarország bükkerdő-állománya kelenyven százaléka erejéig álszeszes s ezért ugy a

BELATINY PEZSGÓ

magyar királyi államvasutak igazgatóságához, mint a kereskedelmi miniszterhez fölterjesztést intéznek, amelyben azt kéri, hogy a bükkfatalepfák minőségi kikötései tekintetében az 1911. évi árletés föltételei állíttassanak vissza. Darvas Imre igazgató indítványára elhatározta az értekezlet, hogy ugyanez előterjesztésben arra is kéri az illetékes köröket, hogy a bükkfák termelésének időszaka szeptember végéig hosszabbítsák meg. A magyar királyi államvasutak képviselői ígéretet tettek, hogy a fatermelők kívánságait illetékes helyen tolmácsolni s az érvényesülést a maguk részéről támogatni fogják.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket húzták ki: Huszár koronát nyert: 104744. Ticsér koronát nyert: 70004. Ótész koronát nyertek: 10192 16831 83841 87628. Kétezer koronát nyertek: 60431 96512 96802. Ezer koronát nyertek: 14713 28938 61091 94165. Ötszáz koronát nyertek: 149 556 1298 3023 4353 4883 9163 14140 18941 21298 24517 28000 32884 35042 37616 37925 46943 54555 57020 60338 60674 61535 65082 68151 69773 70701 72958 73200 77020 78591 81575 84032 85995 88531 90233 91363 92929 95266 100251 100698 101880 103809 104742 107211. A többi kihúzott sorsjegyek százharmadik koronát nyertek. A 30. sorsjáték ma megejtett 3. oszt. húzása alkalmával a 20.000 koronás főnyereményt ismét a Dörge Frigyes-bankban (Budapest, Kossuth Lajos-utca 4.) vásárolt 104744 számú sorsjegy nyerte meg.

Fajbaromfi kiosztás. A földmívelésügyi kormány az idén is osztat ki fajbaromfiakat. Orpingten, plimouth és magyar kemdermagos kakasokat, pekingi gáccérokat, emdeni gunárokat és broz-pulykákat. Kiosztás szeptember végén és október elején történik. A kérésokat a földmívelésügyi miniszterhez czimezve a gazdasági felügyelőknél kell leadni. A kiosztott baromfiak csak tenyésztésre használhatók. Aki az e célra kiosztott fajbaromfit egy éven belül eladja, meghizlalja, vagy levágja, azt szigorúan megbüntetik.

A földmívelésügyi minisztérium menőlvásárlása. A földmívelésügyi miniszter felhívja mindazokat a tenyésztőket, akiknek birtokában három és félévet betöltött, de a nyolcadik évet meg nem haladt menőlván és azokat eladni akarják, hogy ebbeli szándékukat annak kitüntetésével, hogy a menőlván melyik vármegyében, városban, község vagy pusztán áll, továbbá a menőlván származását, valamint az eladási árt is legkésőbb 1912. augusztus elsőjéig jelentsek be a földmívelésügyi minisztériumhoz, bélyeggel ellátott beadványban. Az eladandó menőlvánok központokon bizottság fogja megvizsgálni, amelynek döntése alapján, megegyezés esetén, a minisztérium azonnal megvásárolja az állatokat. A százhatvanöt centiméternél alacsonyabb menőlvánokat a minisztérium nem veszi meg.

A reklám művészete. Közgazdasági szakirodalmanban kétségtelenül hízagpótló az a munka, amit dr. Földes Artur és dr. Radványi László most adtak közre a fenti czimvel. Jóllehet a reklám ma már a modern üzleti élet egyik legfontosabb eszköze, a magyar szakirodalomban mégsem jelent meg arról eddig egyetlen önálló munka sem. Annál öröndetesebb tehát, hogy dr. Radványi László megírta és elsősorban a gyakorlati üzletemberek számára írta meg ezt a könyvét, mely tankönyve lehet a reklámesinálásnak a kis- és középiparosok és kereskedők számára. A 184 oldalra terjedő s száznál több illusztrációt tartalmazó tartalmas könyv „Az Üzlet” czimű kereskedelmi szaklap könyvtárának V-ik köteteként jelent meg s a lap olvasói azt ingyen kapják.

Nyilttér.

rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T. Bérautói ÉJJEL - NAPPAL. Garage. Javító műhely. 72-54.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, július 17.

A készáru piacra ma nyugodt volt a hangulat. Kielegítő kínálat mellett szemben a malmok eleinte nagyon tartózkodók voltak, de azért nem zárkóztak el kissé jobb árak fizetése előtt sem. Később, amidőn az árubirtokosok kissé engedékenyebbek voltak, élénkült a forgalom és így aztán mintegy 13.000 q ó-buza kelt el nagyobbára változatlan tegnapi áron. Uj-buzából szintén forgalomba került mintegy 18.000 q a tegnapi árnál 5 fillérrel drágábban. A legdrágább eladási ár 12.30 korona volt 51 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 12.— korona 70 kilós pestvidéki ó-buzáért. Egyéb gabonafajták közül a rozs 5 fillérrel olcsóbb, a tengeri 10 fillérrel drágább, a zab szilárd. Forgalomba került 1600 q uj rozs 9.35-9.50 Koronás áron, 100 q zab 11.— koronás áron és 300 q tengeri 9.05-9.07 1/2 koronás áron kocsi rakva. A határidőpiacon a mai üzlet csendesen és a tegnapi zárlat jegyzőcsel indult meg. A forgalom folyamán hol a kereslet, hol pedig a kínálat jutott túlsúlyra és e szerint az árfolyamok is folyvást ingadoztak. Az októberi rozs ma is nagyon el volt hanyagolva, ami arra vezethető vissza, hogy új roszban a kínálat már meglehetősen nagyarányú és nehezen lehet eladni. Az októberi buza ma 11.35 koronán indult, gyorsan 11.43-ig emelkedett, aztán 11.36-ig esőkent, majd ismét 11.40-ig javult és zárlatkor 11.35 koronán maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 3 fillérrel, az áprilisi buza 3 fillérrel, az októberi zab 3 fillérrel, az új tengeri 4 fillérrel a júliusi tengeri 10 fillérrel emelkedett, az októberi rozs ellenben 2 fillérrel gyöngült.

Kötetett:

Ó-buza. Tiszavidéki: 1000 q 81 k 24.60 K. Pestvidéki: 800 q 80 k 24.25 K, 100 q 80 k 24.10 K, 100 q 80 k 24.10 K, 100 q 79 k 24.— K. Bácskai 200 q 80 k 24.20 K. Törökbecsei: 740 q 78.5 k 24.20 K. Raktári: 2000 q 78.4 k 23.90 K, 5300 q 78.7 k 24.10 K, 1850 q 78.5 k 24.10 K. Uj-buza. Tiszavidéki: 100 q 81 k 23.80 K, Fejérmegyei: 7000 q 81 k 23.80 K, 3000 q 81 k 23.80 K, 500 q 79.5 k 23.70 K, 1000 q 79 k 23.50 K. Pestvidéki: 1000 q 81 k 23.85 K, 1500 q 80 k 23.70 K, 200 q 80 k 23.65 K. Bácskai: 500 q 78 k 23.40 K. Uj-rozs: 500 q 18.80 K, 300 q 18.80 K, 400 q 18.70 K, 200 q 18.80 K, 200 q 19.— K, mind kpí. Zab: 100 q 22.— K kpí. Tengeri: 200 q 18.10 K, 100 q 18.15 K mindkettő kocsi.

Az árak korona értékben 100 kilogrammonként értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns for Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Érdnségi, Bácskai, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Köles and their respective prices in K and q.

A határidőpiacon Kötetett:

Délelőtt:

Table showing futures prices for Buza, Rozs, Zab, Tengeri and Káposztarepezo for various months and years.

1 óra 30 perczkor zárulna:

Table showing closing prices for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri and Káposztarepezo at 1:30 PM.

Budapesti gabonaforgalom.

1912. július 15-től 1912. július 16-ig.

Érkezett Elszállított m ó t e r m á z s a

Table showing arrivals and shipments of grain in Budapest for July 15-16, 1912.

Erléktőzsde.

A külföldi piacok ma szilárd jelentést jeleztek, a külpolitikai békés hangulatot az újabb hírek még jobban megerősítették. Ezzel szemben azonban a nemzetközi pénzpiacon újabb feszültség került napirendre, attól tartanak, hogy a kontinensen még a nyári szezonban felemelik a rátát. Az üzlet iránya azonban nálunk ennek ellenére igen kedvező volt, csak a forgalom megcsappanásán látszott, hogy mégis reagál a piac a pénzügyi híreire. A vezető értékek közül a két hitelrészvényért és az Államvasuti részvényért 2-3 koronával nagyobb árat fizettek, a helyi piacon is emelkedett az árnívó, a Leszámitoló és a Jelzálog 3-4 koronával javult, a szilárd maradt. A készáru piacra igen kevés üzlet volt, az értékek megtartották tegnapi záróárfolyamukat. A járadékpiac lanya maradt.

Az előtőzsdén kötött: Osztrák hitel 654-655, Magyar hitel 846.75-848.25, Jelzálogbank 463.50-463.75, Rimamurányi 767.50-768.50, Államvasut 721-721.25, Városi villamos 411.50-412, Közüti vasut 763.50-764.50, Magyar bank 656.50-657.75, Agrár-bank 527.50, Általános kőszén 1038, Újlaki 348-350, Magyar cukor 3138-3140, Tannin 794-796, Temesvári szesz 591-593.

A déli tőzsdén kötött: Osztrák hitel 654.25-655.25, Magyar hitel 848.25-849.50, Magyar korona 87.55-87.60, Leszámitoló 546.50-551.50, Jelzálogbank 463.75-465, Rimamurányi 767.50, Államvasut 721.25-722.50, Közüti vasut 764.25-764.75, Magyar bank 656.25-657.25, Agrár-bank 526.25, Fabank 236.25, Horvát cukor 1475-1480, Magyar cukor 3135-3138, Temesvári szesz 592, Konvertált sorsjegy 172.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 17. Az olasz-török háboru befejezését siettető új békehírek szilárdan tartották az előtőzsde irányzatát, amit a külföldről érkezett magasabb árjegyzések és a mediocellások akadálytalan lebonyolítása is előmozdított. Különösen emelkedtek Alpési és Skoda, az előbbi a vasművek kedvező termelési kimutatására. A helyi értékek közül Siegel-mozdonygyár talált kedvező piacra s újabb 15 koronával emelkedett. Petroleumpapírok iránt is volt érdeklődés. A déli tőzsdén nyugodtabb forgalom mellett tartották az árak. Államvasut emelkedett, míg a további üzlet folyamán a spekulációs papírok gyengébben tartották magukat, mert Berlin kedvetlensége következtében realizálások történtek. A helyi papírosok közül Siegel-mozdonygyár és petroleumértékek tovább emelkedtek.

11 órakor: Osztrák hitel 655, Magyar hitel 847, Laenderbank 538, Bankverein 535.50, Union 615.50, Anglo 33.50, Államvasut 720.50, Déli vasut 98, Alpési 996, Rimamurányi 768, Skoda 761, Török sorsjegy 240, Siegel mozdonygyár 380, Schodnitzer petroleum 499. 1 óra 30 perczkor: Osztrák hitelrészvény 654, Magyar hitelrészvény 848, Anglo 334.25, Bankverein 537.50, Földhitelintézet 1287, Laenderbank 538.50, Union 621, Államvasut 722, Déli vasut 98.50, Dunagőzhajózási 1275, Alpési 994.50, Rimamurányi 767.50, Bécsi szesz 766.

Török sorsjegy 240, Skoda 760, Kárpáti petroleum 824, Schodnica petroleum 512, Siegelmozdonygyár 402.

Bécs, július 17. (Magyar értékek zárata), 4 száza léko aranyjárdék 108.35 Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy — Magyar hitelbank részvény 849.50 Magyar leszámítoló és váltó részvény 550. — Rima murányi 767.20. Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajárdék 87.45, 4 százalékos magyar földterem. kötvény — Magy. nyercem-köles. sorsjegy — Kassa-Oderbergi Vasútrészv. — Magyar jelzálogbank 464. — Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, július 17. (Osztrák értékek zárata), 4.2 száza fősos papírjárdék 87.50, 4 százalékos osztrák arany járdék 112.80 1860-as sorsjegy 1580, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 345.25 Bécsi Bankverein 537.25 Osztrák-magyar bank 2089. Déli vasút 99.75 Dunagőzhajózási r.-t. 1279. Dohány ésv. 338. — Cs. k. arany (vert) 11.89. Német bankv. 117.80 Osztr. Lloyd 570. — 4.2 száz. ezüst jár. 87.50 — 90.70 Osztr. koronajárdék 87.50, 1864-es sorsj. — Osztrák hitelintézeti részvény 653.90 Union-Bank 622. — Osztrák Länderbank 539. — Osztrák-magyar államvasút 720. — Elbevolgji vasút —, Alpesi részvény 993.25 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 241.00 Lipótkohó 817. — Török sorsjegy 242.50

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 17. (Értéktőzsde.) Miután újságjelentések szerint a rajna-vezetföldi iparvidéken a kedvező konjunktúra szünőben van, a mai tőzsdén általában realizációs hajlam állott be, mely különösen a bányapiacot és itt főleg bochemiákat hátrányosan befolyásolta. Jól tartották magukat azonban a rhombachi részvények és a felsősziléziai kohéértékek, mindenek előtt azonban gelsenkirchéniek. Villamos értékek és gőzhajós részvények szintén csökkentek. Utóbbiak közül különösen Hanza-részvények estek, mert a hajótulajdonosok köréből kedvezőtlen jelentés érkezett a nagy hajózás konjunktúrájáról. Orosz bankok és osztrák értékek az összirányzattal egybehangzón csökkentek. Karátia Pacific-részvények a Stanleybizottságnak az acéltrust feloszlására vonatkozó határozata miatt szenvedtek. A későbbi folyamatban a esökkenések kedvező londoni acélfolyamok hatása alatt még nagyobbak lettek, de zárlat felé nagyjában és egészében némi javulás állott be. A

készáruipiac ipari értékei, néhány kivételtől eltekintve, legnagyobb részben szilárdak voltak. Magánkamatláb 3 3/8 százalék.

Berlin, július 17. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4 2 százalékos papírjárdék — 4. százalékos osztrák aranyjárdék 96.40 osztr. hitelrészvény 205. — Déli vasút 18.50 orosz bankjegyek 216.20, 4 százalékos új orosz kölesön —, Discontó Commandit 186.40, Dinamitruszt 179. —, Harpeni 188.40. Unifikált török járdék 89. —, 4.2 százalékos ezüst jár 87.70. 4 százalékos magyar aranyjárdék 91. —, Magya koronajárdék 87.70 Osztrák-magyar államvasút 153.60 Bécsi váltóár 848.25 Olasz járdék — Alt. villamos sági Edison 267.50 Gelsenkirchoni 191.70. Laurakohó 173.30.

Frankfurt, július 17. Zárlat. 4.20/0 papírjárdék 90.90, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 96.20 Magy. ar.-jár. 90.80 Osztr. hitelfint. részv. 204.25 Osztrák-magyar államvasút 153.50 Északnyugati vasút —, Bustleli radi vasút —, Londoni váltóár 204.47, Bécsi Bank veroin 134.63 Villamos részvény — 3 százaléko magyar aranykölesön —, 4.2 százalékos ezüstjárdék 91.10. Osztrák koronajárdék 88. —, Magyar koronajárdék 87.65 Osztrák-magyar bank 150.30 Déli vasút részvény 18.50 Elbevolgji vasút —, Bécsi váltóár 847.83, Párisi váltóár 811.33, Union bankrészv. —.

Hamburg, július 17. (Zárlat) 4.2 százalékos ezüs járdék 90.10, 1860. sorsjegy 172. —, Déli vasút 18.75 4 százalékos aranyjárdék 96.10, Osztrák hitelrészvény 205.25 Osztrák-magyar államvasút 153.65, Olasz jára dék —, 4 százalékos Magyar aranyjárdék —.

London, július 17. Angol consol 74 3/8.

Páris, július 17. (Zárlat). 3 százalékos francia járdék 92.37, Osztr. aranyjárdék 97.50 Magyar arany járdék 91.90, 5 százalékos bolgar kötvény 1896. évről 516. — 3/4 százalékos Olasz járdék 97.10 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 264. —, 5 százalékos marokkói jardaék 529. — 4 százalékos 1890. román köles — 4 százalékos amort. románjár. 1905. 93. —, 5 százalékos orosz járdék 195.16 4 és fél százalékos 1909. orosz járdék 102.45 4 százalékos spanyol jár. 93.80 4 százalékos unifikált török jár. 90.19 Török sorsjegy — Török dohányrészvény 358. — Osztrák földhitelintézet 1855. Osztrák Länderbank 573. — Magyar jelzálog bank —, Banque de Paris 17.05. Banque Ottomane —, Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút 165. —, Meridionalvasút 582. —, Hartman gépgyár 815. — Rio Tinto 19.70, Suererie d'Égypte 86. —, Tula 10.04 Urkányi kőszén —, Chartered 35.25, De Beers 494.00 East Rand 74.55, Jagersfontein 153. — Trans. Land Compan 38.25 Váltó Amsterdamra (rövid) 209. — Váltó német piacokra (rövid) 128.25, Váltó Bécsre (rövid) 164.62 Váltó Belgiunra (rövid) 13/32 Olasz arany váltó (rövid) 1/8 Váltó Svájcra (rövid) 3/16 Csekk Londonra 252.4 Magánkamatláb 2 3/4.

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Table with exchange rates for Buzakorpa, including items like Finom korpa azonnali szállításra, Durva korpa azonnali szállításra, etc.

Zsiradékok.

Table with exchange rates for Zsiradékok, including items like Disznózsír budapesti, Szalonna, etc.

Kőbányai sertésvásár.

Július 17. Hizott sertésárak. I. Magyar elsőrendű fiatal nehéz (páronként 320 klg-on felül) 1.52—1.54, fiatal közép (páronként 251—320 klg-ig) 1.62—1.64. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 klg.) 1.68 —170 K. Sertésétszám: 1912. július 15-én volt készlet 36.410 drb, július 16-án felhajtott 932, július 16-án elszállított 261, július 17-ére maradt készlet 36.090 drb. A hizott sertésárak irányzata: esendes.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állattársar és közbizottság igazgatóságától. 1912. július 17-én.) Előző napi eladott maradvány 525 drb sertés. Pótfelhajtás 23 drb sertés. Mai felhajtás (egyegyed 4-ig) 1390 drb sertés, 42 drb süldő. Összesen 1938 drb sertés, 42 drb süldő. Eladott 905 drb sertés, 42 drb süldő. Mai maradvány 1033 drb sertés. Árjegyzés. Zsiratsertés. Öreg I. rendű 350 klg. feletti életsúlylevonással 144—148 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 140—157 fillér. Fiatal közép 220—300 klg-ig életsúlylevonással 150—168 fillér. Fiatal könnyű 120 klg-ig életsúlylevonással 150—180 fillér. Hussertés könnyű 140—300 klg-ig életsúlylevonással 162—176 fillér. Süldő 50 klg-ig belföldi életsúlyban 134—140 fillér. A vásár irányzata lanya. Az árak 2—4 fillérrel estek.

Felölös szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos: Magyar Újságkiadó Vállalat. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Main financial table titled 'Budapesti értéktőzsde' with columns for 'Allamadossag', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalomok', 'Iparvállalatok', 'Borsjegyok', and 'Közlekedési vállalatok'. It lists various securities and their market values.

Legfinomabb angol varrott cipők
 egységes szabott árakban: kor. 16.50 és kor. 20.50
Zsufa József utóda FÜREDI ADÁM
 cipész-mesternél
 Budapest, IV., Egyetem-utca 3. szám. Telefon 94-07.
 a Hazai Takarékpénztárral szemben.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 17. —

Kinevezések. A belügyminiszter dr. Pillitz Pált, a veszprémi állami gyermekmenhely másodorvosát e menhelyi fizetés nélküli főorvosává, a hődmezővársárhelyi II. anyakönyvi kerületbe Petreczky Viktor ugyanottani anyakönyvvezető-helyettest anyakönyvvezetővé;

a kassai kir. ítélőtábla elnöke dr. Lácay Gábor forrái lakos, ügyvédjelöltet a kassai kir. ítélőtábla kerületébe díjas jegyvakornokká;

a pozsonyi kir. ítélőtábla elnöke Nagy Gáspár várkonyi lakos, jogszigorlót a pozsonyi kir. ítélőtábla területére díjas jegyvakornokká nevezte ki.

Megerősítések. A földművelésügyi miniszter Berecz Sándor, Dörner Aurél és Sikorszky Árpád ideiglenes minőségű fizetésellen miniszteri iródségédtiszteteket a minisztérium központi segédhivatali tisztizemélyzetének létszámában és Krizancz Erzsébet ideiglenes minőségű fizetésellen miniszteri irógépközelőnt a minisztérium központi miniszteri irógépközelőnt és telefonkezelőinek létszámában, jelen állomásukban véglegesen megerősítette.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sváb Dező ungvármegyei kir. segédtanfelügyelőt Turóc vármegye, dr. Lám Károly szolnok-dobokavármegyei kir. segédtanfelügyelőt Ung vármegye és dr. Kármán Miklós turóczi vármegyei kir. tanfelügyelői tölnek Budapest székesfőváros kir. tanfelügyelőségébe jelen minőségében áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter megengedte Weinberger Majer budapesti lakos családi nevének Balajtra, Reimlinger Gyula losonci lakos, valamint kiskoru László, Tibor, Blanka és Ottó nevű gyermekei Radványira, kiskoru Popovic Miklós olasz lakos Szabóra, Pucák István szennai lakos Ujvárra, Stier László magyarszentiváni lakos Ferenczre, Reicher József homokmégyi lakos Gazdagra, végül Hölcz Mihály gyémri lakos családi nevének Bujdosóra kért átváltoztatását.

Pályázatok. A makói pénzügyigazgatóságához több pénzügyi vizgatói állásra augusztus 31-éig; a lécsi tüzérségi szertárhoz kalkulánsi állásra augusztus 15-éig; az eperjesi pénzügyigazgatóságához vizgatói áll-

ásra szeptember 15-éig; a beszercei kir. törvényszék elnökéhez a naszói járásbírósnál betöltendő végrehajtói állásra két hét alatt; a fehértemplomi kir. törvényszék elnökéhez hivataliszolgai állásra augusztus 14-éig; a kassai javítóintézet igazgatóságához díjnoki állásra augusztus 4-éig; a zombori kir. törvényszék elnökéhez hivataliszolgai állásra augusztus 17-éig; a szolnoki kir. törvényszék elnökéhez díjnoki állásra július 27-éig nyújthatók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

VIZÁLLÁS.

Julius 16. Julius 17. Julius 16. Julius 17.

Állomás	méter	méter	méter	méter
Duna	Schärding 2.58 2.48	Tisza	M.-Sziget 0.50 0.34	
	Passau 3.79 3.30		Tekeháza 0.17 0.04	
	Linz 1.09 0.82		V.Namény 0.18 0.25	
	Bécs 1.03 0.44		Tokaj 0.38 0.48	
	Pozsony 2.89 2.31		Tiszafüred 0.48 0.50	
	Komárom 3.85 3.27		Szolnok 0.63 0.36	
	Budapest 3.20 2.92		Csongrád 0.74 0.12	
	Paks 2.68 2.55		Szeged 1.68 0.95	
	Mohács 3.82 3.82		T.-Becse 2.08 1.58	
	Gombos 4.82 4.48		Tital 3.54 3.16	
	Ujvidék 4.08 3.70		Óndóva Hoór 1.20 1.21	
	Pancsova 2.65 2.24		Tapoly Bártfa 0.34 0.34	
	Orsova 2.86 2.74		Eodrog Ladmócza 0.83 0.26	
	Morva-fajta 0.80 0.58		Sajó Zsoltza 1.52 1.40	
	Zsolna 0.46 0.25		Hernád H.-Németi 0.28 0.58	
	Trencsén 0.45 0.38		Bereettyó Margitta 0.07 0.33	
	Szered 0.74 0.84		B.-Ujfalva 0.16 0.10	
	Szt.-Gothárd 0.03 0.21		Csúcsa 0.38 0.38	
	Sárvár 0.25 0.04		N.Várad 0.15 0.16	
	Győr 3.32 2.92		Belényes 0.15 0.18	
	Várasd 1.90 1.88		Tenke 0.10 0.12	
	Zákány 0.13 0.02		Gurabonc 0.42 0.42	
	Bárcs 0.91 0.00		Borosjenő 0.54 0.50	
	Eszék 2.18 2.00		Békés 0.03 0.13	
	Mura M.-Szerdah. 0.96 0.70		Gyoma 0.24 0.10	
	Zágráb 0.62 0.72		Gy.-Fehérvár 0.34 0.74	
	Szizsek 0.05 0.10		Branyicska 0.78 0.00	
	Mitrovicza 1.68 1.46		Soborsin 0.00 0.00	
	Szamos Deés 0.10 0.12		Arad 0.00 0.44	
	Szatmár 0.36 0.52		Makó 0.92 0.74	
	Kraszna N.-Majteny 0.60 0.00		K.-Kostély 0.45 0.50	
	Latorca-Manhács 0.12 0.06		Kiszető 0.64 0.66	
	Laboroz Homonna 0.10 0.12		Temesvár 0.04 0.50	
	Ung Perencesy 0.12 0.00		Becskekerek 1.23 1.23	

Ékszer, ezüst, óra,

Ékszerés és műtőves **Sárka János** cs. és kir. udv. szállítónál
 Budapest, IV., Kigó-tér 5., Kolozsvár, Mátyás király-tér 13

Dívtós óra-karpercek:

14 kar. finom arany K 110.	—
14 kar. borszifjal	38.
Eztel, borszifjal	16.
Acél	14.

Eredeti szabott gyári árak. Szabad megtekintés, vételkényszer nélkül. Képes árjegyzéktingyven és bérmentve. — Vidékre választékot készséggel küldöm

és bérmentve. — Vidékre választékot készséggel küldöm

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban az idő a délkeleti részekben előfordult kisebb-nagyobb esőktől eltekintve, száraz volt.

A hőmérséklet kissé süllyedt és 2-5 C fokal alacsonyabb a normálisnál; maximuma 32 C fok volt Eszéken, minimuma 7 C fok Árvavár-alján.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Sürgöny-prog.: Változás nem várható.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A.-Szlátina	63.7	13.8	E	8	0	23	12
Ungvár	62.7	15.8	N	2	0	25	12
Kásmárk	65.0	11.2	N	1	1	19	8
Losoncz	62.0	16.6	N	1	0	24	10
Gyalla	63.2	13.8	N	1	1	24	12
Budapest	63.2	18.0	N	1	1	24	12
Herény	63.7	16.6	NW	1	2	24	10
Keszthely	63.5	16.8	E	3	1	24	11
Pécs	63.0	18.0	N	1	0	23	14
Zágráb	64.0	17.3	SE	2	0	24	13
Fiume	63.4	23.2	SNE	1	0	27	15
Szeged	62.4	16.6	NE	1	2	24	13
Temesvár	61.0	16.0	NE	1	0	24	12
Nagyvárad	61.9	14.4	NE	1	0	22	10
Kolozsvár	63.0	15.4	N	3	1	21	12
Nagyszécheny	62.0	19.0	SE	1	0	23	12
Szatmár	—	15.6	W	0	0	21	12
Eger	—	10.2	N	0	0	21	7
Árvavár-alja	—	14.1	W	2	0	21	10
Sármézbánya	—	16.6	NE	1	0	23	11
Komárom	—	15.2	E	1	3	24	12
Magyar-Óvár	—	15.0	NE	1	0	26	10
Sopron	—	17.8	N	0	0	32	13
Cirkvenca	—	18.8	N	0	0	28	15
Debreczen	—	14.9	NE	2	0	26	12
Kecskemét	—	15.7	E	2	1	26	11
Óroszló	—	16.2	NW	2	0	23	12
Arad	—	03.0	N	0	0	—	—
Zombolya	—	16.5	E	1	1	28	18
Versecz	—	00.0	N	0	0	—	—
Orsova	—	16.4	SE	2	1	24	11

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

BENYOVSZKY EZREDES ELTŰNÉSE

— Történelmi regény az alkotmányosság első éveiből. —

IRTA: DÉRI GYULA

16

— Vilmos, — szölt azután komoly, nyugodt hangon s mintha az egyszer nem esett volna ez nehezére neki — Vilmos, verje ki ezt a gondolatot a fejből. Ez egy teljesen lehetetlen terv, a teljesülését az ön ötletén kívül nem kívánja semmi, de annál több ok van, melyek az abbanmaradását követelik és parancsolják.

— Hiszen ha ez csak egy ötlet volna! De én régen szeretem magát, Sofie, attól az első pillanattól fogva, mikor a leányait elhozta a nővérem énekiskolájába. Azóta e szerelmi szenvedélylyel fokozódott, napról-napra nőtt és jobban erőt vett rajtam; ma már azt hiszem, bele fogok bolondulni. Hígyjen nekem.

— Uralkodnia kell magán, Vilmos, ön nem fiatal ember többé. Önnek vannak emlékei; nem először mondja ezeket egy asszonynak, családásai is lehetnek már, ha azokat elszennvedte, tulateszi magát ezen is. Én nem nyújthatok önnek semmi reményt.

— De végre is, miért nem? Mi kifogása van ellenem? Nem találnak-e bennem elég jó támaszt a gyermekei is, akiknek semmiesetre sem lesz fölösleges egy jó nevű mostohaapa, ebben a legkényesebb korukban, mikor a jövőüket alapíthatják meg?

Bérczyné hosszan gondolkozott, ezalatt az arcát visszafojtott lélekzettel leste a férfit.

— Nem akarom önt szerencsétlenné tenni — szólalt meg egyszerre az asszony.

— Mivel tehetne szerencsétlenné?

— Azt most még nem akarom megmondani önnek. Csak annyit mondok, hogy ha egykor megtudja, nagyon fog örülni annak, ami most úgy bántja és engemet áldani fog, hogy így bántam önrel.

— Nem, asszonyom, ilyen mesével én

nem tudok megelégedni. Önnek komoly okát kell adnia, amiért visszautasít.

— Mi nagyon szerencsétlenek vagyunk, Vilmos, felelte az asszony s hogy én régen össze nem roskadtam azalatt, amit az élet rám mért. — könnyelműségemnek köszönhetem. Nagy bűn volna, ha én ennek a szerencsétlenségnek részesévé tenném önt, azáltal, hogy hozzá mennék.

Hamilton Vilmos fejében különböző gondolatok kergették egymást. Micsoda szerencsétlenség lehet abból egy férfira, ha elveheti azt, akit szeret? A multja nem tiszta talán ennek az asszonynak? Hegyan kérdezzen azonban ilyet?

— Akármintó titka van önnek, velem bizvást közölheti — felelt végre emelt hangon. Nem mondhat olyat, amivel szándékomtól eltéríthet. Hogy ha nem akarja; ne mondjon semmit — soha sen fogom kérdezni, hogy mit hallgatott el előlem. Amennyit eddig tudok önről, az nekem egészen elég. Tudom, hogy élkelő rokonai vannak a Felvidéken, a családjában vannak főispánok, alispánok, szolgabírók, kis és nagybirtokosok, ön több mint tíz éve özvegy és a nagybátyja házáat vitte vidéken; most a leányai kikerültek a nevelőből, férjhez kell őket adni s ezért feljött velük Budapestre és itt él a nagybátyja költségén. Ez az élet nyitott könyv, mi lehet e mögött, amitől ön engem meg akar szabadítani?

— Kitélt szerelte ön ezeket az adatokat? — kérdezte érdeklődéssel az asszony.

— Az ön ismerőseitől. Az ön vendégei hozzánk is járnak. Tegeddi Oszkár, Vizeki Géza és a többiek. Vizeki legtöbbit mondtott, úgy látszik, a többieket is ő látta el hírekkel.

— És egyebet nem mondott? A férjemről nem beszélt?

— De igen. Megyei hivatalnoknak mondta, aki Erdélyben szolgált és ott is halt meg. Valami szerencsétlenség történt vele;

azt hiszem, lezuhant egy hegyesucsról és soha sem látták többet. Akkor költözött ön Sárosba.

— Ime, most már nyomon van ön is. A férjem lezuhant egy hegyesucsról és soha sem látták többé, ön mondta. Hozzáteszem, a holttestét se találták meg, azt sem látta soha senki. Már most hogyan tételezheti föl rólam, hogy én, akinek semmi bizonyosságom sincsen arról, hogy a férjem meghalt, újra férjhez menjek?

— A törvény gondoskodik az ilyen esetekről. Egy év alatt holtta lehet nyilvánítani, s ön akkor azt teszi, amit akar.

Az asszony most már ismét felülkerülve érezte magát.

— Ez csak forma, kedves Vilmos. Az ember a holtánnyilvánítás daczára egyszer csak előkerülhet, megjelenik épen és egészségben és akkor mi lenne? Ajtót mutatnék neki nemde, azzal a szóval, hogy uram, ön itt most már idegen, a helyét Hamilton Vilmos foglalta el. Nos, én erre egyszerűen képtelen lennék. És akkor ön ott állna a legszörnyűbb dilemma előtt. Értsen meg jól, én semmiképen sem születtem hősnőnek. Szörnyen gyáva asszony vagyok. Megörülnék nyomban, mikor rám bízna, hogy ilyen esetben én döntsem el, hogy a két férjem közül melyiket fogom szeretni azután? Önöknek kellene dönteni s valószínűleg fegyverrel mennének egymásnak. Ettől én elveszteném az eszemet. Mert a párbaj után vagy életben maradnának mind a ketten s ott lennének ahol a párbaj előtt, vagy csak az egyik maradna életben s ez gyilkosa lenne a másiknak. Már pedig én olyan emberrel, akinek vér szárad a kezén, egy emberélet, nem akarok egy földél alatt élni — elég volt e gondolatból egyszer.

— Mit ért azalatt, hogy elég volt egyszer? Hát az első férjének volt valami ilyen véres esete?

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1912. július 18-án.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZINKÖR)

Abrahám a meyerszámban.

Operette 3 felvonásban. Írták: Willner és Bodansky. Zenéjét szerezte: Bruno Granichstädten.

Személyek:

Fischer Péter Pál Tábori
Ridy, felesége Farkó E.
Marosfy, hirtalpió Ocskay
Schivory, hirtalpió Cseh
Zichy, hirtalpió Virágh
Csóthy Abris Bálint
Lili grófnő Fenyőné
Csipke Rozsi Haller I.
Sechenstein L. Mihályfi J.

Kezdete 1/3 8 órakor

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Az asszonyfaló.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Stein Leo és Lindau K. Zenéjét szerezte: Eysler Edmund Fordította: Mérey Adolf.

Személyek:

Maros Béla, örnagy Fereny
Mary White Sz. Szőlősy
Raffainé Szathmáryné
Tilda, leánya Balog B.
Camillo Fekete
Donogán báró Szabolcs
Lovász Fenyvesy
Szirák báró Szász
Berekes Parányi

Kezdete 1/3 8 órakor

Heti műsor:

Julius hó	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Szinkör)
19 Péntek	Én vagyok a nőni	Helda hercegnő
20 Szombat	Én vagyok a nőni	Helda hercegnő
21 Vasárnap	Délután: Az asszonyfaló Este: Én vagyok a nőni	A döregér Helda hercegnő

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-48

Ma csütörtökön 2 előadás 2 délután félhelyárak mindenkinek.

Világokora műsor. Új! ALEX TRIO zenehumoristák és Csöppség a zenélő orkény. Új! JANCSI bohóc, Budapest kedvence, teljesen új, aktualis műsorral.

ANGOL PARK.

Városliget - Hermina-ut 57-65.

Minden csütörtökön nagy ünnepség.
Most csütörtökön este 9 óráig eredeti tánmulatság.
A legkedélyesebb szórakozás.
Női szépségverseny: 3 győzőre díj: Szavazás rózsákkal.
Rózsá csata!
Ezenkívül tündéri tűzijáték. Confetti-csata: Ezer móka!
Az Újvári-Varietében 15-étől világvárosi, teljesen új műsor.
Csütörtökön este 8 óráig belépődíj 40 f. Szabad és családjegyek érvényesek. Kedvezményes jegyek a trafikokban.

Kartellen kívül!
T. c.
Van szerencsém szíves tudomására adni, hogy VIII., Karpfenstein-utca 31-33. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

Sörnagykereskedést

nyitottam.
Miert is azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ugy ár tekintetében, mint sörminőségben bármely más ceggel a versenyt felvehetem, kérem nagybecsű megrendelésével engem új vállalatomban támogatni, melynek pontos és lelkiismeretes kiszolgálásáról előre is biztosíthatom.
Maradok kiváló tisztelettel
SZIMANDL JÓZSEF
vendéglős és sörnagykereskedő

Szt. Lukácsfürdő nagyvendéglője

Budán FREY GYULA vendéglős, a parlamenti Arkád-vendéglő bérője személyes vezetése alatt.
Elsőrangú vendéglő és kávéház.
Háromszor naponta hangverseny
SILVING BERTHOLD
karmester vezetése alatt
a Budapesti Filharmonikusok Társasága

Herkules nagybeszélőgép

10 drb nagy dupla lemezzel és 200 tüvel K 40.

Családi beszélőgép erősebb szerkezettel, ugyanazon felszereléssel K 50.

3 lemez vételnél 200 tü ingyen. Egyedül kapható a

Hangszer Otthonban

FEKETE MIHALY

Budapest, VIII. ker., József-körút 9/E. szám.

PALACE ÉTTEREM = és KÁVÉHÁZ

CAFE RESTAURANT, Rákóczi-ut 43.

Esténként tolnal Korodi Gyula muzsikál.
Palace soupe személyenként 3 korona.

A magy. kir. Opera művészeti, A magy. kir. Zene-Akadémia, A Nemzeti Zenede, az ország legelőkelőbb zene-iskolák tanárai szívesen elismerték, hogy hegedűt

Reményi Mihály
olyant készít, mely bármely régi 2000 koronás hegedűvel a versenyt sikeresen kiállja.
Reményi hangfokozógerendája által bármely rossz hangú hegedű sokkal jobb, erősebb és nemesebb hangot kap. Sikerért kezeség minden egyes hangszernél. — Árjegyzéket kérjen REMÉNYI műhegedű-készítési osztályától.
Budapest, Király-u. 58.

A világ legjobb quintisztla hurjai csak REMÉNYINÉL.

GRÓF MONTE CRISTO

DUMAS nagy regénye négy kötetben teljesen megjelent.
Mindazok akik előfizetnek az ÚJ IDŐK-re ingyen kapják

a rendkívül érdekes 1200 oldalra terjedő munkát. — AZ ÚJ IDŐK előfizetési ára félévre 10.-korona. — Kiadóhivatal: Bpest, VI., Andrássy-ut 10.

Weinberger és Fodor az összes

sporteikkek áruhaza.
FOOTBALL cikkekben az ország legnagyobb raktára.
IV., Harischbazar 4.
Telefon 113-59.
Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 4. szám.
Telefon 88-99.
A kis Svábhegyi lankás hegyoldalon, ósregi árnyas park közepén, remek kiutással a budai hegyekre. Önzónás levezető. Budapest legesőndesebb területe. Harmadik, kényelemmel berendezett szoba, közös és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásai szanasavas, sós, máj, fonyó, villamos és fényterápia. A szanatóriumban rendelkezésre állnak a betegségek, a gyengeség, a bántalmak, az érkelettség, máj, gyomorbajok, vesebajok, neurasthenia, hátgerincszervváde, Zsigor, soványító- és hiálókurák szoterá. — Igazgató-őrnagy: esernyfalvi dr. Kozmáta Géza. Felvétel a szanatóriumban egész nap.

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszerek, sorsajegyket a azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben)

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfelemelés nélkül részletfizetésre is.
SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

Ön már tudja?

hogy minden ámban kaphatja a legjobb és legolcsóbb saját készítményű amerikai cipőket.

Szétküldés az ország minden részébe. Meg nem felelő kisorsok. 20 K-án felül bérmentve. — Kérjen ingyen árjegyzéket. Szolid és pontos kiszolgálás. Kivonat az árjegyzékből:
Elegáns férfi-cipők
box- és chevro-bőrből, utolsó divatu, cugos, füzös 10, gombos 1K és feljebb.
Amerikai és angol cipők, elszakíthatatlan 14, 18, 20 és felj.
Gyönyörű női-cipők
box- és chevro-bőrből, cugos 9, füzös 9.57, gombos 10 és felj.
Sikkes amerikai és angol cipők, füzös és gombos 13, 16, 18, 20 és feljebb. 12922
Hygienikus gyermek-cipők minden ámban.
Mérték utáni készítés legfinomabb kivitelben.
„Új módszer!” Orthopéd-cipők fűlés lábra lábrész után készítenek
Pongrácz S. Sándor Budapest, VII., Szondi-u. 23a. nyugati pályaudvar közelében.

BUTOR

készpénzért és részletre Nem kell banknál törlesztési és személtő karnal nem személtő. Háló, ebéd, uti és szalonberendezések, érsel vaslatok, egyszerű és nem kivitelben.
FUCHS BODO butornagykereskedő
Budapest VII. Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Teljes Butorkiárusítás

csak ez év augusztus 1-éig
Teljes lakberendezések, csillárok, szőnyegek, képek stb. stb. minden elfogadható ámban.
kiárusíttatnak.
József-utca 4. II. em. 10. sz.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturáramokban szabadalmazott, különösen páratlan czólszerűségű kicserélhető nyomkappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő leg- **Műláb** a lehető leg- **Műkéz** a legizlésebb **Műfüző** kiállításban

Támgepek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Modern tőkeértékesítés.

Magánosan álló egyének, gyermektelen házaspárok és olyanok részére, kiknek szükséglettel túlhaladják vagyonnak kamatait, kiknek inkább áll érdekükben, hogy maguknak minden veszteség nélkül élethossziglan nagyobb évi jövedelmet biztosítsanak, mint az, hogy tőkéjüket örökösök részére megőrizték, legalkalmasabb egy **életjáradék** megszerzése. Például egy 65 éves egyén 10.000 K betét után a takarékpénztártól **kamatokban 3,5% = 350 K-t** kap évente, ellenben **életjáradék fejében 10,68% = 1068 K-t** kap évente, tehát több, mint háromszoros **jövedelmet** szerez magának, ha a szerszódést

„AZ ANKER“

élet- és járadék-biztosító társaságnál
Budapest, VI., Deák-tér „Anker-palota“
köli meg.

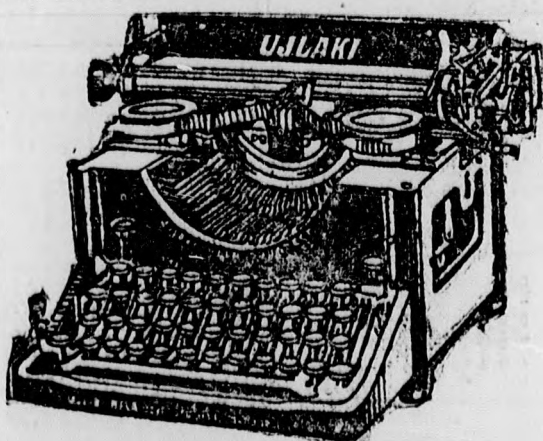
Allomány 1910. végén	Összes vagyon — 195.116.550,02 korona.	
	Biztosítási állomány 90.008 Kötvény	
	596.142.373,27 korona biztosítási tőke	
	1.701.779,11	évjáradék

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR :
legújabb kötetel
BÖLSCHE:
Szerelem az élők világában
két kötet (1152 old.)
A 2 kötet ára díszesen kiállított kötetekben 380

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:
Negyedévre 2,50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor.
Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összerakható könyvszekrények. — Angol börgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Teljes irodaberendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai irodabutoritelep,
Budapest, VII., Erzsébet-körut 28. sz.
Árjegyzék ingyen. Telefon 122—60.

Legjobb és legmodernebb fényképezőgépek objektívek stb.

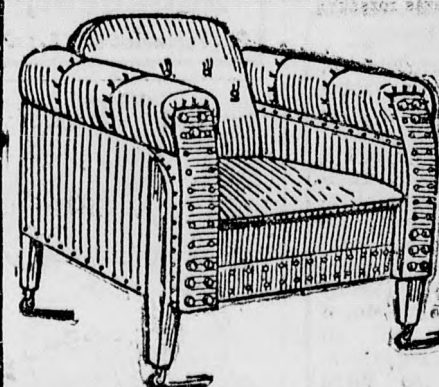
kényelmes havi lefizetésre.

Kívánatra kimerítő fényképárjegyzék ingyen.

ELEK és TÁRSA R-T.
BUDAPEST, IV., KÁROLY-KÖRUT 10.

ADORJÁN ANDOR könyve:
SORSOK ÉS PÁLYÁK
Irodalmi arcképek
Ára 3 kor.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R-T-nél
Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédő székek, foteuilok, férfiszobák és irodahelyiségek butorzása!
Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

DARANYI LEGÚJABB MODELLO

Számoló

ÉS LÁTHATÓ IRÁSU

összeadógépei

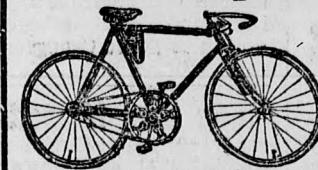
nem szorúlnak reklámra.
Díjmentes bemutatás az ország bármely helyén.
Telefon 139-54.
DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadó-gép Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénybirtokosság Árszámolója
Budapest, VI., Váci-körut 37.

Hirdetések

felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

The Champion és Premier

A világhírű eredeti angol kerékpárokat dupla harang-csapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemlés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 köfnás részletre adjuk és kerékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárokhoz, külső és belső gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat láncokat, kónuszok és csészéket óriási forgalmunk révén kedvezményesen szállítunk nagybani eredeti gyári árban szállítunk vidékre is **LÁNG JAKAB és FIA** kerékpár- és alkatrész nagykereskedők Budapest, VIII., kerület, József-körut 41. sz.
Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körut 6. Diszárjegyzékünk 1300 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingy. és bérn.

Költözködés előtt.

A raktáromon levő órákat, evőeszközöket valódi 13 próbás ezüst valamint alpacca-ezüst disztárgyakat, arany ékszereket :: ::

gyári áron árusítom.

Polgár Kálmán műorás és :: :: :: ékszerész

Budapest, Erzsébet-körut 29., I. em.
Nagy képes album-árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
Níz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákossziget 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Férjhez mennek
Igen csinos 19 éves dán hölgy 50.000 kor. hozományyal, később még 200.000 korona örökség, fiatal amerikai kisasszony 120.000 dollár készpénz-hozományyal és még sok száz vagyonos hölgy 5-500.000 K. hozományyal. Urak, ha vagyontalanok is, de komoly számdéknak, forduljanak díjtalan felvilágosításért e címre: Fides, Berlin 18.

Zálogcédulát,
brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget vesznek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket vesznek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45. Meghívásra jövök

Gyorsírás
és gyorsgépirás. A Gyorsíró Gyorsíró Társaság szaktanfolyamait lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalapabb kiképzés gépirás-magyar-és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás napoként. Tan-díj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó-és számológépek kezelése. Párhuzamosan esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Biogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÖLTI-UT 123.
Telefon: 62-80.
Alapítotott 1886-ban

Készpénzért
vagy hitelképes egy-
neked kedvező feltételek mellett szállított teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítanom, hogy ilyen
olcsón
sehol nem kap modern háló, obédlo, ural és szalon szobákat stb. Győzdjön meg, tekintse meg szelvit rákártaim, itt jutányosn
vehet
leggyorsabban a legújabbabb kivitelű minden fajta
BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó cég
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejárati Szerencsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Zálogcédulákat
vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Őszi duránci barack
kilója 2,40, kajszinbarack, nagy megy, szivcsorosnyre, csomogkörte 90, ribizli, szilva, egres 70, rózsaburgonyának mázsáját 16, vajbarnak 70, paradicsomnak 90, fejeskáposztának drbja 70, salátangorka 36, kovászolándó 12, tölthető paprika 12, kolkáposzta 6, karalábó 4. Agrárius Budapest, Mátyás-utca 9.

Ananászbarack
nagy megy, szivcsorosnyre csomogkörte, szilva, ribizli postakosaraként 4,50, vajbab, káposzta, gorka, tök, karalábó 2,50. Ismételődnak előnyös árajánlat Szabó Csongrád-ról.

Még nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló, obédlo, uriszobák és szalonbutorokat, szálloda, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre, Butoralbum 1 korona. Butorhitel lakberendezési vállalat, VI., Király-utca 8. 12365

Kitűnő fegyverek
öröknek, önvédelemre, vadászatra és szabadidőre. Wernld gyaloglógási fegyver 5 kor., szurony hüvelyivel 1 K Wernld lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szurronnyal 25 K. fegyverszlij 1 korona, tölthető darabja 10 fill. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legjutányosabb áron szállít
Schulz-csillárgyár
Rózsa-utca 109. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 108-07.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 telemelet. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagóni és palisander butorok, ural szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok.
Telefon 82-13. 28588

Piaczi tászkát
viaszos gyermekkönyveket kereskedőknek olcsón szállít Galamb Zoltán, Jászapati. Ingyen csomagolás. Bérmentve szállítás.

Feltalálók
Utmutatója szabadalmazáshoz értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi Áron és Molnár szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 9. földszint.

A magyar memoár-irodalom érdekessége I
ZICHY GÉZA GRÓF
EMLÉKEIM
Első kötet
Ára 6 korona

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

INGYEN
kold érdekes árjegyzéket fényképezőgépek és kellekekéről
Ghmura S.
optikai műintézet
Budapest,
IV., Ferenciek-tere 2. sz.

„Hungária”
beszélő-gépek
tölcsernékülök is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4.
Kérjen árjegyzéket.

„OLLA”
bizonyíthatóan a legjobb higiénikus gumi-különlegesség. 3 évi jóállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. „OLLA” gumi-gyártó Wien II/817 Praterstrasse 57

Magán-detektív-vállalat Budapest, Aggteleki-utca 17. Igazgató: Kornya János, államrendőrségnél volt, Frigyes főherceg által kitüntetett hírneves detektív. Legmegbízhatóbban teljesít nyomozásokat bűnügyekben, családi, személyi, házassági ügyekben, válóperekben, eltűnt személyek, névtelen levelek írója és ismeretlen zsarolók után helyben és vidéken. Megfigyel üzleteket, személyeket.

Tisztviselő-otthon
Pensió Budapest, Szentkirály-utca 22., I. em. Lakás penzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknak. Teljes penzió 135 kor. Ebéd 42 kor. Vacsora 24 kor.

MAKAY BÉLA
új könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.

Ára 4 korona.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

AZ
ATHENAEUM
KÖNYVTÁR
legújabb kötete:
A szerelem földi vándorútjának fejlődésének csuda-szerű, minden részleteiben leltárcsolt regénye.
BÖLSCHKE:
Szerelem
az élők világában.
Két kötet. 1152 oldal.
A két kötet ára 3,80
Eddig megjelentek:
KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
BALZAC: A számárbőr. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.
ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLE FRANCE: A Pingvinek szigete. Regény. Ford. Büllény Gy. (320 o.)
CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal).
Minden kötet 1,50
Sajtó alatt:
TOLSZTOJ: Hadzi-Murát. Regény. - VÖSS R.: A költő és az asszony. - Tóth Béla: A boldogasszony dervisze. - C. F. Meyer: A szerzetes házassága. - Héltai Jenő: Hét sovány esztendő. - Maupassant: Egy élet stb., stb.
Kapható minden könyvtárban, kiadja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

Tátrai málnaszörp
5 kflós postakosarakban K 8.— Barta József konzervgyára Felka (Szepes-megye).

Könyvtár,
műkedvelőknek, magánzónak több száz kötetből álló kész könyvtár, tudományos és szépirodalmi művek, köztük értékes kiadások és hungarikák, kisebb részletekben is eladó. Szíves megkeresések a kiadóhivatal utján **Könyvtár** jellegével kérétnek.

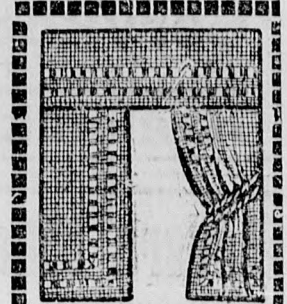
Singer varrógépek
Kerekpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almásy-ter 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld
Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb, fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elváltak mindenféle kuszaványuk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wessely-utca 51/E. Telefon 118-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Különbejárato
szépen berendezett nagy utcai szoba, villanyvilágítással és fürdőszoba-használattal azonnal kiadó. Cím: Vörösmári-utca 61. I. em. 2.

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról!
RÁKOSI VIKTOR
A PÁRISI GYUJTOGATÓK
(A kommun története)
Regényes korrajz
Ára fűzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.
Kapható
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

FATIME és SEMIRAMIS
öröszér-különlegességek a világ legkiválóbb minőségű legolcsóbb a paragummi gyártmányok. Elefantszomszinon tarállyal vagy anélkül. Fatime és Semiramis feltétlen biztosítást nyújtanak! Elszakíthatatlanok! Több évi rakározó képességgel! Ár tucat-törtektől 6.—, 8.—, 12 kor. 20 koronát kitevő vásárlásnál 20% rabatt. Szeküldés azonnal, titkárítás nélkül.
KELETI J.,
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Függöny
Kongressz-szövetek
85 és 110 cm. széles méterje 75 fill.-tól feljebb. Kérjen mintákat.

Berezi D. Sándor
kozimunka nagyipáros
Budapest, VI., Dossowffy u. 5.

Soványaság
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek — Hölgyek remek keblöt. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodást érhetnek el. Verszögényesség, gyengesség, időesség ellen és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen tápszér. Kijutottve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 fűt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/1. Telefon 156-80.

Szingardag természeti leírások!
Makay Béla
Hegyen-Völgyön
Természeti és vadászkepek
Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Ilyet, költői lendület van minden leírásban, rejtőző szeretet a szabadság: a természet iránt.
Ára 6 korona.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butor darabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat!
Budapest, IV. ker., Gerlőczy-utca 7. sz.
Díszes butoralbum 1 kor.